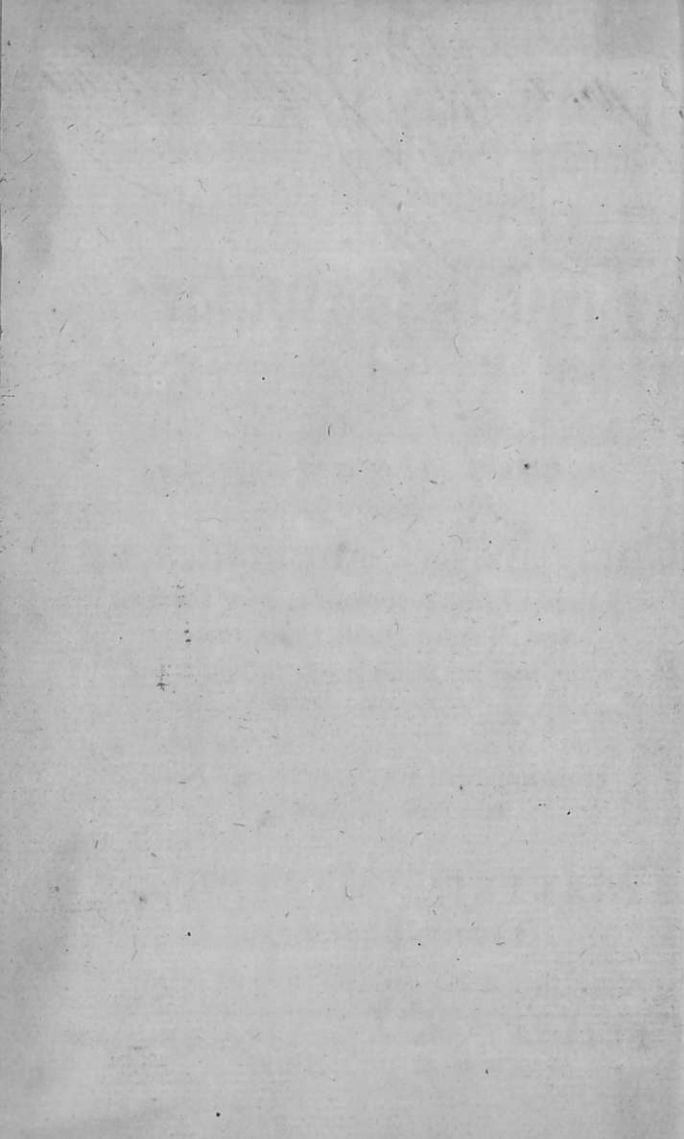

no. 1: 4/2

Mindesent

I. N. D. BIBLIOTHECA

HODEGUS FINNICUS,

Omnibus hanc linguam discere cupientibus valde utilis.

Esser

Sinst **R**ägwiisare /

Allom dem / som **S**insta **B**un-
måhlet ex fundamento declinera,

conjugera, construera och elliest lära
willia / ganska nyttig.

Cum Analyfi Grammaticâ, ut
& Tabellâ in fine appositâ, quæ forma-
tioni Genitivi singularis inservit.

Nunc ad multorum Finnicæ linguæ stu-
diosorum desiderium in lucem productus,
& necessariis observationibus, tam ad ipsam le-
cturam, quam scripturam Finnicam spe-
ctantibus Illustratus,

â

MATTHIA MARTINIO,
Tavast - Finnone,

Cum Gratia & Privilegio Sac. Reg. Majestatis.

HOLMIÆ Excusus ab JOH. GEORG. EBERDT,
ANNO M DC LXXXIX.

SACRÆ REGIÆ MAJE-
STATIS VIRO FIDELISSIMO,
CANCELL. CONCILIARIO,

Ut &

SECRETARIO STATUS,
GENEROSISSIMO DOMINO,

Dn. JOHANNI

Bergenhielm /

DOMINO ET PATRONO
GRATIOSISSIMO,

Pectoris ex antro prosperrima fata, salutem,
Nestoris ac annos nostra Italia vovet!

S Vedicaci salve Regis fidissime *Achates*
BENIGNISSEME / Tui Deliciaꝝq; so-
Pierii tutela chori, memorabilis usq; (li!
Spes; columen vitæ præsidiumq; meæ!
Gratia & iste favor, quo me complexus in urbe
Holmiacâ fueras, *VIR Generose*, jubent
Me majora tibi munuscula mittere multo
Atq; est hæc tenui pagina piæta stylo,

Charta

Charta equidem nostra hæc, opplet quam litera
nigra;

Quam tibi lustrandam supplice mitto manu.

Hunc, inquam, tenuem tibi librum dono, *Patrone,*

In signum grati pectoris eccè mei!

Nec spernis forsan submissæ munera mentis,

Cum me paupertas mittere magna veter.

Non docet alta quidem nostræ monumenta salutis,

Divini nucleum dogmatis hicce liber:

Qualia Patronis Tantis, Dominisq; benignis,

Consecrare solent supplice mente viri:

Ast poterit teneræ tamen utilis esse juventæ

Incomtus noster Finnicus ille labor.

Utilis est, inquam (mittam crepitacula linguæ)

Discenti nostrum ritè Idioma loqui.

Quare Finnonicam linguam qui discere gestis,

Hunc accurato pollice volve librum,

Discere quem scripsi cupientibus: haud ego doctis

Ac linguæ gnaris, hæc rudimenta dedi.

Ast tu cum fueris Musarum Maximus *Atlas,*

Et Charitum rupes unica, grande Decus,

BENIGNUSQUE / etiam, fas est si alludere

A *Monte & Galea* nomina jure tenes. (versu

Hjelm galeam signat *Berg* montem voce latinâ,

Militis hic murus fortis & arma manent:

Expertus novi ac experto credere fas est,

Tu murus Musis Cassis & alma cluis;

Nam mihi *Mons* fueras, *Galea* & *Marpesia* *Cautes,*

Cum Regis vidi lumina clara mei.

Largas ipſe manus das & ſolennia dona ,
 Quæ nequeo verbis heic numerare latis.
 Nec procurasti tantum mihi Regia dona,
 Aſt etiam ſpartam, *Magne Patrone*, gravem
 Hinc Noſtri Regis diplomate duplici : quare
 Immortale tuum nomen in orbe canam.
 O tales *Galeas* ſi plures mundus haberet,
 Qualis *Meccenas* ſolus in urbe clues ;
 Tunc exultarent, quibus eſt fortuna novercans,
 Et res parva domi, ſed *Charitum* almus amor.
 Quod ſi digna tuo minus eſt mea pagina plauſu,
 At voluiſſe ſat eſt, *VIR Generoſe*, tamen.
 Nam velut excelsum volitat ſuper æthera nomen,
 Carminibus nequeo Te reticere meis.
 Et mea quantumvis, *Patrone*, inculta rudisq̃;
 Sit, manet uſq̃; Tui *Calliopea* memor.
 Ne quis enim digno cantabit carmine Tantum
 Patronum Aonidum, Theſpiadumq̃; Patrem ?
 Quem neq̃; doctiloqui poterint deſcribere vates,
 Hoc minus at verſu fiſtula rauca mea,
 Scribere vel crasſâ ſed præſtat vera *Minervâ*,
 Quam benè tornato carmine falſa loqui :
 Sic poſt hacq̃; velis, oro quod ſupplice voce,
 Hocce patrociniſ me reſovere Tuo.
 Gratia & iſte favor, ceu dixi, me ſtimulârunt,
 Ut tibi, *Mecænas*, hæcce legenda darem.
 Suſcipias igitur. Fautor celeberrime, vultu
 Parva licet placido munera noſtra, rogo.
 Suſcipias, inquam, munuſcula mente ſerenâ,
 Quæ Tibi tot meritis inferiora damus !

Vive DEO, Regiꝫ; pio, Themidiꝫ; tremendæ!
Vive diu Sveonum, VIR Generose, solo!
Vive diu Domuiꝫ; Tuæ, nostrisꝫ; Camœnis!
Carminis Auctori VIVE VALEꝫ; diu!

Ita vovet

Generosissimi Domini

Servus humillimus

MATTHIAS MARTINIUS,

Tavast - Finno.

NOBILISSIMO DOMINO,

Dn. JOHANNI
Schmedeman/

Regiæ Cancellariæ quæ Hol-
miæ est, AUCTUARIO Dexterrimo, Pa-
trono, Mecœnati & Promotori ut optimè de me
merito, ita omnes per annos ex ipsâ animi men-
te reverenter & officiose suspiciendo.

Ut &

AMPLISSIMO DOMINO,

Dn. JOHANNI
PAULIN,

Regio, rationum Collegii Præsidis &
in Camerâ status, Secretario solertissimo,
Promotori & Fautori Certissimo, obsequioso
animi cultu æternum prosequendo.

Apprecor & voveo fausta ac felicia quævis !

Uod Tibi pierias, **SCHMEDMAN**

Patrone sorores

Hæc dico, causæ sunt mihi multiples:

Quas inter Tua nota mihi sapientia, virtus,

Atq; favor grandis dexteritasq; micant,

Ast à parte meà, pietas, amor, erga *Patronum*,

Qui tot præstiterat tunc benefacta mihi,

Urbe in Metropoli, cum supplice voce petivi

Auxiliatrices Principis ipse manus.

Nonnè mihi fueras Tantus Promotor in oris

Holmiacis, nequeo ut TE celebrare satis.

Fautorem, repeto, talem, Dominumq; benignum

Vix habui, qualis Tu mihi temper eras.

Quid memorem multis? Nec fert hæc pagina parva,

Tu mihi, Tu cunctis, omnia fausta cupis.

Ast ego ceu par est memori sub corde recondo

Patroni tanti, nobile nomen, opem.

TE rogo præterea, *VIR* Consultissime *Schmedman*!

Ut mihi digneris patris & esse loco

Posthac, sic pravos simul & molimina prava

Despiciam illorum qui mihi damnavolunt.

Da veniam pariter submisso corde rogamus,

Si nequeam meritis digna referre tuis:

Atq; meas gratâ, precor, accipe mente *Camœnas*,

Indicium in missas pectoris ingenui.

Quid

Quid referam, PAULIN, Finnorum' gloria rara
Pro meritis tibi met, Fautor amande, tuis.
Qui facilis Fautor fueras, qui tamq; benignus,
Dicere deficiunt lingua animusq; mihi,
Thura quidem mentis devotæ vilia mitto,
O si grata forent hæc mea thura tibi!
Aurum non habeo nec Cræsi magna talenta,
Quæ tibi deberem mittere jure, sed hic
Lustrato tantum mentem ac redolentia thura,
Et rogo, pro facto suscipe velle meum.
Fautores porro, *Mecænatesq;* celebres
Ambos ut possum pectore & ore rogo!
Spectetis vultu mea vilia thura sereno
Nil quicquam poterit gratius esse mihi!
O nimium felix tellus *Finnonica*, Tantos
Quæ generas Dominos, Magnanimosq; viros!
Quos **D**EUS exaltat, **R**EX promovet atq; **C**oronat,
Nobilitat virtus, **T**hespiadumq; labor.
Cœlipotens vobis calido de corde. *Patroni.*
Vivete concedat secula multa, precor!

Nominum Vestrorum

Cultor devotissimus

MATTH. MARTINIUS.

I. N. D.

HODEGUS FINNICUS:

Thet år
Finstå Wågwijsare:

Eli

Suomen kieleen

Dien Gohdattaja.

Cap. I.

De

Definitione, Divisione, nec non
Literis Lingvæ Finnicæ.

Definitio.

HODEGUS FINNICUS est ars, quæ benè & ritè finnonicè loqui & scribere docet. Thet år een konstig Underråttelse / huru man Finstå rått tala och skrifwa skall.

A

Divi-

DIVISIO.

Partes ejus sunt Quatuor :

Orthographia, Etymologia, Syntaxis & Profodia.

Quæ objectis differunt.

ORTHOGRAPHIA enim versatur circa literas?

ETYMOLOGIA circa singulas dictiones?

SYNTAXIS circa dictiones conjungendas?

PROSODIA circa Syllabas?

De ORTHOGRAPHIA.

ORTHOGRAPHIA est, quæ Literarum discrimina, lecturam & scripturam docet Finnicam, ut: *Ämmä / Käring / anus. Emä / vel Emi / nisä / Sugga / scrota, Vel cujuscunq; animalis irrationalis genitrix appellatur Emä / ut: Suo / dan Emä / Horß / nobilis equa. waras / Tiuf / fur, warras / spett / veru. Ohjat Tömor / habenz. Ojat / Bäckar / rivuli. Seppä / Smed / faber. Leppä / Alal / alnus.*

Literæ Finnonum sunt viginti duæ.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N.
O. P. R. S. T. U. V. W. Y. Z.

Quæ omnes efferuntur & valent, ut apud Latinos & Svecos.

F. & Q. in lingvâ finnicâ non inveniuntur, nisi fortè in vocibus, quæ peregrinæ sunt.

Lite.

Literæ dividuntur in Vocales & Consonantes.

Vocales sunt Octo.

a, e, i, o, u, y/ â/ ô.

Hæ omnes appellantur Vocales, quia sine Consonantium adjumento syllabam constituunt.

Diphthongi sunt Decem, quæ ex Vocalibus fiunt.

ai, ut: Vita/ Gårsgård/ seps.

au, ut: Muringo/ Sool/ sol.

ei, ut: Eilån/ i gåår/ heri.

ou, ut: Outo/ fremmand/ advena, qui etiam vieras & mucalainen dicitur.

oi, ut: Oifia/ råttvijs/ æqvus.

ui, ut: Uida/ sinna/ natare.

ôi/ ut: Oita/ Nätter/ noctes.

ôy/ ut: Dyckfari/ Skrytare/ Ostentator, Dy-
låtti/ Oblat.

ây/ ut: Ayrås/ åbråd ripa.

âi/ ut: Åiti/ Moder/ mater.

Reliquæ literæ omnes sunt Consonantes;
Quæ distinguntur in

MUTAS septem: B.C.D.G.K.P.T.

LIQUIDAS Quatuor: L.M.N.R., quo & S refertur.

DUPLICES, X. & J positum inter duas Vocales.

Hæ enim vim habent duarum Consonantium
& in duas Consonantes resolvuntur. ut: X.
in CS vel GS ut: *Xri/ncsi/ en/ unus. Caxi/
Cagsi/twâ/ duo.*

Jresolvitur in si. ut: *âjiâ/ pro ôjâ/ Gubbe/ de-
crepitus.*

J & V cum Syllabam inchoant sequente Vo-
cali, fiunt Consonantes, ut: *Jumala/ Gud/
Deus. Xipu/ Gillerstång/ames. & tunc J.
dicitur Jod, J. verò dicitur Vau.*

Cap. II.

De Observationibus ad ipsam lectu- ram spectantibus.

I. IN PRINCIPIO nullam dictionem B.D.& G.
inchoant, nisi tantum in iis, quæ peregrinæ
sunt; ut: *Duomari/ Domare/ Judex, &c.*
In medio vero & sine hoc omnino faciunt.

II. DICTIONES à duabus Consonantibus in-
cipientes, nullas agnoscunt Finnones.

III. UNICUM articulum de utroq; sexu usur-
pant, *Se. e. g. Se Mies/ denne Mannen/
hic vel is vir. Se Waimo/denne Quinnan/
hæc mulier, Se Elâin/ det Diur/ hoc ani-
mal.*

IV. PRÆPOSITIONES apud Finnones postpo-
nuntur. & Accusativum recipiunt. Exceptis
paucis, ut infra patebit.

V. AC.

V. ACCENTUS unus est, isq; vel in penultima vel antepenultima. ut: Gumala loi taiwan/
ja Maan/ Gud skapade Himmel och Jord/
Deus creavit cælum & terram.

VI. C. IN PRINCIPIO ante a, o, & u semper scribendum, illudq; pro K. legendum. e. g. Callis/ dyrr/ carus. Colmet/ tree/ tres, Cuningas/ Konung/ Rex. In medio vero & fine K. ante easdem literas, in iis scil. vocibus tantummodo, ubi C præcedere solet literam K. ut: tacka/ börda/ onus. Heicko/ swag/ debilis. Ladicko/ Dyrgegrees / furca fimi. Kircko/ Kyrckia/ templum. Lucku/ Låås/ sera. Cucula/ Hög Kulla/ collis. In ceteris vero vocibus ubi c. & k. non sunt literæ combinatæ, C solummodo scribendum. ut: Cauca/ långt ifrån eminus. Curcu/ strupa/ guttur.

VII. ANTE VOCALES e. i. y. å. & ö. K. ubiq; scribendum. ut: Ketto/ slättmarck/ campus. Kivi/ Steen/ lapis, Kylmä/ Köld/ frigus. Käti/ Gök/ cuculus. Köyhä/ fattig/ pauper.

VIII. C. ANTE K. sonat & legitur ut K. ut: Cactivaldias/ Allsmächtigh/ omnipotens.

IX. EX CONSONANTIBUS C. nunquam finit dictionem, nisi assumat K. excipe, Habacuc. Isaac. nec z. sine t. vel d. ut: Caß pro casso/ see/ vide. isz pro isse/ sielf/ ipse. Caick/ pro caicci/ alla/ omnes.

X. DIPHTHONGI, au/ ou & öy/ nunquam dictionem finiunt.

XI. LITERA *h*. NULLIBI apud finnones quiescit, sed ubiq; movetur vel legitur; & ut loqui, amant, plenis buccis, aperto ore, & magna cum respiratione profertur. e. g. *Hanhi/ Gånås*/anser. *Höyhän/ Fieder*/ pluma. *ihme/ Under*/miraculum. ut differat ab *ime/ dije* / fugit.

XII. NUNQUAM pro *U*, VERUM pro tali *ä*. Sveco legitur, ut: *Coco Mailma/ heela Werlden* / totus mundus.

De Etymologia.

Etymologia est, quæ originem & proprietatem dictionum veram, earumq; Species & Accidencia tradit. ut *Oppenest/ lärdt* / doctè, ab *oppenut/ lärđ* / doctus. hocq; à verbo *opetan/ Jag lærer* / doceo. &c.

Cap. III.

De Partibus Orationis.

Partes Orationis: (quæ & species dictionum vocantur) sunt Octo : Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Adverbium, Coniunctio, Præpositio, Interjectio.

Harum quatuor priores dicuntur Declinabiles : quatuor posteriores Indeclinabiles.

De Nomine & ejus Divisione.

Nomen est, quo res nominatur, & cui finnonice

nonicè præponi potest, *Yri* vel *See*. ut: *yri*
ihminen / een *Menniskia* / homo. *yri* *Cappale*
ett *Ling* / res. *yri* *Elain* / ett *Diur* / animal.

Nomen est duplex: Substantivum

& Adjectivum.

Substantivum appellatur, cui finnonicè
non potest addi *Mies* / *Baimo* / *Cappale* / eller
Man / *Qwinna* / *Ling*. ut: *Cuckainen* / *Blom*
ster / flos. *Hewoinen* / *Häst* / equus. *Ulaisin* /
Smediestäd / Incus.

Estq; Duplex: Proprium &

Appellativum.

Proprium nomen est, quod uni soli rei
convenit, *Hwars och ens* egit *Nampn*: ut: *An*
ti / *Anders* / *Andreas*. *Heicki* / *Henrich* / *Henricus*
Pieti vel *Peckoi* / *Peer* / *Petrus*. *Pawoi* / *Påål* /
Paulus. *Eiroi* / *Erick* / *Ericus*. *Uunei* / *Agneta*. *Ru*
oksi / *Sverige* / *Svecia*. *Tucfulmi* / *Stockholm* /
Stockholmia. *Sara* / *Tyskland* / *Germania*.
Suomi / *Finland* / *Finlandia*. *Turcu* / *Åbo* / *Aboa*,
Håme / *Tawastland* / *Tavastia*. *Ufinaa* / *Nyland* /
Nylandia. *Sawoi* // *Sawolax* / *Savolaxia*. *Cares*
li / *Carelen* / *Carelia*. *Wiburi* / *Wiborg* / *Wi*
burgum.

Appellativum verò est, quod multis commune
est, som mången genmeenligen tilkommer. ut: *Cau*
pungi / en *Stad* / *Civitas*. *Leipå* / *Bröd* / *panis*.
Liha / *Rött* / *caro*. *Taimas* / *Himmel* / *cælum*.
Maa / *Jord* / *terra*. *wesi* / *Watu* / *aqua*. *Weiki* /
Rniff / *culter*.

Adjectivum est, cui finnonicè addi potest,
 Mies/ Waimo / Cappale/ eller / Man/ Qwinna/
 Sing. ut: Hywå Mies/ en god Man/ bonus
 vir. Hywå Waimo/ en god Qwinna/ bona
 mulier. Hywå Cappale/ ett godt Sing/ bona res.
 Paha/ ond/ malus, a, um, Caunis/ Skön/ pul-
 cher, ra, rum. Caunis Neiky/ en deyelig Jung-
 fru/ pulchra virgo, Kuma/ Wanstapelig/ de-
 formis, e.

Observationes.

- I. Omnia Adjectiva sunt unius terminationis,
 & moventur unâ terminatione, ut: Musta
 Hwoinen/ swart Håst/ niger eqvus. Musta
 Lehmä/ swart Koo/ nigra vacca, Musta
 Eldän/ swart Diur/ nigrum animal.
- II. Adjectiva semper substantivis præponuntur,
 ut: Oppenut Mies/ en lärð Karl/ doctus
 vir. Hywå Hwoinen/ en god Håst/ genero-
 sus eqvus. Uscollinen Patwelja/ en trogen
 Dreng/ fidelis servus. Uscollinen coira/ en
 trogen Hund/ fidelis canis.
- III. Omnia Nomina, tam substantiva, quàm,
 Adjectiva, quæ particulam Encliticam nã/ vel
 na/ assumunt, illa præpositionem pro, vel
 verbum existens includunt. ut:

Maurona hån sen piti/
 Han hölt det för Löye/

pro risu hoc tenebat.

Vilckana sen piti/

Hólt det för Begabbelse/

pro illusione hoc habebat.

Walkiana hewoisena minã sen pidin/

Jag hölt det för en hwijs Håst/

pro albo eqvo ego tenebam.

Miesnã hån sen tefi/

Det gjorde han då han war en Karl/

Vir existens fecit hoc.

Euningasna hån sen tefi/

Medan han war en Konung/gjorde han det/

Rex existens hac fecit.

Ruchtinana hån sen tefi/

Då han war en Furste/gjorde han det/

Princeps existens fecit hoc.

Hywãã minã sen pidin/

Jag hölt det för gott/

pro bono ego hoc tenebam.

IV. Adjectivum est triplex: Nominale, ut:

Hywã / god / bonus.

Pronominale, ut: Minun / min / meus.

Participiale, ut Tullen / kommandes / veniens.

V. Quoties Adjectivum Pronominale meus, vel tuus, construitur cum Nominibus substantivis, toties illud invariabile manet, hæc vero flectuntur, sic. e. g. Minun Kirian/ min Boof / meus liber.

Sing.

Plur.

N. Minun Kirian/	N. Minun Kirianii.
G. Minun Kirjani/	G. Minun Kirjain.
D. Minun Kirjalleni/	D. Minun Kirjoilleni/
A. Minun Kirjani.	A. Minun Kirianii.
V. Minun Kirjan.	V. Minun Kirianii.
A. Minun Kirjallani stani/ sani.	Abl. Minun Kirjoillani/ stani/ oisani.

Sic: Minun Leipän / mitt Bröd/ panis
meus, &c.

Cap. IV.

De Accidentibus Nominis,

Accidentia sunt septem:

Genus, Numerus, Casus, Declinatio, Comparatio, Figura & species:

De Genere.

Genus apud Finnonos est unum; ideoq; ejus nulla differentia; Verum omnia Nomina, tam substantiva, quàm adjectiva unius sunt generis. ut: Yri Mies/ en Man/ unus vir. Yri Waimo/ en Qwinna/ una fœmina. Yri Elein/ ett Diur/ unum animal. Hywá hengi/ en god Anda/ Spiritus bonus. Paha hengi/ en ond Anda/ malus Spiritus

De Numeris.

NUMERI sunt DUO: SINGULARIS, ut:
Mies/ en Man// Vir. ihmnen/ en Menniskia/
Homo.

Homo. *Baino* / en *Qwinna* / Mulier. *Hewoi-*
nen / en *Häst* / equus. PLURALIS, ut: *Miehet*
 vel *Miehiä* / *Män* / Viri. *ihmisset* vel *ihmissid* / *Mens-*
nist ior / homines. *Bainot* vel *Bainoja* / *Qwin-*
nor / *fæminæ*. *Hewoisset* vel *Hewoissia* / *Hästær*
equi.

De Casibus.

Casus Nominum sunt Sex:

Nominativus, Genitivus, Dativus, Accu-
 sativus, Vocativus & Ablativus.

Cap. V.

De Declinationibus.

Declinationes Finnanum sunt Octo:

Prima]		[an / ut: <i>Herran</i> .
Secunda]		[än / ut: <i>Leiwän</i> .
Tertia		Cujus	[in / ut: <i>Portin</i> .
Quarta		Geniti-	[en / ut: <i>Anen</i> .
Quinta		vus de-	[un / ut: <i>Uwun</i> .
Sexta		finit in	[on / ut: <i>Nallon</i> .
Septima			[ön / ut: <i>Limpfön</i> .
Octava]		[yn / ut: <i>Kyddyn</i> .

Prima Declinatio.

Prima Declinatio habet terminationes, in-
 ter alias, has duas præcipuas a & as. ut: *Su-*
mala / *Gud* / Deus. *Herra* / *Herre* / Dominus.
Kiria / *Voof* / liber. *Voica* / *Son* / filius. *waras* /
Tius / fur. *warras* / *Spett* / veru, &c.

Quæ

Quæ est agnitio I: Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in an desinit.
Dat. in le / Accus. in an / ah & a. Vocat: similis
Nominativo. Abl. in da / sta / sa / & la. Nom.
Plur. in at & a. Gen. in ten & ain. Dat. in len.
Accus. in at & a. Voc. similis Nom. Abl. in da /
oista / oisa / oilla.

Rem paucis dico verbis, tibi candide Lector:

Omnia Vocabula, quæ Genitivum Singu-
larem formant in an / sunt primæ Declinationis.

Declina Kiria / Book / liber.

Sing.

Plur:

N. Kiria /

N. Kiriat / Kiriosa.

G. Kirian /

G. Kirian.

D. Kirialle /

D. Kirioillen /

A. Kirian & Kiria /

A. Kiriat / Kiriosa.

V. Kiria.

V. Kiriat.

Abl. Kirialda / asta /
asa / alla.

Abl. Kirioilda / oista.
oisa / oilla.

Ad eundem modum declinantur: Zuma-
la. Palmelia / Voica / Jalca / Foot / pes. Paicka-
rum / locus.

Declina Lucas.

Nomen Proprium.
& Plurali caret.

Sing.

De pluribus tamen: Sic:

N. Lucas.

N. Plur. Lucat / Lucaita.

G. Lucan.

Gen. Lucasten.

D. Lucalle.

D. Lucailen.

Accus.

Acc. Lucan & Lucasta.	Acc. Lucat & Lucaita.
Voc. Luca.	Voc. Lucat.
Abl. Lucalda/ asta/ asa/ alla.	Abl. Lucailda/aista/æ.

Sic: Bieras/warras. Carvas.
bitter/ amarus, &c.

SECUNDA Declinatio.

Secunda Declinatio habet terminationes
Duas præcipuas, videlicet *ā* & *ā* ut: Leipā.
Reihās/ Jāgarespiut/ venabulum.

Quæ est agnitio 2:de Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in *ān* desinit. Dat.
in *lle*. Acc. in *ān* & *ā*. Vocativus similis est Nomi-
nativo. Abl. in *ldā/ stā/ sā/ llā*. Nom. Plur. in *āt*
& *īā*/ Gen. in *āin*. Dat. in *ille*. Acc. in *āt* & *īā*
Voc. sim. Nom, Abl. in *ildā/ istā/ isā/ illā*.

Rem breviter refero totam, tibi, Lector amice:
Singula vocabula, quæ Genitivum singula-
rem in *ān* formant, sunt Secundæ Declina-
tionis.

Declina Seinā/ wāgg/ paries.

Sing.

Plur.

N. Seinā/

N. Seināt/ Seinā.

G. Seinān/

G. Seināin.

D. Seinālle/

D. Seinille.

A. Seinān/ Seinā.

A. Seināt/ Seinā.

Voc. Seinā.

V. Seināt.

Abl.

Abl. Seimáldá/ ásta/ Abl. Seimildá/ istá.
 ásá/ állá. ísá/ illá.

Sic: Leipá/ Bröð/ panis. Kengá/ Skoo/
calceus. Váinvá/ Dag/ dies. Isá/ Fader/ pa-
ter Þóytá/ Bórd/ mensa. Leppá/ Al/ alnus.
Kárpa/ Leekat/ mustela.

TERTIA Declinatio.

Tertia Declinatio habet UNAM termina-
tionem, videlicet i ut: Sirpi/ Skára/ falx.

Quæ est agnitio 3.^{ie} Declinationis? Cujus
Genitivus singularis in in/ desinit. Dat. in le.
Accusativus in in/ á & á. Vocativus similis est
Nominativo. Abl. in dá/ stá/ sá/ & lá. vel. da/
sta/ sa/ la. Nom. Plur. in it/ já & ja. Gen. in
ein. Dat. in eille. Acc. & Voc. similes sunt. No-
minativo. Abl. in dá/ stá/ sá/ lá. vel, da/ sta/ sa/
& la..

Exprimo vel breviter rem totam,

Candide Lector :

Voces omnes, quæ Genitivum singula-
rem in in faciunt, sunt Tertie Declinationis.

Declina Sirpi/ skára/ falx.

Sing.

Plur.

N. Sirpi.

N. Sirpit/ Sirpeia.

G. Sirpin.

G. Sirpein;

D. Sirpille.

D. Sirpeille.

A. Sirvin/ Sirp.á.

A. Sirpit/ Sirpeia.

Vocati.

V. Sirpi.

A. Sirpildā/ stā.
sā/ lā.

V. Sirpit.

A. Sirpeildā/ eistā.
eisā/ eillā.

Sic: Saucos/ Utter/ lutra. Tauti/ Siuf-
dom/morbus. Anti/ Anders/ Andreas, Aiti/
Moor/ mater.

QUARTA Declinatio:

Quarta Declinatio habet *terminationes* s. *pe-
culiaries*: J. E. S. R. & U. ut: Ani/ Nosti/
vox. Neste/ wätika/ liquor. Mies/ Mau/ vir.
Istuin/ Säte/ scamnum. Olu/ Döl/ cerevisia.

Quæ est agnitio Quartæ Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in en/ desinit. Dat.
in la. Accus. in en/ ā & a. Vocativus similis est
Nominativo. Abl. dā/ stā/ sā & lā/ vel, da/ sta/
sa & la. Nom. Plur. in et/ ā & a. Gen. in ein.
Dat. in eille. Accus. & Vocat. similis est No-
minativo. Ablat. in dā/ stā/ sā & lā/ vel, da/ sta/
sa & la.

Rem breviter resero totam, vel,

Candide Lector.

Omnia Vocabula, quæ Genitivum singula-
rem in en formant, sunt Quartæ Declinationis.

Declina Nimi/ Nampn/ nomen,

Singulariter.

N. Nimi.

G. Nimen.

Pluraliter,

N. Nimet/ Nimiā.

G. Nimein.

Dativus

D. Nimmelle.
A. Nimen / Nimeä.
V. Nimi.
A. Nimeidä / eistä.

esä / ellä.

Sic. Neste. Mes. istuin / Sydän / Hierta /
cor.

D. Nimeille.
A. Nimet / Nimiä
V. Nimet /
A. Nimeidä / eistä.
eisä / eillä.

QUINTA Declinatio.

Quinta Declinatio habet unam terminatio-
nem, videlicet *U*. ut: apu / hielp / auxilium.

Quæ est agnitio 5.tæ Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in *uin* definit: Dat. in
ulle. Accus. in *uin* & *a*. Vocat. similis est Nomi-
nativo. Abl. in *da/sta/ sa* & *la*. Nom. Plural.
in *ut* & *ja*. Gen. in *uin*. Dat. in *uille*. Accus. *ue*
& Voc. similes sunt Nominativo: Abl. in *da/*
sta/ sa & *la*.

Rem rursus breviter narro, doctissime Lector.

Singula Vocabula, quæ Genitivum sin-
gularem in *uin* formant, sunt Quintæ Declina-
tionis.

Declina, *Lucku/ Lääs/ fera*.

Sing.

Plur.

N. Lucku.
G. Luckuin.
D. Lueule.
A. Luckuin/ Luckua.

N. Lueut/ Luckuja.
G. Luckuin.
D. Lueulle.
A. Lueut/ Luckuja.

Vocat.

Voc. Lucfu.

Voc. Lucut.

Abl. Luculda/ cufsta.
cufa/ culla.Abl. Lucuilda/ cuiſta/
cuiſa/ cuilla.Sic: Alcu/ Begynnelse/ principium. Sautvu/
Röök/ fumus. Wipu/ Gillerſtång ames.

SEXTA Declinatio.

Sexta Declinatio habet unam Terminati-
onem videlicet, o. ut: Cairvo / grafven Brunn/
puteus.

Quæ est agnitio sextæ Declinationis ?

Cujus Genitivus singularis in on definit. Dat.
in le. Acc. in on/ & a. Vocativus similis est No-
minativo. Abl. in da/ ſta/ ſa & la. Nom. Pluralis
in ot & a. Gen oin Dat. in oille. Acc. & Vocativus
sunt similes Nominativo. Abl. in oilda/ oista/ oisa/
oilla.

Rem brevibus verbis totam sic exprimo rursus :

Omnia Verba, quæ Genitivum singularem
in on formant, sunt sextæ Declinationis.

Declina Ruoho/ Gråås eller Drt/ herba,

Sing.

Plur:

N. Ruoho/

N. Ruohot/ Ruohoja.

G. Ruohon/

G. Ruohoin.

D. Ruoholle/

D. Ruohoille.

A. Ruohon/ Ruohoa/

A. Ruohot/ Ruohosa.

V. Ruoho/

V. Ruohot.

A. Kuoholha/ hosta/ Abl. Kuohoilha/
 hosa/ holla. hoista/hoisa/hoilla
 Sic Luringo/Sool/Sol. avendo/ Waaf/ fora-
 men glaciei.

SEPTIMA Declinatio.

Septima Declinatio habet Terminationem
unam, videlicet, õ/ur: Linsio/ Glinta/flex.

Quæ est agnitio septimæ Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in õn/definit. Dat. in
 le/ Accus. in õn/tã/ & ä/ purum. Vocativus si-
 milis est Nominativo. Abl. in dã/ stã/ sã & lå.
 Nom. Plur: in õt/ õitã/ & tã impurum. Genit. in
 õiten & tin/ Dat. in õille. Accus. & Vocat. similes
 sunt Nominativo. Abl. in õildã/ stã/ sã/ & lå.

Rem brevibus verbis complectar deniq; ut omnem:

Voces omnes, quæ Genitivum singularem
 in õn formant, sunt septimæ Declinationis.

Declina Tyõ/ Wärcf/ eller Arbete/
 opus vel labor.

Sing.	Plur:
N. Tyõ.	N. Tyõt/ Tõitã.
G. Tyõn.	G. Tõitten.
D. Tyõlle.	D. Tõille.
A. Tyõn/ Tyõlä.	A. Tyõt/ tõitã.
V. Tyõ.	V. Tyõt.
A. Tyõldã/ õstã/ ä/ lå.	A. Tõildã/ stã/ sã/ lå.

Sic:

Sic: Limpffio. yð/ Matt/ nox. Kylvö/ Säd/
eller Säning/ sementis.

OCTAVA Declinatio.

Octava Declinatio *unicam* tantum Terminationem habet, videlicet, y. ut: Kytty/ Mans
eller Hustru Broder) levir.

Quæ est agnitio 8.^æ Declinationis?

Cujus Genitivus singularis in yn definit, Dat. in ylle. Accus. in yn ä & tå. Vocativus similis est Nominativo. Abl. in yldå/ ystå/ så/ & lå. Nom. Plur. in yt/ jå & tå. Genit. in yten & en. Dat. in ylle. Accus. & Voc. sunt similes Nominativo. Abl. in yildå/ stå/ så/ & lå.

Hæc brevibus verbis refero sic

Candide Lector.

Omnia Nomina, quæ Genitivum singularem in yn formant, sunt octavæ Declinationis.

Declina Mylly Qwarn/ mola.

Sing.

Plur.

N. Mylly.

N. Myllyt/ Myllyiå.

G. Myllyn.

G. Myllyen.

D. Myllylle.

D. Myllyille.

A. Myllyn/ Myllyå.

A. Myllyt/ Myllyiå.

V. Mylly.

V. Myllyt/ Myllyiå.

A. Myllyldå/ ystå.

A. Myllyldå/

så/ lå.

yist å/ så/ lå.

Sic: Häpny/ Dos/ nidor. Syn/ Orsoat/
 causa. Häpy/ Blygdsamheet/ verecundia. Näs
 ty/ Synn/ visus.

OBSERVATIONES.

De Casibus omnium Declina- tionum.

- I. Omnium Declinationum Genitivi singula-
 res desinunt in N. ut: Jumala Jumalan/ De-
 us Dei. Hyvä/ hyvän bonus, boni. äiti/ äitin
 vel äidin. mater, matris. äni/ änen/ vox, vocis.
 alcu/ alun/ principium, principii. Ruoho/
 Ruohon/ herba, herbae. Limpsiö/ Limpsion/
 filix silicis. Mylly/ Myllyn/ mola, mola.
- II. Genitivus & Accusativus singulares ubiq;
 sunt similes; Sed præter hoc etiam Accusa-
 tivus peculiarem Terminationem habet, vi-
 delicet, a/ vel, ä.
- III. Vocativus similis est Nominativo in utroq;
 numero.
- IV. Nominativus & Accusativus plurales ubi-
 què sunt similes, habentq; duas Terminatio-
 nes, ut videre est in Declinationibus.
- V. Ablativus in utroq; numero, & quæcunq;
 Declinatione, Terminaciones quatuor habet,
 videlicet. da/ sta/ sa & la: vel, dā/ stā/ sā & lā.
 Quarum Una rei causam efficientem significat,
 & in.

& includit Præpositionem A nimirum terminatio da/vel,dâ/ut: Zumalalda/af Joh. VI. v. 45. & 65.
 Gudi/â Deo. Isaldâ/af Fadren/ â Patre. ALTERA rei causam materialem denotat, & includit Præpositionem, ê vel ex. scilicet, sta/vel stâ. ut: Orjantappuroista/af Tôrne/ ê spinis. Rivistâ/af Steenar/ex lapidibus TERTIA notat instrumentum Efficientis, videlicet, la/vel, lå. & includit Præpositionem cum. ut: Mi.calla/med Svård/ gladio. Seiþai'llâ/ med Staffrar/ cum fustibus. QUARTA, quæ vim Præpositionis includit, In/videlicet: sa/vel sâ. ut: Algusa/i begynnelsen/ in principio. Leivâsâ/uti Bröd/ in pane,

Matth. XXVII.

v. 29. & Cap. III.

v. 9.

Luc. 22. v. 49.

Marc. 14. v. 48

Joh. I. vers. I.

vers. I.

NB. Terminatio sta/vel stâ/ sæpè etiam in s: scripturâ denotat rei causam Efficientem, ut: Þyhâstâ Hengestâ/af then Helge Anda/ â Spiritu Sancto. Þahasta/af ondo/ â malo. Hânestâ/af honom/ ex ipso.

Matt. I. v. 20.

Matt. 5. v. 37.

Rom. 30. v. 36.

CAP. VI.

DE ANOMALIS.

Hoc est, de iis, quæ numero vel Plurali vel Singulari carent,

In GENERE, Plurali Nominativo carent.

- I. Nomina propria quarumcunq; rerum, ut
 Juhana/ Johan/ Johannes. Matti/ Mats/
 Matthias. Turcku/ Åbo/ Aboa. Lufulmi/
 Stockholm/ Stockholmia. Aurajocki/ Aura
 eller Åbo Flod/ Aura flumen. Ad hoc enim
 flumen, Aboa sita est, undè & Regia universi-
 tas, Academia ad Auram, solet appellari.
- II. Nomina Ætatum, Virtutum, Vitiorum &
 liquidorum, ut: Lapsus/ Barndom/ infantia.
 Nuorus/ Ungdom/ juvenus. Sumalifus/
 Gudfruchtigheet/ pietas. Cohtulifus/ Mätte-
 lighet/ temperantia. Sumalattomus/ Ogud-
 achtighet/ impietas. Rohkeus/ Driftighet/
 audacia. Ahneus/ Girighet/ avaritia. Guo-
 ma/ vel Guotawa/ dryck/ potus. Niesca/
 Mjölk/ lac.
- III. Omnia Nomina Numeralia, ad mille usq;
 in Singulari numero declinantur. ut: Yxi/ en/
 eller ett/ unus, a, um. Tvari/ två/ Duo, a, o.
 Colmet/ tre/ tres, tria. Neliå/ fyra/ quatuor.
 wiisi/ sām/ quinq;. Cuusi/ Sex/ sex, &c.
 Kymmenen/ Tio/ decem. Deinde verò
 Tawikymmendå/ 20. viginti. Colmekymmen-
 då/ 30. triginta. Neliåkymmendå/ 40. qua-
 draginta. &c. Sata/hundra/ centum. Tus-
 hatta/ Tusend/ mille.

NB. Declinantur etiam Numeralia hæc in
 plurali, sic: yhdet/ kahdet/ Colmet/ Neliåt/
 wiidet/ Cuudet/ &c.

In Spe-

IN SPECIE vero HÆC plurali carent
 Numero. ut, Auringo / Sool / Sol. Cuu / Må-
 na / Luna. Cunnia / åhra / gloria vel honor.
 Elåmå / Liff / vita. Cuolema / död / mors. Baan-
 huus / Alder / senium. Balfia / Eld ignis. Nål-
 få / Hunger / fames. Jano / Förf / fitis. Bal-
 feus / Lius / lux. ystå / Hosta / tussis. Usco / Troo /
 fides. Toivo / Hopp / spes. Rutto / Pestilens /
 pestis. Kapacko / Träck / lutum. Könyhys / Fa-
 tigdoom / paupertas. Kewå / Wåhr / ver. Wilu /
 Köld / frigus. Låmmin / Wårma / calor. ijan-
 caickisuuus / Ewighet / ævum, &c.

Et hæc singulari Numero carent. ut:
 Suluxet / Eldföre / igniarium. Kymmeneret / Tijon-
 de / decimæ. Ticapuut / Stegar / schalæ. ohjat / Fö-
 mor / habenæ. Kiduxet / Gelar / branchiæ. Fåhtet /
 Afleswor / reliquiæ. Rajat / Grånkor / fines. In-
 wet / Spannemåhl / frumentum. Såteet / Strå-
 lar / radii. Silmeripset / Ögnehåår / palpebræ.
 Sieramet / Nåseborå / nares. Sisållhyret / Inel-
 wer / intestina vel viscerar. Fådht / Lunga / pul-
 mo. Hippeet / Confect, bellaria. Kohtinet /
 Blåår / stupa. Saret / Håårsax / torpex. Sui-
 dzet / Bekel / frænum. Waunut / Wagn / cur-
 rus. Menningåiset / Spökery / lemures. Låri-
 åiset / Epulum nuptiale in ædibus Sponsæ. Lu-
 liaiset / Hemkom Måltijd / som hålles uti Brud-
 gummens Huus / Epulum nuptiale in ædibus
 Sponsi. Hååt / Bröllop / nuptiæ, &c.

Cap. VII.

DE COMPARATIONE.

Comparatio Nominum Adjectivorum fit, quæ usus probat.

GRADUS Comparationis sunt TRES.

POSITIVUS, Wåfewå/Starck/ fortis.

COMPARATIVUS, Wåfewåmbi/ Starckare/ fortior.

SUPERLATIVUS, Wåfewin/ vel "caickein wåfewin/ Starckast/ fortissimus.

Sic: Hirmuinen/ Hirmuisembi hirmuisin/ förskräffelig/ horribilis. Oppenut/ oppenembi/ oppenein/ doctus, tior, tissimus. Ahdas/ ahtambi/ ahtahin/ trång/ angustus, &c.

POSITIVUS habet novem Terminations:

a. å. e. i. n. o. s. t. u.

COMPARATIVUS fit à Positivi Genitivo casu, in n. quod mutatur in m. addendo bi. ut: Ahtan/ ahtambi. Oppenen/ oppenembi. Heicon/ swag/ debilis.

Excipe:

Quæ desinunt in a/ & å/ eorum Comparativi fiunt à Nominativo, mutato a/ vel å/ in en/ & addito bi. Laisca/ Laissembi/ laac/ latare/ piger, pigrior. Cowa/ Cowembi/ hård/ durus. Rõyhå/ Rõyhembi/ sattig/ sattigare/; pauper, rior. Excipe

Irre-

Irregularia: Pitká/ pidembi/ pisin/ lång/ långre/
långst/ longus, gior, gissimus. Hywá/ parembi/
paras/ god/ bättre bást/ bonus, melior, optimus.

SUPERLATIVUS fit regulariter à Positivi
Genitivo casu in n. addito i. tantum inter ulti-
mam & penultimam literam. ut: Oppenen/
oppenein. Heicon/ heicoin/ swagast/ debilissimus.

Excipe;

1. Quorum positivi Casus in sen desinunt
in Genitivo, illorum superlativi mutant sen in
sin ut: Jumalisen/ Jumalisin/ Gudfruchtigast/
piissimus.

2. Quæ desinunt in a & å/ eorum super-
lativi fiunt à Nominativo, mutato solum a/ vel,
& in in/ ut: Cowa/ Cowin/ hårdast/ durissimus.
Köyhä/ köyhin/ fattigast/ pauperrimus.

Cap. VIII.

De FIGURA NOMINUM.

FIGURA est DUPLEX:

SIMPLEX, ut: Oppenut/ lård/ doctus.
Macu/ Smak/ sapor. Ristollinen/ tacksam/ gra-
tus.

COMPOSITA, ut: Hywin oppenut/ två-
lård/ perdoctus. Pahanmacuinen/ illasmakande/
insipidus. dicitur etiam, Mautoin. Rucous,
Kiria/ Böneboof/ precatonale. Huc referun-

tür terminaciones privationem significantes,
 Toim & Eöin. ut: Mahdotoin/ onvärdig/ in-
 dignus. Kelvotoin/ onyttig/ inutilis. Risttämä-
 töin/ otaksam/ ingratus. &c.

Componuntur a. Nomina.

1. Cum Nomine, ut: JsaMaa/ Sädernes,
 Land/ patria. 2. Cum Pronomine, ut:
 Tämän/ caldainen/ hujusmodi. 3. Cum
 Verbo, ut: Tacaus Mies/ LöfftesMan. fidejus-
 sor. 4. Cum Adverbio, ut: Aina/ olewai-
 nen/ altid warande/ sempiternus. 5. Cum
 Conjunctione, ut: Josjocu/ om någon/ si-
 quis. 6. Cum Præpositione, ut: Esi Cau-
 pungi/ Förstad/ suburbium.

Declinatio Compositorum hæc est :

E. G. Declina Käsitiria/ Handbook/
 Enchiridion.

Singulariter.	Pluraliter,
N. Käsitira.	N. Käsitiriat/soia.
G. Käsitirian.	G. Käsitiriain.
D. Käsitiriälla.	D. Käsitiriaille.
A. Käsitirian/ Käsitiria.	A. Käsitiriat/ Käsitirioja.
V. Käsitiria.	V. Käsitiriat.
A, Käsitiriälda/ sta/ ssa/ lla.	A. Käsitirioilda/ oista - oissa - oilla.
Sic: Salmifiria/ Psalmbook/ liber Psal- morum	

morum. Rucouſtiria/ Bødnbook/ liber
precaationum.

Aliud Exemplum, ſcilicet,

Relvotoin/ onyttig/ inutilis.

Sing.

Plur.

N. Relvotoin.

N. Relvottomat/ mia.

G. Relvottoman.

G. Relvottomain.

D. Relvottomalla.

D. Relvottomille.

A. Relvottoman/
Relvottoinda.

A. Relvottomat/
mia.

V. Relvotoin.

V. Relvottomat.

A. Relvottamalda.
ſta - ſa - la.

A. Relvottomilda/
iſta - iſſa/ illa.

Sic: Mahvotoin/ omårdig/ indignus, &c.

Tertium Exemplum.

Sing.

Plur.

N. Riittámátóin.

N. Riittámáttómát/ já.

G. Riittámáttómán.

G. Riittámáttómáin.

D. Riittámáttómälle.

D. Riittámáttómilla.

A. Riittámáttóir án/
tóinda.

A. Riittámáttómát/
mitá.

V. Riittámáttóin.

V. Riittámáttómát.

A. Riittámáttómálda.
ſtá/ ſá/ lá.

A. Riittámáttómilda/
ſtá/ ſá/ lá.

Obſervationes :

I. In Nominum Compoſitorum.

Decli.

1. Declinationibus, prius invariabile manet; posterius verò per omnes casus flectitur.
2. Composita in *Toin* & *Ja* desinentia, flectuntur, more primæ Declinationis, per omnes casus. ut: *Kásifiria*.
3. In *Toin* verò terminantia, moventur, more secundæ Declinationis :

Cap. IX.

DE SPECIE NOMINUM.

SPECIES est *DUPLEX* :

PRIMITIVA, ut: *Cuningas* / *Konung* / *Rex*. *Jsa* / *Fader* / *Pater*. *Aiti* / *Moder* / *Mater*. *Puu* / *Beed* / *lignum*. *Taiwas* / *Himmel* / *cælum*.

DERIVATIVA, ut: *Cuningallinen* / *Konungzlig* / *regius*. *Jfallinen* / *faderlig* / *paternus*. *Aitillinen* / *Moderlig* / *Maternus*. *Puinen* / *af* *Trää* / *ligneus*. *Taiwallinen* / *Himmelst* / *cælestis*.

Species Derivativorum præcipuè sunt SEPTEM :

1. *POSSESSIVA*, quæ possessionem & proprietatem aliquam significant, ut: *Cuningallinen* / *Konungzlig* / *regius*, *Jfallinen* / *faderlig* / *paternus*, *Talonpoikainen* / *Bondist* / *rusticanus*.

2. GENTILIA, quæ patriam aut gentem significant, ut: Nuokalainen/ en Swenskt/ Svecus. Saxalainen/ en Tyskt/ Germanus. Suomalainen/ en Finne/ finno. Hämäläinen/ en Tavast Finne/ Tavastensis. Puolacka/ Pölsack/ Polonus. Benhålläinen/ en Rysske/ Muscovita. Juutalainen/ en Dansk/ Danus. Wirolainen/ en Lijffländer/ Livo, vel Livonus.
3. DIMINUTIVA, quæ diminutionem primitivi significant. ut: Calainen/ en litten Gist/ pisciculus. Kirjainen/ en litten Bock/ libellus. Poikainen/ en litten Son/ eller Pilt/ filiulus vel puellus. Pöikainen/ en litten Pijga/ puellula. Neidzkyäinen/ en litten Jungfru/ Virguncula.
4. DENOMINATIVA, quæcunq; ab altero denominationem habent, ut: Rådäpelinen/ Starfwot/ pannosus. Wuotinen/ åhrs gammal/ anniculus. Rieksainen/ vel, Maitoinen/ af Miölk/ eller Miölskt/ lacteus. Puinen/ af träå/ ligneus. Rautainen/ af Järn/ ferreus. Juopunut/ vel, Juowuxis/ drucken/ temulentus.
5. VERBALIA, quæ å Verbis deducuntur, ut: Potkivainen/ som gierna spiernar/ eller sparkar/ calcitrosus. Siömåri/ een Fråßare/ Glåmmare/ Comedo.
6. ADVERBIALIA, ut: Hiliainen/ Seen/ serotinus. Jockapåiväinen/ dagelig/ quotidianus. Namuinen/ som är om Morgon/ matutinus. Siläinen/ som war i gåår/ hesternus.

7. NUMERALIA, quæ sunt, vel.

(a) CARDINALIA, de quibus quæritur per quot, ut: yksi/ en/ unus. Kaksi/ två/ duo. Kolme/ tre/ tres, &c.

(b.) ORDINALIA, de quibus quæritur per quotus, ut: Ensimmäinen/ den första/ primus. Toinen/ den andra/ secundus. Kolmas/ den tredje/ tertius. Nelies/ den fjerde/ quartus. Neljännes/ Nelicoi/ $\frac{1}{4}$ Tunna/ una quarta. Puolicoi/ $\frac{1}{2}$. Tunna/ dimidia Tonna.

(c.) DISTRIBUTIVA, de quibus quæritur per Quoteni, ut: Jdjecukin/ hvar och een/ quilibet. Kukin Kohdastans, hvar för sig/ quilibet profs. Kucaikån/ hvem som hållst/ quicunq;. Kaksi ja Kaksi/ vel, Kaxitain/ två och två/ bini. Kolmittain/ tree och tree/ terni. Nelijättain/ fyra och fyra/ quaterni. wiisittain/ &c.

(d.) MULTIPLICATIVA, de quibus quæritur per Quotuplex, ut: Yksifertainen/ enfaldig/ simplex. Kaksifertainen/ twesaldig/ duplex. Kolmifertainen/ tresaldig/ triplex. Neljäfertainen/ fyrsaldig/ quadruplex. Kaksisäikinnen/ twinnad eller tweskestig/ bilix. Kolmisäikinen/ treskestig/ trilix. Neljäisäikinen/ vel, Neljäisäinen/ fyreskestad/ quadrilix. Kaksifertaisest/ på träsgehandad sätt// dupliciter. Kolmifertaisest/ på tresgehandad sätt// tripliciter.

Cap. X.

DE PRONOMINE.

Pronomina sunt Novendecim:

Minã/ Jag/ ego. Sinã/ tu/ tu. hãn/ han/ ille. idze/ sielt/ ipse. me/ wij/ nos. Ze/ J/ vos. he/ the/ illi. meidãn/ wãr/ noster. teidãn/ eder/ vester. heidãn/ deras/ illorum. minun/ min/ meus. Sinun/ din/ tuus. Tãmã/ denne/ hic. Se/ vel, toi/ den/ is. Cuca/ vel, kengã/ hwilken/ quis. Cumbi/ hwilfendera/ uter. Joca/ qui. Nãmãt/ dese/ hi. Ne/ vel, noi/ the/ isti.

Accidentia Pronominis sunt octo.

Species, Significatio, Genus, Numerus, Figura, Persona, Casus & Declinatio.

De Specie Pronominum.

Omnia Pronomina sunt Primitivæ Speciei.

Significationes Pronominum

sunt Quatuor:

DEMONSTRATIVA, ut: Minã/ Sinã/ hãn/ Tãmã.

RELATIVA, ut: Se/ vel, Toi/ Idze/ Joca.

INTERROGATIVA, ut: Cuca/ vel, Kengã/ cumbi/ hwilfendera/ uter. Nãmã/ hwad/ quod.
Nãmã

Mitá/hwad/ quid. Minákó? Jag/ egone? Si-
nákó? tune. Hángó/ illene.

POSSESSIVA, ut: Meidán. Teidán. Hei-
dán Ná den/ vel, Náitten/ horum. Minun/
us, a, um. Sinun/ tuus, a, um.

Generum, Differentia hic nulla est.

Numeri sunt duo, ut in Nominibus.

SINGULARIS, ut: Miná/ Jag/ ego. Siná/
Tu/ tu. Hán/ han/ ille. Támá/denne/ hic. Se/
vel, Toi/ den/ is.

PLURALIS, ut: me/ wi/ nos. Te/ J/ vos.
he/ the/ illi. Námát/ deſe/ hi. Ne/ vel, noi/
the/ isti.

Figuræ Pronominum sunt duæ:

SIMPLEX, ut: Miná/ Siná/ hán/ idze/
Támá/ Se.

COMPOSITA, ut: Mináidz/ iag ſielf / ego
ipſe. Sináidze/ tu ſielf / tu ipſe. Hánidze/ vel,
hámhá & hámháidze/ han ſielf ille ipſe.

ITEM hæc cum ſyllabicis adjectionibus
compoſita, ut: Minákin/ Jag. Sinákin/ tu. hán-
gin/ han/ idzekin/ ſielf / ipſe. Támákin/ denne/ hic.
Sefin/ den/ is. Meſin/ Teſin. Neſin/ iſti. Di-
citur etiam: Minámyós/ Sinámyós. hánmyós.
Minácans / Sinácans. &c. Et: Minápá.
Sinápá/ Hámhá?

Componuntur autem Pronomina

i. Inter

1, Inter se. ut: Miná idze/ iag sielf/ ego ipse.
 2. Cum Nomine Caldainen/ ut: Mingácaldainen/ hvem den/ cujusmodi. 3. Cum Syllabicis Adjectionibus Rin/ Gin/ Pá/ Bå/ Myös/ Cans. ut: Mináfin/ Jag. ego. Håmbå/han/ ille. Hångin/ han/ ille. Minámyös/ Jag Sinápå/ Tu/ tu. Siná cans/ Tu ock/ tu/ &c. också/ ego etiam.

Personæ Pronominum sunt tres:

Prima, ut: Miná/ iag/ ego. Me/ wij/ nos.

Secunda, ut: Siná/ tu/ tu. Te/ Ji/ vos.

Tertia, ut: Hån/ han/ ille. idze/ sielf/ ipse.

est trium personarum, dicimus enim: Mináidze/ Sináidze/ Hånidze.

Casus Pronominum sunt sex, ut in Nominibus.

Paradigmata Pronominum.

Declina Miná/ Jag/ ego.

Sing.

Plur.

N. Miná.

N. Me/ wij/ nos.

G. Minun.

G. Meidån.

D. Minulle.

D. Meille.

A. Minun/ Minua.

A. Me/ & meitå/ of.

V. caret.

V. Me.

A. Minulda/

A. Meildå/ stå/ så/

sta/ sa/ la.

lå/ af of.

C

Decli-

Declina Siná/ Tu/ Tu.

Sing.	Plur.
N. Siná.	N. Te/ J/ Vos.
G. Sinun.	G. Teidán.
D. Sinulle.	D. Teille.
A. Sinun/ nua/ nus.	A. Teitá/ Eder/ Vos.
V. Siná.	V. Te.
A. Sinulda/ sta sa/ la.	A. Teildá/stá/ sá. lá/ af eder.

Declina Hån/han/ eller hon/ ille & illa.

Sing.	Plur:
N. Hån.	N. He/ The. illi & illæ.
G. Hånen.hans/hennes.	G. Heidán/deras/illorum.
D. Hånelle/honom.	D. Heille/ áth them/illis.
A. Hånen/ hándá.	A. Heidán/heitá/ them.
V. caret.	V. caret.
A. Håneldá/ está/ sá/ lá.	A. Heldá/ eistá/ sá. lá/ af them.

Declina, Cucca/ hwilken/ quis, quæ.

Sing.	Plur:
N. Cucca.	N. Cucca/hwilke.
G. Cunga/ hwilkens.	G. Cuiden/ hwilkas.
D. Cuille/ áth hwem.	D. Cuille.
A. Cunga vel Cuta.	A. Cuiden/Cuita/hwilka.
V. caret	V. caret.
A. Cudda/ custa/ cusa. culla/ af hwilken.	A. Cuilda/cuista/cuisa/ Cuilla/af hwilke/á quibus.

Declina Kengá/ hwilken/ quis. &c.

Sing.	Plur:
N. Kengá/ hoo.	N. Ketká/ keitá.

G. Kenengã.	G. Keiden & Cuiden.
D. Kenelle.	D. Keille & Cuille.
A. Kenengã/ ketã.	A. Keitã.
V. caret.	V. caret.
A. Keneldã/ stã/sã/lã.	A. Keildã/stã/sã/lã.

â quibus.

Declina Tãmã/ denne hic, hæc. hoc.

Sing.	Plur.
N. Tãmã.	N. Nãmãt/dese/ hi.
G. Tãmãn.	G. Nãiden/ Nãitten.
D. Tãllã.	D. Nãille.
A. Tãmã/ tãtã.	A. Nãmãt/ Nãitã.
V. caret.	V. caret.
A. Tãldã/tãstã/ sã/lã.	A. Nãildã/ Nãistã/ isã/lã.

Declina, Se/ den/ is.

Sing.	Plur.
N. Se.	N. Ne/ nijtã.
G. Sen.	H. Nijden/ nijten.
D. Sille.	D. Nijlle.
A. Sen/ Sitã.	A. Ne/ nijtã.
V. caret.	V. caret.
A. Sildã/ stã/lã.	A. Nijldã/nijstã nijfã/lã.

Declina, Joca/ qui.

Sing.	Plur.
N. Joca.	N. Jotca.
G. Jonga.	G. Joiden.
D. Jolle.	D. Joilte.
A. Jongun.	A. Joita.
Voc. caret.	Voc. caret.

A. Jolda/josta/
Joldain/jostain.
Declina Cumbi/hwilfendera/ uter.

A. Joilda/Joist/Joita.
Joilla.

Singulariter.

N. Cumbi
G. Cummanga.
D. Cumnalle

A. Cummangan/cumba.
V. caret.
A. Cūmalda/masta/lla.

Plurali caret.

Declina Foi/den/is.

N. Foi/
G. Foin/
D. Folle/

A. Foin/Fota/
V. caret.
A. Folda/Fosta/sa/

Pluraliter caret. tolla.

Declina Noi/the isti, sing. caret.

Pluraliter.

N. Noi/
G. Noiden/Noitten/
D. Noille.

A. Noiden/& Noita/
V. caret.
A. Noilda/noista/sa/la.

Nota :

Pronomina Minun/min/ meus. & Sinun/sin/ tuus, semper sunt immobilia, quando Nominibus substantivis conjunguntur. ut, videre est pag. 12 & 13. observat. V.

De Contractione Pronominum notandum: Pronomina contrahuntur hoc modo, ut: Mā pro minā, Jag. mulle/ pro minulle/ mig/ mihi. Nun/pro minun/ & mua/ pro minua/ mig/me. mulda/pro minulda/ af mig/ à me.

Sic:

Sic: *Så*/pro *Sinå*/Tu. *Sulle* pro *finul*
te/ *tig*/ *tibi*. *Sun*/pro, *sinun*/ & *Sua* pro, *Sis*
nua/ *tig*/ *te*. *Sulda*/pro *Sinulda*/af *tig*/â *te*.

Cap. XI. DE VERBO.

Verbum est vox, significans agere aliquid,
aut pati, seu, Cui finnonicè præponi potest.
Minå/ *Sinå*/ *hån*/ *me*/ *te*/ *he*/ ut:

Minå opetan / *Jag lärer en annan*/ doceo,
Sinå opetat/ *tu lärer*/ doces. *Hån opetta*/ *han*
lärer/ docet.

Verbum est duplex:

Personale & Impersonale.

Personale est, cui præponi potest, *Minå*/
Sinå/ *hån*/ ut: *Minå opetan*/ *Sinå opetat*/ *hån*
opetta. *Minå opetetan*/ *Jag läres*/ doceor, *sinå*
opetetan/ *tu läres* doceris vel docere. *Hån ope*
tetan/ *han läres* docetur.

Verbo Personali accidunt Octo:

Genus, Species, Tempus, Modus,
Figura, Persona, Numerus & Conju-
gatio.

De Generibus Verborum.

GENERA Verborum sunt **TRIA**:

ACTIVUM, ut: Miná Kacastan/ Jag ál-
star/ amo. miná opetan/ iag lærer/ doceo. Miná
firjoitan/ Jag skrifver/ scribo. Miná Luen/
Jag låser/ lego.

PASSIVUM, ut: Miná Kacastetan/ iag ál-
stas/ amor. miná opetetan/ iag låres/ doceor.
miná firjoitetan/ iag skrifves/ scribor. Miná
Luetan/ iag låses/ legor.

NEUTRUM, ut: Miná tulen/ Jag kom-
mer/ venio. miná olen/ iag är/ sum.

SPECIES Verborum sunt **DUE**:

PRIMITIVA, ut: Miná Saan/ Jag får/
adipiscor. miná luen/ iag låser/ lego. miná opin/
iag lærer af en annan/ disco.

DERIVATIVA, ut: Miná Saatan/ Jag
följer/ comitor. miná luetan/ iag lærer/ informo.
miná opetan/ Jag undervisar/ erudio.

Derivativa sunt quadruplicia:

I. **INCHOATIVA**, som märckia begynna på.

ut: Miná punistun/ iag ronar/ rubesco.

Kellastun/ golnar/ flavesco.

Cucoistun/ blomstras/ floresco.

Walistun/ bleefnar/ palleco.

Pulmistun/ warder grym/ ferocio.

Whastun/ wredgas/ irascor vel stomachor.

Thastun/ frögdas/ lætor. Niemastun/ idem.

Kuohoitun/ groor/ gråfias// obherbesco.

medzithyn/

Medgithn/ blifwer till Skog/ sylvesco.

Lacastun/ förfalnar/ försvinner/ evanesco.

2. FREQUENTATIVA, som märkia idkelsam-
heet/ ut:

Minå lueskelen/ lag låås fljigt/ lectito.

Lauleskelen/ sinnger/ cantito. Laulelen/ idem.

Uiskendelen/ simmer/ nato.

Nåyttelen/ wiiser/ ostendo. viso.

Suorendelen/ ränner / löper/ cursito.

Kyselen/ frågar/ quærito, rogito.

Edyskelen/ söker/ quærito.

Curkistelen/ upgapar/ ringor.

3. MEDITATIVA, seu Desiderativa, som
märkia. åstunda/ ut:

Minå Gson/ iag hungrar/ esurio.

Minå Janon /iag törstar / sitio.

4. IMITATIVA, som märkia effterfölia/ pro-
feruntur hoc modo:

Minå tullen Gsååni / Jag slächtas på min
Gaar/ patrizo.

Sinå tulet Gsåås / tu slächtas på tin Gaar/ pa-
trizas.

Hån tule Gsååns/ han slächtas på sin Gades
patrizat.

Refertur huc: Råy fetun kengillå. Prov. est
in falsos homines, potest ira exponi, Han är
så slug och listig som en Rååff, est calli-
dus ut vulpes.

De Temporibus Verborum.

Tempora sunt Tria:

PRÆSENS, ut: miná racastan/ iag álfar/ amo. Kirjoitan/ skrifver/ scribo. Luen/ lásar/ lego.

PRÆTERITUM, ut: Miná racastin/ iag álfade/ amavi. Kirjoitin/ jag skref/ scripsi. Luin/ jag laas/ legi.

Præteritum Plusquamperfectum, ut:
miná olen racastanut / iag hafver álfat/ amaveram. miná olen kirjoitanut/ iag hafver skrifvit/ scripseram. miná olen lufenut/ iag hafver lásit/ legeram.

NB. 1. Imperfectum à Præterito perfecto non distingvitur, dicitur enim: Cosca miná kirjoitin/ medan iag skref/ dum scripsi, vel scribebam.

2. Futurum non est distinctum à Præsenti, ratione terminationis; ratione verò significationis distingvitur ut: miná kirjoitan/ iag skrifver/ scribo in Præsenti dicitur miná kirjoitan/ iag vil eller skall skrifva/ scribam, in Futuro.

De Modis Verborum.

Modi sunt Quatuor:

Indicativus, Imperativus Optativus, & Infinitivus.

INDICATIVUS, ut: Minå Racastan / iag ålſſar / amo. Kirjoitan / iag ſkriſwer / ſcribo. Laulan / vel weiſan / iag ſiunger / cano.

IMPERATIVUS, ut: Racasta / ålſſa tu / ama. Kirjoita / ſkriſſ tu / ſcribe. Laula / aut weiſa / ſiung tu / cane

hic modus habet unum tempus tantum.

OPTATIVUS, ut: Joſca minå racaſtaſſin / O at iag ålſſade / utinam amarem.

Optativus non habet niſi unum tempus tantum.

Nota: Subjunctivus non diſtinguitur ab aliis modis quoad terminationem, ideoq; omittitur, effertur enim ita: Coſca minå luen / medan iag lås / cum legam. Joſ minå kirjoitan / om iag ſkriſwer / ſi ſcribam.

De INFINITIVO, notandum eſt, quod habeat Tres Terminations, quarum

PRIMA eſt a vel å / ut: neuwoa / förmana / adhortari. wahwiſta / bekråſta / confirmare. Kirjoita / ſkriſwa / ſcribere. tehda göra / facere.

SECUNDA eſt Man vel män / ut: Kirjoitaman / till at ſkriſwa / ſcriptum, ſcribere vel adſcribendum. Wahwiſtaman / till at bekråſta / confirmatum, confirmare, vel ad confirmandum. Ahdiſtaman / till at tvinga i hoop / coarctatum, coarctare, vel ad coarctandum. Tefe män / till at göra / facere, vel ad faciendum. Pitämän / til at hålla / tenere vel ad tenendum.

TERTIA est juxta personas tres :

PRIMAM, **REN** / ut : Lufearen. e. g. minã otan firian lufearen / iag tager Boken mig ti' at låsa / sumo librum mihi legendum.

SECUNDAM, **RES** / ut : Lufeares, e. g. Sinã otat firian lufeares / tu tager Boken tig til at låsa / sumis librum tibi legendum.

TERTIAM, **RENS** / Lufearens / e. g. Hån otta firian lufearens / han tager Boken sig til at låsa / sumit librum sibi legendum.

Nota: Infinitivus secundum duas priores terminationes **a** / vel **ã** / & **Man** / vel **Mån** / personas respuit; Juxta ultimam vero personas admittit tres, ideoq; personalis salutatur.

NB. 1. POTENTIALIS modus in his locutionibus est : Puhuisin luvallas / iag skulle ta la med titt Loff / pace vel venia tuã dicerem. Juon luvallas / iag dricker med titt Loff / veniã vel pace tuã bibo. In his & similibus, subintelligitur voluntas alicujus.

2. PERMISSIVUS est, qui permittere & concedere aliquid significat ut : Pitãkån / han må behålla / habeat. Juocan / han må dricka / bibat.

De Gerundiis & Supinis.

Gerundia & Supina non sunt distincta, sed Infinitivi terminationibus inclusa, ut : Uica nosta / tijd til at stå up / tempus surgendi. Uica puhua /
tijd til

Tijd till at tala. tempus dicendi. Aica tulla / tijd
till at komma/ tempus veniendi. Aica pois men-
nä/ Tijd till at gå bort / tempus abeundi. Cau-
hia cadjoa ia cuulla/ Skam till at see och höra / res
fœda visu & auditu. Kewiâ puhua/ työlläs tehdiä/
lätt at tala/ swårt at göra. res facilis dictu, dif-
ficilis factu.

De Figuris Verborum.

EIGURÆ sunt DUÆ:

SIMPLEX, ut: Juon/ iag dricker / bibo.
panen/ sätter på något rum / colloco vel pono.
Ustun/ går eller stiger på / gradior vel scando.

COMPOSITA, ut: ulos juon/ iag dricker
ut/ ebibo. Cocon vel yhtenpanen/ sätter ihoop/
compono. ylösastun/ stiger / ascendo.

De Personis Verborum.

PERSONÆ sunt TRES:

PRIMA, ut: Minä kirioitan/ iag skrifwer/
scribo. me kirioitamme / wi skrifwom/ scribi-
mus,

SECUNDA, ut: Sinä kirioitat / tu skrif-
wer / scribis. Se kirioittatte / J skrifwer / scri-
bitis.

TERTIA, ut: Hän kirioitta/ han skrifwer/
scribit. He kirioittawat / the skrifwa / scribunt.

NUMERI Verborum sunt DUO:

SINGU-

SINGULARIS, ut: Kirjoitan/ iag Krifwer/
scribo.

PLURALIS, ut: Kirjoitamme/ wij Krifwom/
scribimus.

De Conjugationibus.

Conjugatio est variatio Verbi, secundum
Modos, Tempora & Personas.

CONJUGATIONES sunt DUE:

PRIMA, quæ habet ante a vel å / unam aut
geminam Consonantem, in infinitivo, ut: Ka-
casta/ ålfa/ amare. Laula/ siunga/ canere. weisa-
ta/ idem. wietellå/ bedraga/ decipere. Tehdå/
gõra/ facere.

SECUNDA, quæ habet Vocale[m] ante a/
vel å/ in Infinitivo, ut: Lukea/ låsa/ legere. Kå-
steå befalla/ jubere. Istua/ sittia/ sedere. Sei-
soa/ ståå/ stare. wipya/ drõija/ morari. anoa/ be-
gõra/ petere.

CONJUGA Kacastan/ iag ålstar.

Activum primæ Conjugationis.

Indicativo Modo, Tempore Præsenti, AMO.
Minå Kacastan/ iag ålstar/ sinå racastat/ tu ål-
star. Hån racasta/ han ålstar. Et Plural. Kaca-
stamme/ wij ålskom/ amamus. Kacastatte/ I
ålsten. He racastawat/ The ålfa.

Præte-

Præterito Perfecto : Amavi , isti , vit,
 Minå racastin/ iag ålskade. Sinå racastit/ tu ålskade. Hån racasti/ han ålskade. Et Pl. amavimus, istis, erunt. Racastimme/ wii ålskade. Racastitte / J ålskade. He racastit/ the ålskade.

Præterito Plusquamperfecto : Amaveram ,
 ras , rat.

Minå olen racastanut/ Jag hafwer ålskat.
 Sinå olet racastanut/ tu hafwer ålskat. Hån on racastanut/ han hafwer ålskat. Et Plur: amaveramus, atis, erant. Me olen Racastanet/ wii hafwom ålskat. Te olette racastanet/ J hafwen ålskat. He owat racastanet/ the hafwa ålskat.

Imperativo : ama , amet.

Racasta Sinå/ vel racastas/ ålska tu. Racastacan hån/ ålske han. Et Plur: Racastacamme/ låt oss ålska/ amemus. Racastacat te/ ålske J/ amate. Racastacat he/ ålske the, ament.

Optativo : utinam amarem, res, ret, &c.

Josca minå Racastaisin/ O at iag ålskade.
 Josca sinå racastaisit/ O at tu ålskade. Josca hån racastaisi/ O at han ålskade. Et Plur: Josca me racastaisimme/ O at wii ålskade. Josca te racastaisitte/ O at J ålskaden. Josca he racastaisit/ O at the ålskade.

Infinitivo Præsentis, ut :

Racasta/ at ålska/ amare,

Præte-

Præterito Plusquamperfecto, ut:

Racastanut / at hafwa álskat / amavisse:

PARTICIPIA DUO sunt:

PRÆSENS, ut: Racastain / vel racastaden /
álskandes / amans.

FUTURUM, ut: Racastawa / den som
skal álska / amaturus.

Sic Conjugatur Miná teen / Jag gör / facio.

INDICAT. PRÆS. miná teen / siná teet / hán
tefe / Et plur: me temme / te tette / he tefevát. Perf.
Miná tein / siná teit / hán tefi / Et Plur: Me teim-
me / te teitte / he teit. &c.

Et. Miná weisan / Jag siunger / cano.

Ind. Præs. Miná weisan / siná weisat / hán
weisa / Et Plur: me weisamme / te weisatte / he
weisavát.

Perf. Miná weisain / siná weisatit / hán
:weisasi. Et plur: me weisasinme / te weisasitte / he
weisasit / &c.

Conjuga Miná Racastetan.

Passivum Primæ Conjugationis: Amor.

Miná racastetan / iag álskas / siná racastetan / tu
álskas / hán racastetan / han álskas. Et Plur. Me
racastetan, wij álskes / te racastetan / J álskens / he
racastetan, the álskas.

Præterito Perfecto, Amatus sum vel fui,
es, est, &c.

Miná racastettin / iag álskades / siná racastettin / tu
álska

ålskades/ hån racastettin/ han ålskades. Et plur:
me racastettin/ wij ålskades. Ze racastettin/ J åls
skades/ he racastettin/ the ålskades.

Præt. Plusquamperf: Amatus, eram, eras, &c.

Minå olin racastettu/ iag wardt ålskadt. Si
nå olitracastettu/ tu wardt ålskadt. hån oli racas
stettu / han wardt ålskat. Et plur: me olimme ra
castettu / wij worde ålskade. Ze olitte racastettut/
J worden ålskade. he olit racastetut/ the wordo
ålskade.

Imperativo: Amare vel amator tu, &c.

Racastettacan sinå/ ålskes tu/ eller tu må åls
kas. racastettacan hån/ låt honom ålskas/eller han
må ålskas. Et plur. Racastettacan me/ ålskoms
wij. racastettacan te/ ålskens J. racastettacan he/
ålskes the.

Optativo: utinam amarer - reris-retur. &c.

Josca minå racastettaisin/ o at iag ålskades.
Josca sinå racastettaisin/ o at tu ålskades. Josca
hån racastettaisin/ o at han ålskades. Et plur.
Josca me/ racastettaisin/ o at wij ålskadoms/ Josca
te racastettaisin/ o at i ålskadens. Josca he ra
castettaisin/ o at the ålskades.

Infinitivo, ut: Racastetta / at ålskas/ amari.

Participia sunt Duo:

Præteritum, ut: Racastettu/ Then som är
ålskat / amatus.

Futu rum, ut: Racastettapa/ vel, racastet
tawa/ den som bör ålskas/ amandus. Sic:

Sic: Miná tehdán / iag blifwer giordt / fio.

Indicativo : fio, fis, fit. &c.

Miná tehdán / siná tehdán / hán tehdán. Et pl.

Me tehdán / te tehdán / he tehdán.

Præt: Perf: factus sum, es/ est. &c.

Miná tehtin / iag ár giordt / siná tehtin / hán tehtin. Et Plural. Me tehtin / te tehtin / he tehtin.

Præt: Plusquamperfect. factus eram, &c.

Miná olin tehty / iag wardt giordt. Siná olit tehty / hán oli tehty. Et Plu: Me olimme tehdyt / te olitte tehdyt. he olit tehdyt.

Et sic in sequentibus.

CONJUGA Luen / iag láser.

Activum Secundæ Conjugationis.

Indicativo Præsenti: Lego - is - it; &c.

Miná luen iag láser / Siná luet / tu láser. hán lufe / han láser. Et Plur. Luemme / wij lásom. luet / i lása / he lukewat / the lása.

Præt. Perf: Legi - isti - it. &c.

Miná Luin / iag laas. Siná luit // tu laas. hán luki / han laas. Et plur: Luimme / wij lásom. Luette / i lása. he luit / the láse.

Præt. Plusquamperf: legeram, ras, rat. &c.

Miná olen Lufenut / iag hafwer lásit. Siná olet Lufenut / tu hafwer lásit. hán on lufenut / han hafwer lásit. Et plur: me olem lufenut / wij hafwom lásit / te olette lufenut / i hafwen lásit. he owat lufenut / the hafwa lásit.

Impe-

Imperativo: Lego, legat, &c.

Que/ vel lues/ lås tu. Lufecan hån/ låse han/ eller / låt honom låsa. Et plur: Lufecamme/ låsom wi. Lufecat te/ låsen J. lufecat he/ låse the / eller / låt dem låsa.

Infinitivo Præsenti, ut: Lufea / at låsa / legere.

Præt: Plusquamperfecto: Lufenut/ at hafwa låsit/ legisse.

Participia sunt Duo:

Præsens, ut: Lufein / lufeden / låsandes / legens.

Futurum, ut: Lufewa / den som skal låsa. lecturus.

Sic: Anon / iag begærer / peto.

Indicat: præsens peto, is, it, &c.

Minå anon / Sinå anot / hån ano / Et plur: Anomme / anotte / he anowat.

Præt. perfecto: petivi, isti, ivit, &c.

Minå anoin / iag begårte / Sinå anoit / hån anoi. Et plur: Anoinne / anoitte / he anoit.

Præt. plusquamperfecto: petiveram, ras, rat, &c.

Minå olen anonut / iag hafwer begårt / Sinå olet anonut / hån on anonut. Et plur: Me olenme anonet / te olette anonet / he owat anonet / the hafwa begårt.

Ita &: Jstum / Jag sitter / sedeo.

Indicat, præf. sedeo, es, et, &c

Minå istun/ Sinå istut/ hån istu. Et plur:
Istumme/ istutte / he istuwat / the sittia.

Præt. perf: sedi, isti, it, &c.

Minå istuin/ iag satt/ Sinå istuit/ hån istui.
Et plur. Istuime/ istuitte / he istuit.

Præt: plusquamperf: federam, ras rat, &c.

Minå olen istunut/ iag hafwer suttit/ Sinå
olet istunut/ hån on istunut. Et plur. me olemme
istunet/ te olette istunet / he owat istunet / the haf-
wa suttit.

Et sic in consequentibus.

CONJUGA Luetan/ Jag låses.

Passivum Secundæ Conjug:

Indicat: præsentis Legor, ris, itur, &c.

Minå Luetan/ iag låses. Sinå luetan/ tu lå-
ses. hån luetan/ han låses/ Et plur: Me luetan/
wij låsoms/ te luetan/ I låsens. he luetan/ the lå-
sas/ leguntur.

Præterito perfecto : lectus sum, &c.

Minå Luettin/ Jag är låsin. Sinå luettin/ Tu är
låsin. hån luettin/ han är låsin Et plur. Me Luet-
tin/ wij äre låsne. Te luettin/ I ären låsne/ he
luettin/ the äre låsne.

Præterito plusquamperf: lectus eram, &c.

Minå olin luettu/ Jag hafwer warit låsin.
Sinå olit luettu/ tu hafwer warit låsin. hån oli
luettu / han hafwer warit låsin. Et plur: me olim
me luetut/ wij hafwe warit låsne. Te olitte luetut/
I haf

I haf

ſ hafwen warit låsne. he olit luetut / the hafwa warit låsne.

Imperativo legere, atur, &c. legitur tu &c.

Luettacan finã låses tu / eller tu mã låsas. Luettacan hån / låses han / eller han mã låsas. Et plur: Luettacan me / wij mågom låsas. Luettacan te / ſ mågen låsas. Luettacan he. låt them låsas.

Optativo. Utinam, legerer, reris, &c.

ſofca minã luettaisin / o at iag låses. ſofca finã luettaisin / o at tu låses. ſofca hån luettaisin / o at han låses. Et plur: ſofca me luettaisin / o at wij låsoms. ſofca te luettaisin / o at i låsens. ſofca he luettaisin / o at the låses.

Infinitivo ut: Luetta / at låsas / legi.

Participia sunt Duo:

Præteritum, ut: Luettu / låsen.

Futurum, ut: Luettapa / vel, Luettawa / som bõr låsas / legendus.

Sic: Anotan / iag blifwer begårter.

Indicativo, petunt me, te, illum.

Minua anotan / sinua anotan / hãndã anotan. Et plur: Meitã anotan / teitã anotan / heitã anotan.

Præterito perfecto.

Minua anottin / iag blef begårdter. Sinua anottin / hãndã anottin. Et plur: Meitã anottin / teitã anottin / heitã anottin.

Præterito plusquamperfecto

Minua oli anottu/ sinua oli anottu/ hãnda
oli anottu. Et plur: Meitã oli anottu/ teitã oli
anottu/ heitã oli anottu.

Ita et: Gfstutetan/ iag bliswer satter.

Indicativo præsentis:

Minã Gfstutetan/ Sinã istutetan/ hãn istute-
tan. Et pl. Me istutetan/ te istutetan/he istutetan.

Præterito perfecto:

Minã istutettin/ iag blef satter. Sinã istu-
tettin/hãn istutettin. Et plur: Me istutettin/ te
istutettin/ he istutettin.

Et sic in cæteris temporibus & verbis.

Verbum Substantivum Sum.

Conjugatur hoc modo.

Indicativo præsentis, Sum, es, est. &c.

Minã olen/ iag år/ Sinã olet/ tu år/ hãn on/
han år. Et plur. Olemme/ wij árom. Olette/ G
áren. he owat/ the áro.

Præterito perfecto: fui, isti, fuit, &c.

Minã olin/ Jag war. Sinã olit/ tu war. hãn oli/
han war. Et plur: Olimme/ wij worom. Olitte/
G woren. he olit/ the woro.

Præterito plusquamperf: fueram, ras, rat, &c.

Minã olen ollut/ Jag hafwer warit. Sinã
olet ollut/ tu hafwer warit. hãn on ollut/ han haf-
wer warit. Et plur. Me olimme ollet/ wij hafwe
warit. Te olette ollet/ G hafwen warit/ he owat
ollet/ the hafwa warit.

Impe-

Imperativo : *lis, sit, &c.*

*Ole/vel oles/war tu. olcon/vel olcan hån/
ware han. Et plur. Olcamme/warom wij. Olcat
te/waren J. olcat he/ware the.*

Optativo : *utinam essem, es, et, &c.*

*Josca minå olisin/ o at iag wore. Josca
Sinå olisit/ o at tu wore. Josca hån olisi/ o at han
wore. Et plur. Josca me olisimme/ o at wij wo-
rom. Josca te olisitte/ o at j woren/ Josca he oli-
sit/ o at the wore.*

Infinitivo præsentis, ut : *Olla/ at wara/ esse.*

Præterito plusquamperfecto : ut, *Ollut/
hafwa warit/ fuisse.*

Participia sunt Duo :

Præsens, ut : *Ollen/warandes/ ens.*

Futurum, ut : *Olewa/ som skall wara/ es-
lendus, vel, futurus.*

Sic : *Minå olen pois/ iag år borta/absum. &c.*

Cap. XII.

DE IMPERSONALIBUS.

Verbum Impersonale est, cui non potest præponi, *Minå/ Sinå/ Hån/ eller/ iag/ tu/ han/*
Et in tertiâ personâ tantum conjugatur. ut : *Sar-
natan/ Predijfes/ concionatur. Lauletan/ siunges/
canitur. Tullan/ kommes/ venitur. Mennån/*

gääs/ itur. Arvoitellan / skattas/ wårderes/ æsti-
matur, item, gifes. Joudutan/ skyndes/ hastas/
acceleratur. Sanotan / säyes/ dicitur.

Paradigma Verbi Impersonalis.

Indicativo præsentis,

Sanotan / thet säyes/ dicitur.

Præterito perfecto :

Sanottin/ sades/ dictum est.

Præterito plusquamperfecto:

Oli sanottu/ det war sagt/ dictum erat.

Imperativo :

Sanottacan / låt thet säyas/ dicatur :

Oprativo :

Josca sanottaisin/ o at thet sades/ utinam
diceretur.

Infinitivo præsentis :

Sanotta/ at säyas/ dici.

Præteritum, ut: sanottu / sagt/ dictus.

Futurum, ut: Sanottapa/ som bår säyas/
dicendus.

Sic: Sarnatan/ Mennån/ Tullan.

Nota Impersonalia non differunt à Passi-
vis quoad terminationem.

Cap. XIII.

De PARTICIPIO.

Participium ad Verbum Immediate trahitur.

TEMPORA Participiorum sunt TRIA:

PRÆSENS, ut: Ajain/ rijdandes/ equitans, juo-
sten/ løpandes / cursitans. Seisoin/ ståendes/
stans. istuin/ sittandes/ sedens. Tullen/
fommandes/ veniens.

Hæc in statu constructo ita declinantur:

Minun ajaisani/ når iag reed / me equitante.

Sinun ajaisas/ når tu reed / te equitante.

Hänen ajaisans/ når han reed / illo equitante.

Meidán ajaisamme/ når wij reedom/ nobis equi-
tantibus.

Zeidán ajaisanne/ når i reeden/ vobis equitantibus.

Heidán ajaisans/ når the reedo/ illis equitantibus.

Sic: Minun tulfesani/ Sinun / tulfesas/ hã-
nen tulfesans / &c.

PRÆTERITUM, ut: Zehty/ giordt/factus.

Nãhty/ sedt/ visus. Ristinnaulittu / Korsfãst.
crucifixus, item hæc:

Syðtyáni / seen iag åt / postquam comedi.

Suotuani / seen iag drack / ubi bibi.

Nostuani/ når iag stod up/ ubi surrexi.

Tulduani/ når iag kom/ ubi veni.

Hæc sic flectuntur:

Minun nostuani/ når iag stod up /ubi surrexi:

Sinun nostuas / når tu stod up / ubi surrexisti.

Hänen nostuans/ når han stod up / ubi surrexit.

Meidán nostuamme/ sehn wij stodo op/ ubi surre-
ximus.

Seidán nostuanne/ sehn i stodo op/ ubi surrexistis.

Heidán nostuans/ sehn the stode op/ ubi surrexe-
runt.

Sic: Minun tulduani/ sinun tulduas/ hānen tul-
duans. meidán tulduamme/ Seidán tulduanne/
heidán tulduans.

Huc etiam referuntur in alda/ ut: istualda/
fittiandes/ sedendo. Seisoalda/ ståandes/ stando.
quæ non flectuntur.

FUTURUM ACTIVUM, ut: Lufewa/ som skal læ-
sa/ lecturus. Kirioitawa/ som skall skrifwa/ scri-
pturus.

FUTURUM PASSIVUM, ut: Luettapa/ vel Luet-
tawa/ som bör läsas / legendus. Kirioitettawa/
som bör skrifvas/ scribendus.

Toivottapa/ vel : wa/ sperandus & optandus.

Tehtävä/ som bör göras/ faciendus.

Naitawa/ Mannuxen/ nubilus.

Sanottava/ som bör sägas/ dicendus.

Riistettävä/ vel : vä/ som bör berömas/ laudandus
Lufeminen/ quod legendum est.

Toivottaminen/ som man bör önska/ quod optan-
dum est.

Kirioittaminen/ quod scribendum est.

Observandum: De Partibus Indeclinabilibus in Genere.

Multæ particulæ, pro diversâ significatione, ad diversas orationis partes pertinent: Imo etiam in eâdem Classe, propter multiplices ac varios significatus, varias appellationes sæpè sortiuntur, ut: e.g. *Nijn.* &c.

Nijn/ Ja eller Så/ ita, aut sic. est Adverb.

1. AFFIRMANDI, ut: *Nijn/ Ja, ita.*
2. QUALITATIS, ut: *Nijn pitå sinun idjes Käyttämån, ja ei toisin/ så skall tu bära tig at/ och icke annorledes/ ita debes te gerere/ & non aliter.*
3. SIMILITUDINIS, ut: *Nijn cuin sinå fylwåt/ niin sinå leicat/ vel ništåt/ Säsom tu säär/ så skall tu opståra/ ut sementem feceris, ita metes.*
4. INTENDENDI, *Nijn on Jumala mailma racastanut. Sålåskade Gud Werldenna/ sic Deus dilexit mundum. Et sic alia multa, quæ usu rectius addiscuntur.*

Cap. XIV.

De ADVERBIO.

ADVERBIUM est, quod verbi significationem explanat atq; implet. ut: *Hån Kirjoita caunist han skrifwer wackert/ scribit eleganter.*

Hån luke afherast/ han låser flitigt/ studet diligenter, vel, vehementer.

Adverbiorum tot sunt species & significationes, quot apud latinos. Et facile, qui latinam callet linguam, ex significatione, quo quodvis sit referendum, colliget.

I. sunt itaq; *Adverbia loci* quadruplicia.

I. In loco, som märkia uti något Num:

Eusa/ hwarest/ ubi.	Uthalla/ nedansföre/ infrå.
Låållå/ här/ hic,	Uthållå/ ofwansföre/ suprå.
Suolla/rått dår/ istic.	Ulconaisella puolella/ utwårtes/ extrinsecus.
Siellå/ dår/ illic, ibi.	
Mualla ånorstådes/ alibi.	Sisållisellå puolella/ inwårtes/ intrinsecus.
Josacusa/ någorstådes/ alicubi.	Låsnå/ lifi/ hardt når/ propè.
Ey cusan/ ingenstådes/ nullibi.	Caucana/ långt/ procul.
Ulcona/ ute/ foris.	Eusa ikånåns/ hwar som helst/ ubicunq;.
Sisållå/ inne/ intus.	
Eusa tahton/ hwar man wil/ ubivis.	Saapuilla / tilstådes/ præstò.
Edes/ före/ antè.	Jålken/ effter/ post.
Sacana baakeffter/ pone.	

NB. Præpositiones, amissis Casibus, fiunt Adverbia.

II. De Loco, isfrån något Num. ut:

Eusta?

Custa? hwadan? unde?	Mualda/ ifrån annan
Gielda/ tådan/ inde.	Ort/ aliunde.
Tåålda/ hådan/ hinc.	Josta custa/ någorstådes
Gijta/ tådan/ istinc.	ifrån/ alicunde.
Tåsta/ håraf/ hinc.	Custa tahron/ hwadan
Tuolda/ tådan// illinc.	som hålst/ undecunq;.
Tåsta/ når in til/cominus.	Cauca/långt ifrån/emin ^s .
Joc. a paicast/ ifrån alla	Uthålda/ ofwan effter /
Orter/ undiq;	superne.
	Uthalda/ nedan effter/
	inferne.

NB. Ablativus, ex Grammaticorum sententiâ, frequenter Adverbii naturam induit. ut: Taiwast/ af Himmelen/ cœlitus. Jurest/ af Rodden/ radicitus. feskeldâ/ mitt uti/de medio.

III. Ad locum: til något Num/ ut:

Cunga? hwart/ quò?	Uds/ upsöre/ sursum.
Einne/ tijt/ eo.	Ulas/ nedföre/ deorsum.
Tuonne/ tijt/ illuc.	Molemille puoelle/ till bå-
Tånne/ hijt/ huc.	de Parter/ utro, utrinq;.
Johonga/ om någon	Ey cumallengan puole-
wart/ siquò.	la/ till ingen Parter/
Josjohongun. idem.	neutrò.
Ey cungan/at icke någon	Dikeall puoella / emoot
wart / nequò	högra sijden/ dextror-
Sisälle/ in/intro.	sum.
Ulos/ ut/ foras.	Wasemalla / puoella /
Cungapain/ hwart ut/	emoot wånstra sijden/
quorsum.	sinistrorsum.

IV. Per locum, igenom något Rum. ut:
 Cunga Cauta/ hvar ige- Låman Cauta/ här ige-
 nom/ quā, nom/ hāc.

Tongun Cauta/ genom Tuoncauta/ der igenom/
 nåjon/ aliqua. istāc.

Keskidze/ mitt uti/ per medium.

Låpidze/ igenom/ per.

Edidze/framsföre/ antē.

Ohidze/ förbi/ præter.

Sivuidze/ förbi/ ā latere.

2. TEMPORIS: som märkia någon tid/ ut:

Cosca/når/quando?cum? Båhåri aica / til en li-

Huomena/morgon/ cras. ten stund/ parumper,

Lånåpånå/ i dag/ hodiē. paulisper.

Eilein/ igår/ heri. Nuinen/ fordom/ quon-

Endispåir ånå/ i för- dam, olim.

gåår/nudius tertius. Cohta/ strax/ mox.

Tuonari/ för en tid se- Cohtasillåns/ strax /

dån/ pridem. statim.

Nijncauwan/ så länge/ Totapica/ strax på Tij-

ramdiu. man/ confestim.

Cuinga Cauwan/ huru Ennen/ förr/ antē.

lenge/ quamdiu. Usten/ åstetain/nyligen/

Påivållå/ om Dagen/ nuper. dum.

interdiu. Uica/ länge sedan/ du-

Yöllå/ om Natten/ noctu. Warhain/ bittida/ ma-

Amulla/ om morgonen/ ture.

manē. Hiljan/ myöhån/ seent/

Tillalla/

Jllalla/ om Afftonen/ Vesper.	serò.	per.
Ehtona/ idem.	Alina/ ainian/ altid/ sem-	
Toisinans/ understun-	Ulatin/ Alinomaisfest/	
dom/aliquando.	idem.	
Nyt/tållåhava/nununc.	Påivvin/om Dagen/ die.	
Muulloisin/Muulloin/ en annor gång/aliàs.	Din/ om Natten/ nocte.	
Suvin/ om Somaren/ æstate.	Silloin/ tå/ tunc.	
Salvin/om Winteren. hyeme.	Enfist/ ensin / först/ pri- mum.	
	Wijmeim / omfijder/ tandem.	

3. NUMERI, som märkia någon Räkning/
ut: Cuing usein/ huru åffta/ quories. Nijn use-
in/ så offta/ toties. yriferta/ en gång / semel.
wihdoin/ idem. Cahdesti/ två gånger/ bis. Col-
masti/ tree gånger/ ter. Neliåsti/ &c. usein/offta/
sæpe. monaista/ idem. Satakertaisfest/ 100:de rec-
sor. Tuhannest / tusend gånger/ millies. Tuhann-
nen ferta/ Tuhannen kertaisfest/ idem. Yhdellä
muoto/ på enahanda / sätt/ uniformiter. Monella
muoto/ på mångahanda sätt/ multiformiter. Mo-
menkertaisfest/ mångsaldeligen multipliciter. Taas/
på nytt/rursus. Jällens / åter igen / iterum. Har-
woin / sällom / raro. Moninferroin/ på mångsäl-
digt sätt/ multipliciter.

4. AFFIRMANDI, til at bejafa/stadsåsta.
Nijn/ja altså / ita, etiam, sic. Nimitain / nemliga/
nimi-

aimirum. Mixei/ hwij icke/ quidni. Cuingast/
 Cuinga muutoin/ huru/ eliest/ quomodo aliter.
 Totifest/ sanfårdeliga/ verè, profecto. Lujast/
 wahwast/ fast/ stadiggt/ firmiter. tåydest/ fulkom-
 liga/ plene. Nijn totta/ ja sannerliga/ ita, certè.
 tosin/ sannerliga/ quidem. Caifella/ muoto/ ånteljs-
 gen/ non aliter. Cummingin/ utiq;. arwollans/
 nã. jånest/ stadiggt firmiter.

5. NEGANDI, till at neka och förwågra.

Eij, ney/ non.	Eij tosin icke sannerliga.
Eij millån muoto/inga-	non quidem.
lunda: nullo modo.	Eij Cummingan/ inga-
Eij sungan/ ingalunda/	lunda/ haud quaquam-
nequaquam.	Eij pahacan/ nåpligen/
Eij cowin/ icke så/	vix.
hauð ita.	

6. DEMONSTRADI, ut: Cadjo/ sij/ en.
 Cadjos/ sij/ ecce. Sijnã / der/ ibi.

7. OPTANDI, ut Jofca/ gifwe GUD/
 utinam.

8 HORTANDI, ut: Noplast/ snarlīga/
 celeriter. Pian/ hasteliga/ festinè. annas nåhdã/
 fåre låt sij. sodes.

9. ORDINIS, ut: Ensix/ til det första/
 primo. Senjåfken/ dernåst/ deinde. Toisex til
 det andra/ secundo, &c. Winein/ ul det yttersta/
 postremo. Wineisexi/ sidst/ novissime. Citale
 kin/ ther til med/ præterea. Jåfken/ sedan/ postea.
 Fåste

Fästebes / här effter / posthinc. Påållflein / först i
begynnelsen / initio.

10. INTERROGANDI, til at fråga / ut:
Miri nijn / hwij så / cur, Pienefo / är icke / monne
ita? icke / nunc quid.

Ongo / är det / estne? Cunga päin / Cunga fås
Mingåtåhden hwarfö / sin / hwartut / quor-
re / quamobrem. sum.

11. SIMILITUDINIS, ut: nijn cuin / såsom /
sicut. nijn / nåin / så / sic.

12. QUALITATIS, ut: Toimellifest / förs
sichteliga / prudenter. Hywåsti / wål / bene. paha
sti / illa / malè. Caunista / wackert / eleganter. Si
wiåst / höfliga / modestè. Jalosti / wål / bene. Hi
liarens / måtteliga / moderatè. Cuiwin Jaloin /
med torra Fötter / siccis pedibus. Työntaca /
mödosambliga / difficulter.

13. QUANTITATIS, ut: Palio / mycket /
multum. Wåhå / litet / parum. ylön palio / förs
mycket / nimium.

14. INTENDENDI, ut: Cowin / ganska
måchtig / nimis. Sangen / ganska / valde. Juri /
idem. Peråt / aldeles / planè. Nirwa cowin / gan
ska håstigt / vehementer. Juri cowin / Anga
rast / tylyst / tuimast / idem. Kynsin / Hambain /
med Händer och Tänder / eller / med bitande /
mordicus, wåfirynnöfö / wåldsamliga / vio
lenter.

15. REMITTENDI, ut: *Wähittain/ så
sinäningom/ paulatim. Lttinaille/ nästän/ fere.
Witeaan/ scakta/ mafligen ductim.*

16. DUBITANDI, ut: *Taita olla/ kan
wara/ potest esse. Joskus/ til äwentyrs/ forte.
mitämax/ kan skee/ forsän. Jos/ om/ si. Cuca-
tiesi/ hvem weet/ quis novit.*

17. PERSONALIA, ut: *Kenen cansa/ med
hweni/quicum. Minun cansani med mig/mecum.
Sinun cansas/ tecum.*

18. MINUENDI, ut: *Uinoastans / vel
waan / allenast/saltem.*

19. VOCANDI, ut: *Euletcos/ hör/ heus.*

20. RESPONDENDI, ut: *Hä/ vel, hoi/
Ja/ hem.*

21. SEPARANDI, ut *Erinäns / vel, erit-
tän/ fränskilt/ affjides/seorsim, seperatim. Sa-
laisest/ lönligen / för sig sielf/ privatim.*

22. JURANDI, ut: *Mijn totta Jumala
autta/ Så sant Gud hielper / ita me Deus adju-
vet. Totifest/ Sannerligen/ profecto, amen.
Mijn marian/ Så sant Maria hielper mig/ så är
det sant Jag säger / ita mihi Maria faveat, quàm
vera hæc sunt, quæ profero. hæc horribilis Ju-
randi forma, in Finlandiâ adhuc viget in ore
simplicium, proh dolor! Mijn/ så/ sic.*

23. ELIGENDI, vel Corrigendi, ut:
*Paremmän / taifa/ better/ hetker/ potius. Vi-
femmint*

femmin / snarare / heller / quinpotius. Enåmmin /
meer / magis. Semmingin / hålst / præcipue.
Liatengin / besynnerliga / præsertim. Erinnomat-
tain / i synnerheet / speciatim, singulariter.

24. PROHIBENDI, ut: Eij millån muo-
to / ingalunda / nequaquam, minime.

25. EXCLUDENDI, ut: ainoastans / alle-
nast / solum, tantum.

26. CONGREGANDI, seu, Comitandi,
ut: Unå / tillijka / simul. Yhten / i summerwijs /
collectim. molemmin puolen / begge sidz / utrinqz.
wielå / ånnu / adhuc. Wielånnytkin / ånnu / etiam-
num. yhdes / tillijka / unå.

27. COMPARANDI, ut: Minn cuin / så-
som / sicut. Minn hywin yhdelle cuin toiselle / så
wål åt een / som åt andra / tam uni, quàm alteri.

28. EVENTUS, som betyda någon hån-
delse. ut: Tapaturmast / af en hån-
delse / fortui-
to. Tietämätä / oförmodeliga / inopinate. Huo-
maidzemata / oförseendes / owarliga / ex impro-
vilo. Epåhuomiast / obetåneft / oförwåget / in-
considerate.

29. DIVERSITATIS, ut: Toisin / annor-
sunda / aliter, secus.

Comparatio.

Adverbia quædam, ut apud Lati-
nos, sic & finnonos comparantur:

1. Orta à Nominibus Adjectivis, ut:

Hytwin/ vel Hywåst/ Paremmi/ parhain/ wål/
 båtter/båst/benè, melius, optimè. Pahasti/ vel
 Pahoin/ Pahammi/ Pahemmast/ illa/ wårre/
 wårst/ malè, pejus, pessimè. Jalosti/ Jaloin-
 mi/ Jaloinmast/ wål/ båtter/båst/probè, meli-
 us optimè. Oppånest/ oppenemmi/ oppenem-
 mast/ lårdt/ lårðare/ lårðast/ doctè, doctius,
 doctissimè. Caunist/ caunimmi/ caunimmast/
 wackert/wackrare/ båst/eleganter, elegantius, ele-
 gantissimè. Selkiåst/ selkiåmmi/ selkiåmmest/
 klar/ klarare/ klarast/ clarè, clarius, clarissimè.
 Cavalaast/ Cavalammi/ Cavalammast/ listigt/
 listigare/ listigst/ callidè, callidius, callidissimè.
 Wåfewåst/wåfewåmmi/ wåfewåmmast/starckt/
 starckare/starckast/ fortiter, fortius, fortissimè.

2. Etiam non nata ex Nominibus, ut: Hii-
 lian/ Hiliammi/ Hiliast/ seent/ seenare/
 mycket seent/ serò, serius, admodum serò. Toi-
 sin/ Toisemmi/ Toisemmast/ annorlunda/ secus,
 secius. Usein/ Usemmi/ Usemast/ offta/ oftare/
 oftast/ sæpè, sæpius, sæpissimè.

Cap. XV.

DE CONJUNCTIONE.

Conjunctionum tot sunt species, quos
 apud Latinos,

1. COPULATIVA, som sammanbinda/
ut: Ja/ och/ &. myös/cans/ ochså/ quoq̄. Ses
få / både &c. cum, tum.

2. DISJUNCTIVA, the som åthfyllia/ ut:
Ei/ eller/ aut, seu. Ei / ey heller/ nec,
neque.

3. ADVERSATIVA, ut: mutta/ men/at/
ast, autem. Waan/ men / sed. Senwuori/ icke
mindre / nihilominus. Cuitengin/ dochlijkwäl/
tamen. Muutoin/ elliest/ alias. waicka/ oanfeedt/
quamvis.

4. CAUSALIS, ut: Sillä/ ty/ nam, enim.
että/ förty / namq̄. Jos ei/ med mindre / eller / så
frampt / ni, nisi.

5. RATIOCINATIVA, vel conclusiva,
ut: Sentähden / thersöre/ ideo, ergò. Mingä/
vel, Jonga tähden / hwarföre/ quapropter.

6. APPROBATIVA, ut: Totifest/ wisers
lig / equidem. Nimbongin / det är så / ita est.
Min pahakin / så troor man / sic equidem.

Cap. XVI.

De PRÆPOSITIONE.

Præpositiones omnes ferè postponuntur, &
Accusativum adsciscunt, ut:

Tyngö/ till/ ad.

Sacana/baakester/post.

Wastan/emot/ aduersus.	Lifi/hardt när' propè.
Cohden/ idem.	Låstã/ idem.
Edes/för/ ante.	Eautta/ genom/per.
Enkõnã/ hoos/apud.	Låhden förr/ propter.
ohes/wid/ circa.	Jålfen effter post.
wieres/ idem.	Perån/ idem.
Umbårillã/ fringom/ circum.	Uldze/ öfwer/supra.
Umbåristõllã/ rundt om/ fring/ circumcirca.	Cohdalla/ bredewid/ juxta.
Lållåpuolen/ på denna sijdan/ cis.	Jlman/ förutan/ præter.
Tuolla puolen/ på andra sijdan/ ultra.	Kestellã, emellan/ inter.
Cohkans/emoot/ ergã.	Myöden/ effter secundũ.
Ulcona/ utan för/extra.	Pain/ geent emoot / uersus.
Wålillã/emillan/inter.	Enkõ/ ifrån/ à.
Cansa/med/ cum.	Paidzi/ förutan/ absq;
Sala hemliga/ clam.	Usti/ in till' usq;
Julki/ uppenbarliga/ palam.	Haman/ idem.
Edemnä/ långre/ ulterius.	Saaca/ intil/ tenus.
	Kesken/ inter. loquendum vel scri- bendum.

Cap. XVII.

DE INTERJECTIONE.

Interjectio significat affectum animi, voce
inconditã, Com-

Comminantis, *Woi/ wee/ Væ.*

Dolentis, *Woi ah/ eheu. Uijai/ aho/ oi/ hei.*

Indignantis, *ah/ proh.*

Grammaticam ad finem, sic simplice duximus alâ:

Nunc ad Syntaxin, Profodia deinde sequetur.

De

SYNTAXI.

Cap. I.

De Definitione,

Syntaxis est, quæ rationem tradit Conjugendi dictiones finnicas: Syntaxis *lârer/ huru man skall rått sammanfoga det ena finska Ordet i hoop med det andra.*

De Constructione,

Nominis Substantivi cum Substantivo, *htis ru man skal sammanfoga tvenne Nomina substantiva.*

I. Duorum Substantivorum, quæ rem eandem significant, est idem casus, ut: *HERRA SUMA/ HERRE GUD/ Dominus Deus. Cunnigas CARL NIKOLAJSEN Rymmenes/*

Jſån Maan Jſoi Jſändä/Ronung CARO-
den Elloffte/Landzens ſtörſta Zader/Rex CARO-
LUS Undecimus, Patriæ PATER maximus.

- II. Subſtantivum cum Subſtantivo Genitivo
caſu jungitur, ut: Mailman Bapahtaia/
Berldenes Frälsare/ Salvator Mundi. Ju-
malan Laſti/ on Elämän djennus nuora / Gudz
Lag är Leſwernes Rättesnäre / Lex Dei eſt re-
gula Vitæ. Cuningan wiha on Cuole,
Prov. man Sananſaattaja/Ronungens Brede/
XVI. v. 14 är dödzens Bodſkap/ Ira Regis eſt mortis
nuncia. Cuningan Sydän on HErran
Prov. kädēs / Ronungens Hierta är uti HErr-
XXI. v. 1. rans Hand / Cor Regis in manu Domi-
ni. Taiwan Corkius / Himmelens Hög-
heet/ altitudo cœli. Maan Leveys/ Jor-
denes bredd/ latitudo terræ.

Huc etiam iſta locutio referenda eſt:

Cuningas Heroderen aicana / uti Ronung Hero-
dis Tijd / Regis Herodis tempore. Mies waina-
ni eläis / tå min Sat. Man leſde/ vivente meo
marito.

- III. Adjectivum cum Subſtantivo Genitivo caſu
jungitur ut: Jumalattomain rangaiſtus/ Ogud-
achtigas Straff / pœna impiorum. Monen
turva/ mångas Tillſlycht / multorum refu-
gium. Monen Luulo / mångens Meening/
opinio

opinio multorum. Pahain tie/ Ondas Wäg/
malorum via,

IV. Adjectivum & Substantivum

eadem numero & casu cohærent. ut:

Urmollinen Cuningas/ en nådig Konung/
Rex Clementissimus. Ulias Mies/ en frjmodig
Karl/ Vir animosus. Hywän mauinen ruoca/
wälsinakande Maat/ cibus lapidus. wiherjäis-
nen/ vel, ruohon carwainen werca/ grönt
Kläde/ pannus viridis. Hywä ihminen/ en
from/ eller/ redelig Menniskia/ probus homo.
Mies waina/ Salig Man/ beatus vir. Waimo
waina/ Salig Hustru/ beata mulier. Kufinen
Leipä/ Rog Bröd/ panis secalitius. Paistettu
Liha/ Stekt Kött/ caro assata. Misuinen/ vel,
wehnäinen Leipä/ Hwet Bröd/ panis triticeus.
Wahwa ystävys/ en stadig Wänskap/ firma
amicitia. uscollinen sydän/ ett troget Hierta/
cor fidele. Minun Hervoisen/ min Häst/
Equus meus,

Eis kengen mene cadotettuun tawarain tygö/
h. e. Ei Köyhäl ole yhtän uscollista ystävätä/
Ingen går til dhe förlohrade Ägodelar/ h. e.
Ehen Gattige hafwer ingen trogen Wän.
Nullus ad amissas ibit amicus opes.

V. Adjectivum cum Adjectivo constructur in Ge-
nitivo casu, exprimente naturam vel indolem
alicujus: ut:

Hywån tahtoinen / godwillig / benevolus.
 Hywån mäcuinen / wälsmakande / sapidus.
 Pahanmäcuinen / illasmakande / insipidus.
 Hywån tapainen / sedig / urbanus, vel, bene
 moratus. Pahan tapainen / ofedig / inurbanus.
 Pahan elfinen / förweten / petulans. Hywån
 hajullinen / wälluchtande / fragrans.

VI. Adjectiua Comparativi & Superlativi gra-
 dus, & quæcunq; præterea partitionem signi-
 ficant, Ablativum pluralem adsciscunt. ut :
 Cumbi welijstâ / hwilkendera utaf Bröderna/
 uter fratrum. Toinen welijst / den andra af
 Bröderna / alter fratrum. Surembi welijstâ/
 den större utaf Bröderna / major fratrum.
 Cumbi heistâ hwilkendera utaf dem / uter illo-
 rum ; de duobus dicuntur. Euca welijstâ/
 hwilken utaf Bröderna / quis fratrum. Eij yxi-
 ken welijst / ingen af Bröderna / nullus fra-
 trum, Surin welijstâ / den største af Bröder-
 na / maximus fratrum. De multis dicuntur.
 Salomon oli wijsain Cuningast. Salomon war
 wijsast utaf Konungarna / Salomon fuit Sapi-
 entissimus Regum. Euca sotamiehistä / hwil-
 ken af Krigzknechterna / quis militum. Kym-
 menes sotamiehist / tionsde ibland Krigzknech-
 terna / decimus inter milites. Osa asuwaisst/
 en deel utaf Inwånarena / pars incolarum.
 Jocu meistä colmesta / någon af oss tree / aliquis
 nostrum

nostrum trium, Keskimäinen nuorucaisist/den medelste ibland unga Drängiar / medius juvenum. Paras hewoisist/den bästa ibland Håsterna / optimus equorum. Paras Bäest/den ypperste ibland Folcket / optimus plebis.

VII, Reus, & quæ huic affinia sunt, quæq; contra significant (utpotè innocens) Accusativum & Ablativum adsciscunt, ut: Welca pëå cuoleman / Skyldig til Döden / obnoxius mortis. Wapa Cuolemast / frij ifrån Döden / liber à morte. Puhdas wioista / reen ifrån Misgärning / insons criminum, vel, purus à scelere. Wapa työstä / frij ifrån Arbete / liber laborum. wapa sodast / frij för Krigszwäsende / immunis, vel, liber à bello.

VIII. Dativum adsciscunt Adjectiva quæ commodum, facilitatem, similitudinem, affinitatem aliquam, aut contra significant, ut: Tarpellinen minulle / nyttig åt mig / utile mihi. Tämä kiria on minulle tarpellinen / denne Bock är mig nyttig / hic liber est utilis mihi. Sinulle Tarpellinen / Tig nyttig, utilis tibi. Kelwotoin meille / onyttig för oss / inutilis nobis. Nuoru caiselle hywä / gott för Ungdomen / bonum juventuti. Työlläs minulle / sinulle / hänelle / mig / tig / honom beswårlligit / mihi, tibi, illi difficile. Caifille yhteinen / alsom gemeen / commune omnibus. Uni ey ole
E s hywä

hywå ihmifelle rruan jålken / det år icke gott
 för Menniskian at sofwa effter Måltijden/
 Non bonus est somnus homini à prandio.
 Rehnous ei ole hywå kôyhålle / h. e. Eij kôy-
 hån / auta coreilla / En Gattig får icke wara
 blygdsam / Verecundia viro egeno est inutilis.
 alias ita, Ujo vel Caino nålkå nåke / Kohkea
 ruans saapi. Prov. En blygdsam får sål-
 lan Maat i Mun / Men en Dierf går alltid
 trind och full. vel ita: En Dumbe får sål-
 lan Lamb. Paha Neuvo on Neuvonda-
 jalle pahin / ondt Råd år Rådgifwaren wårst.
 malum Consilium est Consultori pessimum:

IX. Longus, latus, altus, crassus Accusativum
 recipiunt, ut: Puolitoista jalkapikkå / halfan-
 der Foot lång / longus sesquipede. Cahta
 forme lewiå / två Finger breed / digitos duos
 latus. Kirja on colme Sorme paru / Boken
 år tree Fingers tiock / liber crassus tres digi-
 tos. Colme kynåråtå Corkia / tree Alnar
 hög / tres cubitos altus. Kymmendå kynå-
 ratå lewiå / tijo alnar breed / decem cubitos
 latus.

X. Adjectivum adsciscit Ablativum, qui cau-
 sam efficientem, materialem, instrumenta-
 lem, aut similem aliquam circumstantiam si-
 gnificat, ut: Jumalalda luotu / af Gudi skapat /
 à Deo creatus. Nieheldå tehty / giordt af en
 Man

Man / à viro factum. Ruohosta tehty / af
 Gråås giordt / à gramine factum. Puusta
 tehty / giordt af Tråå / ex ligno factum. Raus-
 dasta tehty / giordt af Jårn / ex ferro factum.
 Jhmiseldå lyöty / slagen af een Menniskia / per-
 cussus ab homine. Repillå lyöty / slagen med
 een Staaff / percussus baculo. Miecalla lyö-
 ty / slagen med ett Swård / percussus gla-
 dio. Puulla piesty / slagen med Bedtråå /
 ligno verberatus.. Nopsa kädestä / fårdig i
 Handen / promptus manu. Wåshynt juorus-
 sta / työstå / trött af löpande / af Arbete / fessus
 cursu, labore. Pavoï nimeldå / han heeter
 Pål / nomine Paulus. Sinå olet hänen Jsåns
 Luonnosta / Minå neuvoisa / Tu är hans Fa-
 der af Naturen / Jag af Råd / Natura tu illi es
 pater, ego consilius. Kynällä kirjoitettu / skrif-
 wen med en Penna / penna scriptum.

XI Adjectiva Comparativi gradus Accusativum
 adsciscunt, ut: Oppenembi händå / lårddare
 ån han / doctior illo. Parembi culda / båtter
 ån Guld / præstantius auro. Jsombi / vel, suu-
 rembi händå / större ån han / major illo. Wan-
 hembi minua / åldre ån Jag / major me natu.
 Ei ole händå pahembata miestå / det är icke
 wårre Karl till ån han / non est vir illo pejor.
 Hywå oma tundo on parembi raha / gott
 Samwet är båtter ån Penningar / bona con-
 scientia

Scientia est melior & tutior pecuniâ. Uuringo
on suurembi maata / Soolen år større än
Jorden / Sol est major terrâ.

XII. Comparativis etiam duplex Accusativus
adjungitur, quorum posterior modum exce-
sus significat, ut: Hån on wanhembî minua
neljâ wuota / han år fyra årder än iag /
est major me natu quatuor annis. Hån on
pidembî minua colme Sorme / han år tree Sin-
ger långre än iag / est longior me tres di-
gitos.

XIII. Adjectiva quæ copiam vel inopiam signi-
ficant / Accusativum vel Ablativum adsciscunt.
ut: Ricas / vel, åweriås rahast / rijk af Pennin-
gar / dives nummis. ricas cariaast / rijk af Bo-
skap / dives pecoris. Tywist rijkas / rijk af
Spannemåhl / dives frumento. Tåynåns
wettå / full med Watn / plenus aquâ. Cannu
on tåynåns olutta / Kannan år full med Dhl/
cantharus est plenus cerevisiâ. Peldo tåyn-
nåns Elo / Åferen år full med allehanda
Frucht / ager plenus frugibus. Osallinen lei-
wistå / deelachtig af Brødet / particeps panis.
Osallinen nijslå / deelachtig af det / particeps
illorum. Tyhiå tywist / toom utaf Spaninåhl/
carens frumento. tyhiå rahast / tom utaf Pen-
ningar / vacuus nummis, vel, carens pecuniâ.
Ricas sanoist / Ordrijs / plenus verbis. tyhiå /
vel,

vel, fånhá sandist / Ordldöðs / inops verbis,
 Veldo tyhiá elost / Åkeren toom af Frucht/
 ager frugum vacuus.

XIV. Adjectiva, quæ ordinem aut diversitatem significant, Ablativum adsciscunt, qui includit præpositionem A, vel, ab. ut: *Toimen Eunins* gast/den andra nåst effter Konungen/ secundus â Rege. *Ensimmâinen há nestâ* / den första ifrån honom/ primus ab illo. *Halutoin Harjoituri* sta / Den intet hog har at studera, alienus â literis. *Halutoin kirjallisista Konstista.* idem.

Cap. II.

DE CONSTRUCTIONE PRO- NOMINIS.

I. Interrogativum & Redditivum casu convenire debent; ut: *Kenen kirja?* hvems Bock/ *cujus liber?* *Parvoin / Pääls / Pauli.* *Kennen hevoinen?* hvems Håst / *cujus equus?* *Minun min / meus.* *Kenelle sinâ tahdot ettâ minâ annan tãmân / åt hwem wil tu at iag skall giffwa detta / cui vis hoc dem?* *Parvoille / åt Päääl / Paulo.* *Cummanga sinâ tahdot ettâ minâ cudzun / hwilkendera will tu / at iag skall kalla hijt / utrum vis accersam?* *Parvoin taicka*

Pieta

Pietarin/ antingen Pääel eller Peer/ Paulum-
ne an Petrum.

- II. Pronomina Possessiva, Minun / Sinun/
Hänen/ Meidän/ Teidän/ Heidän/ construun-
tur cum Substantivis in Genitivo casu, adje-
ctâ terminatione personas designante. ut:
Minun kirjain / min Boof / meus liber. Si-
nun kirjain / din Boof / tuus liber. Hänens kir-
jain / hans Boof / illius liber. Kirjainme/
wära Böcker / nostri libri. Heidän Kirjain/
deras Böcker / illorum libri. Sic: Minun he-
woisen / Sinun hewoises / hänen hewoi-
sens / &c.

Cap. III.

DE CONSTRUCTIONE VERBI.

Nominativus cum Verbo.

- I. Nominativus præcedit Verbum personale
finitum, simili numero & personâ, ut: Minä
murhetin / Jag sörier / ego doleo. Sinä nau-
rat / tu leer / tu rides. hän itke / han gräter /
ille flet. Hän wihastu / han wredgas / Ille ira-
scitur. Minä kirjaitan / Jag skrifwer / ego
scribo. Sinä Luet / tu läser / tu legis. Han
Suo / han dricker / ille bibit. Hän kyndä / han
plöijer

plöyer / ille arat. Ahkera (wisu) thõ caiki
 woita / itt idkesampt arbete öfwerwins
 ner alt / labor improbus omnia vincit. Omni
 auta rohkeita / Lyckan hielper dhe dristiga / for
 tuna iuvat audaces. Kauta Kuhlitan warjelt /
 waan parammin usco / Järnet beskydder För
 sten / men Troon better / ferrum tuetur princi
 pem, sed melius fides. Senec:

II. Tertiâ quoq; personâ quandoq; absolutê sinê
 Nominativo utimur, in iis videlicet, qui
 per Ellipsin, seu secundum intellectionem di
 cuntur, ut: Juodan / Syödän / Hyppätän /
 thet drickes / ätes / springes / bibitur, edicur,
 saltatur. Seisotan / ståäs statur, Istutan sit
 tes / sedent. Eletän / lefwes / vivitur.

III. Verba substantiva præcedunt & sequuntur
 Nominativi, ut: Jumala on hywä / Gud är
 god / Deus est bonus. Jhminen on heico /
 Menniskian är swag / homo est infirmus. Quo
 lema on tietäivä / waan hetki on tietämätöin /
 Döden är wiß men stunden är owiß / mors est
 certa, sed hora est incerta. Iso on usein mei
 dän murhemme alcu / Glädien är offta begyn
 nelsen til wår Sorg / gaudia principium nostri
 sunt sæpè doloris.

IV. Etiam nuncupandi Verba, & quæ similem
 vim habent, utrinq; Nominativum adsciscunt,
 ubi etiam posterior Nominativus semper in

R³/ terminatur, ut: Cuningas cudzutan Isän
Maan Isäxi/ Konungen kallas Landzens Fader/
Rex appellatur Pater patriæ. Hån on walittu
Cuningaxi/ han är utwald till Konung/ electus
est Rex. Hån on pandu/ vel, asettettu Maan
Herrax / han är förordnad til Landzhöfdinge/
designatus est Toparcha. Hån tehtin paxi/
Han är giord til Präst / factus est Sacerdos.
Hån tahto Paxi/ han wil blifwa Präst/
vult fieri Sacerdos. Tämä Kiria cudzutan
Kamaturi / denne Boken kallas Biblia/ hic li-
ber vocatur Biblia. Hån cudzutan Petaxi/
han kallas Peer / ille vocatur Petrus.

NB. Huc etiam hic loquendi modus
referendus est, ut: Minä teen hānen Juma-
lan Lapsxi / Jag gör honom till Gudz Barn/
facio illum Dei filium. Teen hānen paxi/
gör honom till Präst / ordino illum Sacerdo-
tem. Niehexi / gör honom till Karl / facio il-
lum Virum. Minä kistān hāndā hywāxi / iag
berömmar honom för en god Karl / celeb-
ro illum ut bonum. Laitan hāndā Pahxi / lastar
honom för en ond / vitupero illum ut malum.
Minä soiman hāndā warcaxi / Jag beskyl-
lar honom för Tiufnad / infimulo eum
furti. In his verbum Activum recipit suum
Accusativum, cum Nominativo laudem vel
vituperationem significante,

V. Cetera quoq; Verba sequitur aliquando Nominativus, gestum vel modum aliquem significans. ut: Hån maca surutoinna/ han sofwer trygger / dormit securus. Hån istu oifena / han sitter raaker / sedet erectus. Hån tiefkele idzens oppeneri / han skræpper om sin Lærdom / ostentat doctrinam. Hån pitå idzens surna / han år stoor på sig / magni se facit. Hån pitå idzens hpiånå / han år högfærdig / gerit se superbe. Hån on olewanans hståwå / Han lååk vara Wån / simulat amicitiam. Ey hån ole tietåwånåns / han lååk intet weeta / simulat se nescire. Hån on waca ja wahwa puheisåns / han håller stadigt och fast Lotwæn / serwat promissa, Hån Maca seljålåns / han ligger widöpen / jacet supinus.

VI. Verbum est, cum possessionem aut officium, aut ad aliquid pertinere significat, Genitivum postulat. ut: Herran oma minå olen / Jag hör Herranom til / Domini sum proprius. Hånen minå olen / Jag hör honom til / illius ego sum. Jos me elämme eli cuolemme / nijn me olemme HErran omat / antingen wij lefwe eller döo / så höre wij HErranom till / sive vivimus, sive morimur, Domini sumus. Eij se ole minun woimånsani / det står icke i mina Kræffter / non est mearum Virium.

VII. Verbis æstimandi junguntur: Accusativi,
ut:

ut: Paljohongos sitå pidåt? Huru högt
 värderar tu det / quanti æstimas hoc? Col-
 men marcan / för tree Mark / tribus marcis.
 Hån arwais wåhembåån / han värderade rin-
 gare / minoris æstimavit. Hån arwais enåm-
 bån / hån värderade högre / pluris æstimavit.
 Monehen Salaringos sitå pidåt / huru många
 Daler värderar tu dhet / quot thaleris æstimas
 illud. Kymmenehen / Tijo / decem. Mitå se
 mara? Hwad kostar det / eller huru högt säl-
 lies det / quanti venditur. Colme Daleria / tree
 Daler / tribus thaleris. Colme åyriå / till tree
 Dre / tribus oris. Callimbahan arwat omas
 cuin cohtuus on / tu värderar högre tina Sa-
 fer / ån rått och billigt år / æstimas rem tuam,
 quam æquum est.

VIII. Verbo Sum, subicitur Ablativus cum for-
 mam aut qualitatem alicujus describimus, ut:
 Hån on hyvållå mielellå / han år wid godt
 Mod / est bono animo. Hån on pahalla mie-
 lellå / han år icke wål til Sinnes / non est bene
 contentus. Hån on tåållå heicolla woimalla /
 han år hår med swaga Kræffter / est hic infir-
 mis viribus. Hån on angara töisens / han år
 håfftig i sina Gårningar / est vehemens in suis
 laboribus. Hån on hyvållå tilalla / han har
 god Lågenheet / habet conditionem opimam.

On surefa cunniasa / är i stoor ähra och Myn-
digheet est in magnâ authoritate.

Dativus cum Verbo.

I. Quodlibet Verbum admittit Dativum vel Accusativum personæ aut rei, cui qualicunq; modo aliquid acquiritur: *Minâ annoin hâs nelle / Jag gaf honom / dedi illi. Annoin hâs nen / idem. Hân andoi minulle / han gaf mig / dedit mihi. Andoi minun / in Accus. idem. Jumala / andoi ihmifelle rumin ja sielun / Gud gaff Menniskian Kropp och Siäl / Deus dedit hominibus corpus & animam. Anna köyhälle Leipä / gif Bröd åt den Gattiga / da panem pauperi. Anna wairwaiselle yri wâhä rahainen Jumalan nimehen / gif åt den Gattige en litten Penning i Gud; Namn / da mendico nummulum in nomine DEI. Tule wimba wiisahallengin / det hânder och för dhe Wiisa och Kloka något h. e. dhe Wiisa feela och / Sapientibus quædam fortuito acciãunt. Anna hewoiselle heiniã / gif Höd åth Hâsten / da equo fænum.*

II. Est (On) pro habeo, Dativum & Genitivum adsciscit, ut: *Heillã on nyt palca / jotca oikian wãrãxi tekewãt / dhe hafwa nu fått Lõdn / som giõra rått til orãtt / Ipsis nunc merces est, qui recta prava faciunt. Minun nimeni on*

Petari/ Jag heter Peter/ mihi nomen est Petrus. Minun nimen on Anti/ Pawoi/ &c. Jag heeter Anders/ Pää/ &c,

- III. Quibusdam Verbis additur Dativus personam significans cum Nominativo & com-
modum vel incommodum significante. ut:
Se on minulle hywäxi/ det är mig nyttigt/ est mihi commodo. Se on sinulle cunniaxi/ det är dig till Heder och Åhra/ est tibi honori. Håsnelle Cunniaxi/ honom till åhra/ est illi honori. Se on hånelle håpexi/ det lånder honom till Last och Skam/ ipsi vitio datur. Se on minulle pandixi añettu/ det är gifwit mig till pant/ datum mihi pignori. Se on hånelle waitoxi/ det har han till winst/ est illi lucro.

Accusativus cum Verbo.

- H Activa verba, & quæcunq; actionem significant, Accusativum adsciscunt, ut: Hån velkä Jumalata/ han fruchtat Gud/ timet Deum. Cunnioita wanhembita/ han wördar Föräldrana/ honorat parentes, Hån cunnioita Esivalda/ han hedrar öfverheten/ honorat Magistratum. Hån syö Leipä/ han åter Bröd/ commedit panem. Hån Juo olutta/ han dricker Öl/ bibit cerevisiam. Hån rypä Paalandswijna/ ja pure Leipä/ han super Brännewijn/ och tuggar Bröd/ sorbet vinum adustum, & mordit panem. Quæ-

II Quædam Activa duos Accusativos adsci-
 scunt, ut: *Osota* / vel, *nõntã sinus miehexi* /
bewijisa / at tu åst en Karl / præsta te virum.
Hån otti minun duomarixens / han tog mig til
Domare / sum sit me Judicem. *Pawali cudzu*
ahneuden caifen pahuden jurexi / Paulus
kallar Girughetë een Røot till alt ondt / I. Tim. VI. v.
Paulus vocat avaritiam radicem omni- IO.
um malorum.

Vocativus cum Verbo.

Vocativi verbis secundæ personæ præpo-
 nuntur, ut: *Petari* / vel, *Peckoi tules tånne* / kom
 hijt / *Peer* / ad es dum Petre. *Sumala ole minulle*
armolinen / Gud war mig nådelig / *Deus esto pro-*
pitius mihi. *Sumala cuules minun rueoureni* /
Gud hör mina Bøðin / *Deus exaudi orationem*
meam. *Kacas* / vel *hywã ystãwã tees niin* / gode
Wån gör så / *Care amice facies ita.* *Jåås* vel
oles hywãst / *fahr wål tu* / tu vale. *Olcaß hywãst* /
fahrer J wål / valete.

Notandum: *Secunda persona Imperativi,*
Nominativum & Accusativum recipit. ut: *Euo*
olu vel *olutta tånne* / *bår hijt Dhl* / adfer huc cere-
vissiam. *wesi* vel *wettã* / *bår Watn* / adfer aq uam.
anna Leipã / *giß Brøð hijt* / da panem, scil. huc,
 in Nominativo. *Anna Leipãã* / *gif Brøð* / da pa-
 nem, scil. mihi, in Accusativo. *Lyð fãsi* vel *kãt-*

tå/ slå Hand/ porrige manum. See se vel sitå
giór det/ fac hoc. Kirjoita se vel sitå/ skriif det/
scribe hoc. *Tertia* verò *persona* Imperativi Ac-
cusativum tantum recipit. ut: Andacon Leipåå
ja Juotawata vel Juoma/ gifwe han Bröd och
dricka / det panem & potum. Ita *Prima* & *Secun-*
da Plurales Nominativum & Accusativum recipi-
unt, ut: Andacamme heinåt vel heiniå / lát of
gee. Höd/ demus scenum. Andacat te Caurat vel
cauroja/ gifwe i hasra / date avenam. *Tertia* ve-
rò Accusativum tantum recipit, ut: Andacat
he wettå/ gifwe the Watn/ dent aquam.

Ablativus cum Verbo.

I: Passivorum proprius Casus est Ablativus,
qui includit Præpositionem å vel ab, ut: Nål-
då hån kjetetån / han Nosas af desom / laudatur
ab his. Muilda hån laitetan / han lastas af
androm / culpatur ab aliis. Ewangeliumi sar-
nattu niisdå cahelda toista kymeneldå Apосто-
lilda / Ewangelium är predicat af dhe Tolf
Apostlar / Evangelium å duodecim Apostolis
prædicatum.

N. Ablativo casu efferuntur Verba, quæ cau-
sam, Instrumentum aut modum actionis signi-
ficant, ut: Hån löi minua kivellå / han slog
mig med een Steen / petiit me saxo. Hån
löi miecalla / han slog med Swård / percussit
gladio.

gladio. Lödi weidzellä/ slog med Kniff/ percussie
 cultro. Puulla löin/ slog med Beda Trää/ li-
 gno verberavit. widzalla/ med Riss/ virgis.
 Hywällä mieellä hän sen teki/ han gjorde thet
 godwilleligen/ eller/ gärna/ fecit hoc libenter.
 Räckaudesta hän sen teki/ han gjorde det af
 Rärleef/ ex caritate fecit hoc. wihasta hän
 sittä puhu/ han talar det af Haat/ ex ira hoc
 loquitur. Neuwolla työt tehän eij wäen
 palioudel/ wichtige Saaker förrättas mehra
 genom godh Råd/ än som genom Krafter/ Res
 magna geruntur magis consilio, quam vi-
 ribus.

III. Ablativo Casu efferuntur etiam res ex ma-
 teriâ factæ, ut: Kirco tiwestä sudottu/ vel,
 tehty/ Kyrckian giord af Steen/ templum ex
 lapidibus factum. Puusta tehty giordt af
 Trää/ ex ligno factum. Lusika tehty hopyist/
 Skeden giord af Silfwer/ cochlear ex argen-
 to factum. Cullasta/ af Gull/ ex auro. Kyn-
 tilän jalea tinasta/ Ljusstakan af Teen/ can-
 delabrum ex stanno. Sarwesta/ af Leer/ ex
 argillâ.

IV. Quæ prohibendi significationem habent,
 item, auferendi, abstinendi, distandi Ablati-
 vum adsciscunt, sive, Infinitivum, termina-
 tionem Ablativi habentem, ut: Minä kielsin
 häändä kirjoittamast/ Jag förböð honom at

skrifwa / prohibui eum scribere. Kielsin händä
 sydmäst / nefade honom at äta / prohibui
 eum edere. Guomast / at dricka / bibere. tule-
 mast / at komma / venire. Hån on pois Cau-
 pungist / han är bort ifrån Staden / abest ab ur-
 be. Hån pitä idzens pois olwesta / han håller
 sig ifrån Ohl / abstinet se à cerevisiä. wijnasta /
 af Wijn / à vino. hån pitä idzens pois pahain
 Joucosta / han håller sig ifrån dhe ondas Säl-
 skap / non conversatur cum malis. hån otti
 pois minulda kirjans / han tog bort sin Boof
 af mig. abstulit à me librum. *Huc etiam re-
 fertur.* Hån on pois coto / han är bort hemman
 ifrån / domo abest.

V. Ad Quæstionem Quando, responderetur per
 Ablativum. ut: Walmocat / sillä ett tee tie-
 dä / mille hetkellä. Herra tulewa on / waker / ty i
 weten icke hwad Stund Herren warder kom-
 mandes / vigilate, quia nescitis, quâ horâ Do-
 minus sit venturus: Paimällä / om Dagen /
 die. Yöllä / om Natten / nocte. Hån nousi
 yöllä / han stod up om Natten / surrexit no-
 cte. Näinä päirwinä minä tulin / i desse Dagar
 kom jag / hisce diebus veni. Ensimmäisnä päi-
 wänä hån tuli / första Dagen kom han / primo
 die venit. Tällä hetkellä se tapahtui / rätt på
 tijman skedde det / hac horâ factum est. *Huc
 refertur:* Eilen hån tuli / han kom i går / heri
 ille ve-

ille venit. Tänäpäñ hån tuli/ i dag kom han/
 hodie venit. Håmårs hån tuli/ han kom i
 Skymningen / in crepusculo venit.

VI. Ad Quæstionem Quam diu, respondetur
 per Accusativum, ut: Me olimne yhdes het-
 fen/ wij worom tilhopa en Tijma/ fuimus
 unâ horam. olimne yhdes päiwän/ wij woro
 tilhopa en Dag/ fuimus unâ diem. hån on tääl-
 lä ollut wuoden/ han har warit här ett Åhr/
 fuit hic per annum. Monen wuoteen/på män-
 ga Åhr/ per multos annos. Tåst Colmet aja-
 staka/ effter tree Åhr/ post tres annos.

VII Ad Quæstionem quam longè, seu quàm
 procul, respondetur per Nominativum, ut:
 Tåstå on wåhå matea/ ett listet stycke här ifrån
 parum itineris hinc. Yri peniculma/ een Miil/
 unum milliare. Turun ja håmen Linnan wåliå
 on Cusi toistakymmendå peniculma ja yri puo-
 li/ emellan Åbo och Tawasthuus är 16½ Miil.
 Tawastburgum distat Åboå sedecim miliaribus
 cum dimidio. Håmenlinnast nijn Wiiburin
 Luettan Cusi Colmattakymmendå peniculma/ ja
 Colme wirsta/ ifrån Tawasthuus till Wiiborg
 råfnas 26¾ Miil/ Wiiburgum Tawastburgo
 distat viginti sex millaribus cum tribus qua-
 drantibus.

VIII. Verba, quæ copiam vel inopiam, aut simi-
 le quid, significant, gaudent Ablativo vel Ac-
 cusati-

eufativo, ut: Hån täntå Sydämnen ilolla /
 han upfyller Hiertat med Glädie / explet ani-
 mum gaudio. Hån tänti Malian wijnalla /
 han upfylte Skålen med Wijn / implevit pa-
 teram mero. Tänti cannun olwella / han up-
 fylte kunnan med Öhl / implevit Cantharum
 cerevisiâ. Tänti astiat wedella / han upfylte
 kårilet med Watu / implevit vasa aquâ. Hån
 tyhjensi aitan Jywisstâ / han baar ut Span-
 måhl utur Wisthuset / exportavit frumentum
 ex granario. tyhjensi Laitwan suolaista / han ut-
 baar salt af Skiepet / exportavit salem è navi.
 Hån tarwidze Lohdutusta / han behöfwer hugswa-
 lelse / eget consolatione. Hån tarwidze rangai-
 stosta / han behöfwer Straff / indiget castigati-
 one. Apua / hielp / tarwidze neuwo / behöfwer
 Råd / indiget consilii. Pahalla tunnolla wai-
 wattu / af ett ondt Samweet plågat / malâ
 conscientiâ vexatus. Synnillâ raseautettu olen /
 Jag är med Synder beswårat / peccaris sum
 gravatus. Hån on tyhjä rahast / han är toom
 utaf Penningar / caret nummis.

Cap. IV.

DE CONSTRUCTIONE VERBO- rum cum Nominibus Locorum.

IN

I. IN LOCO.

Oppidorum Nomina ponuntur in Ablativo cujuscunq; Declinationis, irem, Nomina Locorum & Regionum, cum Quæstio est ubi. ut: Hån on Tuckulmis/ han är i Stockholm/ est Holmiæ. Minå olin Lybikås/ Jag war i Lybäck/ fui Lubecæ. Hån on Turus/ han är i Åbo/ est Aboæ. Oli Turus/ han war i Åbo/ fuit Aboæ. Hån on nyt Wiburis/ han är nu i Wiborg/ est nunc Wiburgi. Hån on Råwelis/ han är i Råswel/ est Revaliæ. Narwas/ är i Narfwen/ est Narvæ. Hån on Suomes/ han är i Finland/ est in Finlandiâ. Håmehes/ i Tavastland/ in Tavastiâ. Sawoisa/ i Sawvolax/ in Savolaxiâ. Carjala/ i Carelen/ in Careliâ. Hån oli Ruodjis/ han war i Sverige/ fuit in Sveciâ. Saras/ i Tyskland/ in Germaniâ, hån on wenåällå/ han är i Ryßland/ est in Muscoviâ. hån on Sodas/ han är i Krijg/ est in bello. hån asu Turus/ han boor i Åbo/ habitat Aboæ. Caikinaista calua on Tuckulmis mydå rahan edest/ all ting är i Stockholm til fals för Penningar/ omnia veneunt Holmiæ pecunia. hån on Kircos/ han är i Kyrckian/ est in templo. Olin Kircos/ iag war i Kyrckian/ fui in templo. Minå olin Linnasa/ iag war på Slottet/ fui in arce, hån on Linnasa/ han är på Slottet/ est in arce.

Huc etiam refertur: Hån on cotona/ han
 är hemma/ est domi. hån on Kylållå vel ulconia/
 han är utgången / est foris. hån on kylås/ han är
 hoos Grañen/ est apud vicinum. hån on Caupun-
 gis / han är i Staden / est in urbe. hån on maala-
 la/ han är på Landet / est ruri. hån on Maasa/
 han är på Jorden / est in terrâ. hån on pitåjas/
 han är och boor i Sochn/ est in parœciâ. Quod
 indefinite accipitur de quâcunq; parœciâ. Hån
 on pitåmållå / han är på Sochn/ peragrat parœci-
 am. hån on Kircoherra hauhoilla / han är Kyrckio-
 heerde i Hauho Sochn / est pastor in parœciâ
 Hauhoensi. hån on Pappilasa/ han är i Prä-
 stegård / est in presbyterio. hån meni asiallens/
 han gick på sjina åhrander / ivit ad curandum res
 suas. Mansicat caswawat maasa / Smultron
 wåra på Jorden/ fraga humi nascuntur.

AD LOCUM.

II. Oppidorum, Regionum, peculiarium loco-
 rum & negotiorum nomina ponuntur in Ac-
 culativo, cum quæstio est per quó, ut: Cunn-
 gas menet? hwart går tu/ quò tendis? Tuck-
 fulmihin/ til Stockholm/ Holmiam. Turcu-
 hun/ vel Turcun/ til Åbo/ Aboam. hån meni
 Tuckfulmihin/ vel, Tuckfulmin/ han gick til
 Stockholm/ ivit Holmiam. Råwelin/ til Rå-
 wel/ Revaliam. Turcun til Åbo/ Aboam ivit.
 Lybickå

Lybeckåhen/ til Lybeck/ Lubecam. hån purieht
 Rijcan/ han seglade til Riig/ navigavit Ri-
 gam. hån meni Suomehen/ han gief eller vee-
 ste til Finland/ ivit in Finlandiam. Nuodjihin/
 til Sverige/ in Sveciam. Håmehesen/ til Ta-
 vastland/ in Tavastiam. Carialahan/ til Care-
 len/ in Careliam. Savohin vel Savoin/ til
 Savolax/ in Savolaxiam. Birohin/ til Liff-
 land/ in Livoniam. Wånåhållen vel Wånå-
 jållen/ til Ryssland/ in Russiam. hån meni
 Pappilahan/ han gief til Prästegården/ ivit
 in presbyterium. Meni Caupungihin/ han
 gief i Staden/ ivit in oppidum. Kircohon/
 i Kyrckian/ in templum. Meni Maalle/ gief
 på Landet/ ivit rus. Meni cotia/ gief heem/
 ivit domum. Meni medzåhån/ gief i Skogen/
 ivit in Sylvam. Tupahan vel Tupan/ i Stu-
 gun/ in hypocaustum. Piica meni Cotahan
 vel Cotan/ Piigan gief i Kööket/ puella ivit in
 culinam. Istui Mahan/ han satt neder på
 Jorden/ sedithumi.

De Loco & per Locum.

- III. Oppidorum, Regionum, peculiarium lo-
 corum & negotiorum nomina, ponuntur in
 Ablativo, cum Quæstio est per Unde; & in
 Accusativo, cum Præpositione, cum Quæ-
 stio est per Quâ. ut: Custas tulet? hvadan
 foma

Kommer tu / unde venis? Turust / ifrån Abo /
 Aboâ. Wijburist / ifrån Wijborg / Wiburgo.
 hån palais Tuckulmist / han kom tilbakas ifrån
 Stockholm / rediit Holmiâ. Narwasta /
 ifrån Narwæn / Narvâ. Rijasta / ifrån Riig /
 Riga. hån tuli Turusta / han kom ifrån Abo /
 venit Aboâ. Wijburista / ifrån Wijborg /
 Wiburgo. hån tuli Tuckulmist Turckuhun /
 han kom ifrån Stockholm til Abo / venit Hol-
 miâ Aboam. Tuli Turun cautta / han kom
 igenom Abo, venit per Aboam. Wijburin
 cautta / genom Wijborg / per Wiburgum.
 Tuckulmin cautta / genom Stockholm / per
 Holmiam. Narwan cautta / genom Nar-
 wæn / per Narvam. Nâvelin cautta / genom Nâ-
 wel / per Revaliam. Uden Caupungin cautta /
 genom Ny stad / per novam Civitatem. Cau-
 pungin cautta / genom Staden / per urbem.
 Kylân cautta / genom Bynn / per villam. Hån
 tuli medzân cautta / han kom genom Skogen /
 venit per Sylvam. Hån tule maalda / han kom-
 mer ifrån Landzbygden / venit rure. hån tuli jällen
 vel Palais Caupungin Maalda / han är igen
 komnen i Staden / ifrån Bygden / reversus est
 in urbem rure. wâki tull fireost / Folket kom-
 mer ifrån Kyrckian / populus venit è templo.
 Linnut saadan vel otetan medzâstâ / Foglar fåås
 ifrån Skogen / aves capiuntur ex sylvâ. Calat
 saadan

saadan vel otetan wedestå/ Fiskar fånges af
 Watne/ pisces capiuntur & sumuntur ex aquâ.
 Hahdet vel Cuutot tulewat Suomesta/ Sku-
 torna komma ifrån Finland/ naves & scaphæ
 veniunt ex finlandiâ. Laitwat vel hahdet tule-
 wat Sarast/ Skeppen komma ifrån Tyskland/
 naves veniunt ex Germaniâ. hån tule Cau-
 palda/ han kommer ifrån Köpenstap/ venit à
 mercaturâ. Tule Marckinoilda/ kommer ifrån
 Mareknan/ venit è nundinis. Tule Linnast/
 kommer ifrån Slottet/ venit ex arce. hån tule
 pitååldå/ han kommer ifrån Sochnen/ venit ex
 paræciâ, hån tuli turulda/ han kom ifrån
 Torget/ venit ex foro. Palais turulda/ han
 kom igen ifrån Torget/ rediit ex foro, Hån
 meni ylidze Turun/ han gick öfver Torget/ ivit
 per forum.

- IV. Populorum Nominibus præpositio adjici-
 tur, ut: hån meni Suomalaišten tygö/ han
 gick til Finnar/ ivit ad finnones. Kuodjalai-
 sten tygö/ til dhe Swenska/ ad Svecos. Hå-
 mälaišten tygö til Tawast Finnar/ ad Ta-
 vastios. Carjalaišten tygö/ til Carenska/ ad
 Carelos. hån meni wierasten tygö/ han gick til
 Fremmande/ ivit ad peregrinos. Mene pois
 Suomalaišten tyköö/ han går ifrån Finnar/
 discedit à finnonibus. Meni Coulumestarin
 tygö/ han gick til Scholemestaren/ adivit Re-
 ctorem

Atorem Scholæ. Mene pois hänen tyköns /
han går bort ifrån honom / discedit ab illo.
hän palais Suomalaiſten tyköd / han kom
igen ifrån Finnarna / rediit à Finnonibus.

De Constructione Infinitivi.

Quando duo Verba conjunguntur absq̄
Conjunctione, alterum in Infinitivo ponitur.
ut: tahto Kirjoitta / han wil skrifwa / vult scri-
bere. hän tahto cuulla / han ästundar at höra / cu-
pit audire. hän pytä toimitta / han besijtar sig at
uthrätta / conatur efficere. hän taita kirjoitta / han
kan skrifwa / potest scribere. tehvä / göra / facere.
Lukaa / läsa / legere. taita tietä / han kan weeta /
potest scire. hymmärtä / förstå / intelligere. minä
useallan sanoa / iag törs seyat / audio dicere. hän
rohke puhua / han dristar at tala / hän rupeis syö-
män / han begynte at äta / cæpit comedere. Ru-
peis Kirjoittaman / begynte at skrifwa / cæpit
scribere. Lukeman / at läsa / legere. Lakkais kirjoit-
tamast / wände af at skrifwa / cessavit scribere.
Lakkais tekemäst / wände af at göra / cessavit face-
re. Lukemast / at läsa / legere. Parempi on istua
cuin seisoa / bätter är at sittaa än som stå / melius
est sedere, quam stare. Se on hywä tietä / det är
gott at weeta / bonum est scire. Paha se on cuul-
la / det är ondt at höra / malum est audire. Täsä
vel täsä on hywä ollaxemme / här är of gott at
wara /

wara. hic est bonum nobis esse. Caunis cuulla/
wackert til at hōra/ auditu pulchrum. Caubia
nāhdā/ Stygt til at see/ visu fædum.

CAP. V.

DE CONSTRUCTIONE.

Impersonalium.

Interest & refert, cum pertinere significant,
Genitivum adsciscunt, ut: Caicein pitā cuulle/
man Jumalan Sana / Alla bōdr hōra Gud; Ord/
omnes oportet audire verbum Dei. Caicein tu/
te ruoella Jumalata / alla skal bidia Gud/ omnes
oportet orare Deum. Minun tule/ iag skal/ oportet
me. Sinun tule/ tu skal/ oportet te. Hā/
nen tule vel pitā/ han skal/ illum oportet. Monen
tulen/ mången skal / oportet multos.

CAP. VI.

DE PARTICIPIO.

- I. Participia imitantur Verborum suorum con-
structiones. ut: Lukein firja/ låsandes Boo-
ken/ legens librum. Istui lukein firja/ han satt
och laas i Booken/ sedit legens librum. Istui
syöden marjoja/ satt åtandes bår/ sedit come-
dens

dens, baccas. Tuli ajaden/han kom riidandes/venit equitans, ajain radzain/idem. Tuli Juosten/han kom löpandes/venit currens. Istui Juoden/satt och drack/sedit bibens. Coska hän on sapa raha/när skal han få Penningar/quando accepturus est peccuniam.

- II. Hæc consequentiam designant, ut: Tapahrtui minun tullesani/det skedde/när jag kom/factum me veniente. Tapahrtui sinun tullesas/skedde/när tu kom/factum te veniente. Hän nen tullesans/illo veniente. Tapahrtui minun nähdesäni/skedde när jag såg på/factum, me vidente. Sinun nähdesäs/te vidente. Meidän nähdesänne/tå wijs sägom/nobis videntibus. Teidän nähdesänne vobis videntibus. Heiden nähdesans/illis videntibus. Tapahrtui minun firjoitaisani/hände/tå jag skref/accidit, me scribente. Lukeisani/tå jag laas/me legente. Hän on tulos/han är på reesan/est in itinere. Tämä on ostos/det bör köpas/hoc emendum est. Tämä on edzikos/det bör sökas/hoc inquirendum est.

Cap. VII.

DE PARTIBUS ORATIONIS IN- declinabilibus, in Genere; & in specie de ADVERBIO.

Adver-

I, Adverbia subjiciuntur Verbis, participiis, Nominibus, item aliis Adverbiis, ad explicandas eorum circumstantias. ut: Niennā hiljarens/ skynnda tig sachteliga/ eller/ inakli- gen/ festina lente. Odotta hartahast/ han för- töfwar med stoor långtan/ expectans avidè. Eij hoppu hywåri ole/ det är icke godt at wara alt för hastig/ non valet nimia festinatio. vel, Quod cito fit, cito perit. Aitwa nuori/ ganska ung Gose/ admodum puer. Aitwa suuri/ alför stoor/ valde magnus. aitwan isoi/ idem. aitwa palio ganska mycket/ permultum. aitwa wåhå/ ganska listet/ perparum. aitwa warhain/ ganska bittida/ valde manè. aitwa hiljan/ ganska seendt/ valde serò. eij ole hånellå fengiå/ han hafver intet Skoor/ non habet calceos. eij ole herwois- sta/ han har intet Håst/ non habet equum. Tuli jalcaisin/ kom til foot/ venit pedes. eij tållå miehellå ole Leipå/ denne Mannen har intet Bröd/ non habet hic Vir panem. En minå syö Juusto/ Jag åter intet Ost/ non comedo caseum. Ett sinå syö woita/ tu åter intet Smör/ non comedis butyrum. Eij hån syö werimackarat/ han åter intet Blodkors/ non comedit apexabonem. Jos eij Jumala war- jele/ om icke Gud bevarar/ si DEus non cu- stodit.

II. Adverbia derivata primitivorum suorum

¶ If

constru-

constructionem sequuntur, ut: Colme affel-
da lewiäldä / tree Steeg bredt / tres passus latè.
Colme jalca sywäldä / tree fötter diupt / tres pe-
des altè. Cahta jalca corkealda / två Fötter hög/
pedes altè duos.

Sic Comparativi & Superlativi, ut: Hån
puhu suloisemast / vel pareminin muita / han ta-
lar järdigare än andra / ceteris expeditius lo-
quitur. Hån caicken caunimmast kirjotta / han
skrifwer sägerst ibland alla / omnium elegan-
tissime scribit.

III. En vel Ecce, Accusativum adsciscit, ut:
Cadzo tätä hewoista / sij denne Hästen / ecce hic
eqvus. cadzo tätä kättä / sij den Handen / en hæc
manus. cadzo tässä minun oikia käten ja Lupau-
ren / sij här min högra Hand och lofwen / en-
dextra fidesq;. Cadzo tätä ihmistä / sij denne
Menniskian / ecce hunc hominem. Cadzo tä-
tä ihmettä / sij denne Mirakel och Underwärcf/
ecce hoc miraculum.

IV. Quo, eo, item, quanto, tanto junguntur
Comparativis, intendendi aut explicandi gra-
tiä, ut: Jota parembi mies on / sitä työläm-
mäst hån usco muita pahaxi / Tu redeligare en
Karl är / Tu eller desse beswärligare håller han
andra wara falska / quo quis vir est melior, eo
difficilius alios improbos esse suspicatur. Jo-
ta corkiambi sinä olet / sitä enämbi nöhytä si-
nuas

nuas, Ju högre du äst/ ju mehr ödmiska tig/
 quanto majores, tanto te geras submissius.

DE CONJUNCTIONE.

Conjunctio aut similes dictiones conjungit, aut orationem orationi attextit, ut: *Jhminen wiatoim ja Pyhä/en ostraffelig och helig Mensiskia / homo innocens & sanctus. Cosca hän tule ja ymmärtä / när han kommer och förstår / ubi venerit atq; intellexerit. Hän istui ja kirjoitti / han satt och skref / sedit & scripsit. Opettajat eij ainoastans eläwänä opeta / mutta myös Cuolluna kirjoitustens cautta / Lärarena lära och underrwijsa icke allenast i lifstijden och närwarandes / utan och det samma förättadhe efter sin Dödh igenom sina Skriffter / Doctores non solum vivi atq; præsentibus studiosos erudiunt atq; docent, sed hoc idem etiam post mortem literarum monumentis assequuntur. Jumalan tahto on että kaikki autuaxi tulis / Gudz wilia är / at alle skulle blifwa saliga / DEi voluntas est, ut omnes salventur. Perkelen tahto on / että hän kásitäs meitä pauloins / Dieswulens wilia är at han skulle begriipa oss uti sina Snaror / Diaboli voluntas est, ut capiat nos in suis laqueis.*

Notandum: Adverbium negandi *En / icke* non : præponitur personis, & in qualibet perso-

nå variatur terminatio finnica. ut : En tahdo/ icke wil iag/ non ego volo. Ett sinå tahdo/ icke wil tu/ non tu vis. Eijhån tahdo/ icke wil han/ non ille vult. Embå me tahdo/ wij wil icke/ nos non volumus. Ettet te tahdo/ J wil icke/ vos non vultis. Eiwåt he tahdo/ the wilia icke/ illi non volunt.

Sic & Particula/ Etten/ at icke/ ut non, variatur, ut : Etten tulis/ at icke iag skulle komma/ ut non venirem. Ettet tulis/ at icke tu skulle komma/ ut non venires. Ettei tulis/ at icke han skulle komma/ ut non veniret.

Pariter/ Engå minå/ icke heller iag/ neq; ego. Etkå sinå/ icke heller tu/ neq; tu. Eifå hån/ icke heller han/ neq; ille.

Affirmandi vim habet hic sequens loquendi modus primus; posteriores vero duo Affirmandi & Interrogandi, ut : Engå nåhnyt? såg icke iag/ nonne vidi. Etkå nåhnyt/ såg icke tu/ nonne vidisti. Eifå nåhnyt/ såg icke han/ nonne vidit. Hån on jo tullut/ han är kommen/ ille venerat. Jocoså hån tuli/ är han kommen/ num advenit. Jopa hån tuli/ han är sannerligen kommen/ advenerat quidem.

DE CONSTRUCTIONE. Præpositionum.

Præpo-

Præpositiones ferè omnes postponuntur
 nomini, & Accusativum adsciscunt, ut: Menen
 Isäni tygö/ Jag går till min Saar/ vado ad pa-
 trem meum. Menen Cuningän tygö/ Jag går
 til Konungen/vado ad Regem. Tulen Isäni tyfö/
 Jag kommer ifrån min Saar/ venio à patre meo.
 Tulen Cuningän tyfö/ Jag kommer ifrån Ko-
 nungen/ venio à Rege. Olin Isäni tyfönä/ Jag
 var hoos min Saar/ fui apud patrem meum.
 Olin Cuningän tyfönä/ Jag var hoos Konun-
 gen/ fui apud Regem. Olin sinun tyfönäs/ Jag
 var hoos tig/ fui apud te. Olin hānen tyfönāns/
 Jag var hoos honom/ fui apud illum. Hān oli
 minun tyfönāni/ han var hoos mig/ fuit apud
 me. Hān istu toton tyfönä/ ohes vel wieres/ han
 sitter wid Spissen / sedet apud focum. Wihol-
 lista wastan/ emoot Sienden/ adversus hostes.
 Ihmisiä cohden/ emoot Menniskior / contra ho-
 mines, vel rectā in homines. Owen edes/ för
 Dören/ ante Januam. Jumalan edes/ in för
 Gud/ coram DEo. Cuningän Edes/ in för Ko-
 nungen/ coram Rege. Tien wieres vel ohes/ wid
 Wāgen/ circa viam. Leirin tacana/ baakom Lā-
 gret/ pone vel post castra. Selān tacana/ baak-
 om Nyggen/ post tergum. Eij ole hānen taca-
 nans nijn palio raha/ han har intet så mycket
 Penningar baak om sig// non possidet tantum
 pecuniae. Hān meni Tuckulmin taan/ han gief på

andra sijden om Stockhom / ille iuit cis Holmiam. Sotawäen cansa med Kriigzhäär / cum exercitu. Bierasten kessellå / emellan Väster / inter Convivas, &c.

Excipe Yli & Haman / quæ semper præponuntur, ut: Yli yötä / heela Natten / per totam noctem. Yli päiwä / heela Dagen / per totam diem. Yli yötä ja päiwä hän waelsi / han reeste genom Natt och Dag / noctes diesq; proficiscatur. Haman Luckulmin / alt in til Stockholm / Holmiam usq;.

Notandum hic, quod Haman terminationem nominis adsciscat, cui præponitur, ut: Hamast nuorudest / alt ifrån Barndomen / à Juventute. Hamaan Loppun asti / alt in til endan / usq; ad finem

sed: Lifi / modò præponitur, modò postponitur, ut: Lifi tietä / & tietä Lifi / hardt när Wägen / propè viam.

sic: Kesthen sinun sanas puhun / Jag faller i dit Saal / interpello te. Sopicam kessennäm / wij wil förliskas of emellan / reconciliemur mutuo. Sopicat kessenän / förliskas eder emellan / reconciliamini mutuo. Kesthen saarnan / sub concione.

DE INTERJECTIONE.

Interjectio Væ Accusativum & Dativum recipit. ut: Voi sitä ihmistä / Jonga cautta pahennus

hennus tule / Bee den Mennistio/ genom hvil-
ken förargelse kommer/ Væ homini illi, per quem
scandalum venit. Bee rascailleja imettäväsille
niinä päivinä / Bee dem som hastvande äro/ och
dem som dija gifwa i den Tiden/ Væ prægnanti-
bus & lactantibus in illis diebus. Item, sine In-
terjectione in admiratione dicitur, ut: Sitä
Calua! quæ suppellex hæc! Tätä miestä! qua-
lis hic Vir! Tätä Kirja! qualis hic liber! Sitä
Hervoista / qualis equus hic!

Ipse DEus cœli si prolongaverit annos
Vitæ, ac mi vires concesserit atq; salutem!
Tunc meliora dabo, spartam cum venero
ad illam
Regia Majestas concessit quam mihi nu-
per.

De
PROSODIA.

PROSODIA Finnica majorem ha-
bet certarum syllabarum curam, quàm
quantitatum.

Dixi quidem principio hujus libelli accen-
tum in hæc linguâ unum esse, cumq; vel in pen-

ultimâ vel antepenultimâ, ut videre est pag. f. & observ: s. Verum accuratè loquendo, Finnones nullas agnoscunt Quantitates, sed beneficio tantum certarum syllabarum Versus & Rhythmos componunt optimos, ita ut ultimæ Versuum syllabæ eâdem gaudeant terminatione.

NB. Hoc etiam peculiare est in hac Finnica lingvâ, quod in Versu & Rhythmo vel integras lineas & periodos, vel nonnullas Voces ab eâdem litera incipientes, in principio Versus habeat. E. G.

SERENISSIMI REGIS nostri, Orbis Arctoi Delicij, Regium beneficium, quod omni prædicatione majus, ex Regiâ Clementiâ mihi clientulo Holmiæ Anno 1686, 23. Decemb: collatum, cum veniâ Tanti Nominis placuit Rhythmis Finnicis hæc prædicare.

S U U R I Eullainen Cuning
gaa/

Kuodjin Riikin Ruhtinas/
Suuri S U U R I Suomalaisten/
Kempi Caunis Carjalaisten/
Joca Joucot Joudzellanfa
Wiholisten Widzallansa
Eufistapi Eufistoihin
Hosui Haret Hawistoihin/

Eaine

Lainehisin Laulamahan
 Kivistoihin Kijumahan ;
 Tamä Tuli Turwar / Tuera
 Goudui Flor Juuri Jalor /
 Cosca köyhä / Turja Culiin/
 Cuningan Cullaisen Cuun /
 Apua Anelemahan
 Onnen ohji odottaman :
 CARLEJ Cuuluisa Cuningas/
 Uammaisill aina armas/
 Andoi aiwan Armostansa
 Hyvä Herra Helmastansa/
 Tulduani Tuctulmihin
 Sata Sarantalarita. 1686. 23.
 Decembr.
 Saarsi Sitten Suomenmahan/
 Hämesen Helsingin Haman/
 Coco Coulumestarixi/
 Viltein Piscuin Pämieheri.
 Weipä winein Wipurihin/
 Carjalaisen Caupungihin/ 1688. 16.
 Corkjan Coulun Kynnasiumin/
 Marci.
 Oppewaisi Oppettan niin ;
 Josta Joutu Jesurelle
 Coco Colminaisudelle/
 Cunnia / Riitos / Coconans :
 Cuningallen Cullaisellen/
 Menestykön Mieldä Myöden

Maasa Menot/ Mayettacon
 Sai Sawara Sawas/ Soiwon.
 Siuna Zionnin Jumala
 EUREN Cansa Caiki Lapset!
 Wie Wijmein Jlosijahan/
 Pyhäin Parin Sawan Salin!

Aliud Exemplum ex Synopsi Chronologiæ
 Finnonicæ.

Yispa suuri Suomenmaalle/
 Pappi pandu pacanoille
 HENRIK ensin Engelandist/
 Sepä seurais tänne Ruodjist
 Corfiat Erick Cuningaista
 Suomen silloin Culkewaista/
 Se sitti Suomes cansaa casti/
 Suomalaiset uscoon saatti.
 Jot' pacanat pahax panit/
 Taca ajoit/ tyhmäst tapoit.
 Sijhen sian sitti ainian/
 Toimitt' Jumal toiset pisan.

Tales Rhythmi in hâc finnicâ linguâ sunt pe-
 culiâres & magis artificiosi,

Simpliciores vero Rhythmi sunt, ubi initi-
 alium literarum repetitio non observatur, ut ex
 hoc sequenti hymno Finnico patet, ex Pl. 130.

Sinun tyges Herra tulen/
 Ja Huudan sywäs wairwas/

Uwa Corwas åänen cuule/
 Ålã minust ercane caurvas/
 Jos sinã syndi tutkistelet/
 Ja wäärndet tahdot Lucifel/
 Cuca moi sinun edesãs pysh.

Thet år :

Åf diupsens Rødd ropar iag til tig/
 O Gud tu hør min Klaga/
 Sin milda Øron wãndt til mig /
 Min Røst lãt tig behaga/
 Sy om tu Synd grant rãfna will /
 Och hwad rãtt år see noga till/
 Hoo kan tã för tig blifwa ?

Notandum: I. Viam Rhythmos componendi in hãc linguã facilem esse, propterea, quod syllabarum abbreviationes etiam patiatur in Compositione, ut: Nous/ pro nous/ statt op/ surge. Tul/ pro tule/ kom/ veni, vel accede. Ålpenl/ pro Ålpendellã / Høgsfãrd/ superbia. Wijsfau/ pro Wijsfauðella/ Klokheet/ sapientia. Mulle pro minulle/ mig/ mihi. Mua/ pro minua/ mig me. mulda/ pro minulda/ af mig/ å me. Sã pro sinã/ tu/cu: Sulle/ pro Sinulle/ tig/ tibi, Sua/ pro Sinua/ tig/ te. sulda pro sinulda/ af tig/ å te. Lohdut/ pro Lohduta/ hugswala/ consolare. Waimoi/ pro Waimoja/ Qwinnoer/ mulieres. Waimoi/ pro waimoja/ Plãgor/ tribulationes. Lãnã
 pãn/

pån / vel tånåpånå / pro tånåpånåvånå // i Dag /
 hodie. Cosct pro cosca / når / quando. Cuul // pro
 Cuule / hör / audi. Julki / pro Julkifest / uppens-
 barliga / aperte. Miehiet / pro ilman miehet / utan
 Man. Waimot / & waimota / pro ilman wais-
 mot / utan Hustru / sine uxore.

2. Lingva hæc in compositione adjectio-
 nes quasdam syllabicas recipit, ut: Nousepi / pro
 nouse / står op / surgit. walaisepi / pro walaise / up-
 lyser / illuminat. Juopi / pro Juo / dricker / bibit.
 Syöpi / pro syö / äter / comedit. Kirjoittapi /
 pro kirjoitta / skrifer / scribit. waiwapi / pro wai-
 wa / plågar / vexat. Cungastas pro Cungas
 hwart uth nu / quorsum nunc. Eij Kirkosakan /
 pro kirkos / ollut / han war icke heller i Kyrkian /
 ne quidem in templo fuit. Cotonacaan / pro Co-
 тона / icke heller hemma / ne quidem domi fuit,
 ubi fan est Enclitica.

3. Diminutiva quoq; tåm Nominalia,
 quåm Verbalia, plurimum Rhythmicæ composi-
 tionis serviunt. 1. Nominalia, ut: Kirja / Book /
 liber. Kirjainen / en listen Book / libellus. Poica /
 Son / filius. Poicainen / listen Son / filiulus. Sil-
 mã / Dga / oculus. Silmäinen / ett listet Dga /
 ocellus. Leipå / Bröd / panis. Leipäinen / ett listet
 Bröd. Weidgi / Kniff / culter, weidzinen / een
 listen Kniff / cultellus, &c, 3 Verbalia, ut: Lå-
 hetån / sänder / Låbettelen / sänder offta smånine
 gom /

gom / micco. Kirjoitan / Jag skrifer / Kirjoitte-
 len / skrifer småningom / eller sacht / scribo.
 Cadzon / Jag seer / Cadzelen / seer sacht eller
 småningom / video. autan / Jag hielper / autte-
 len / hielper så småningom eller sacht / juvo.
 Juon / jag dricker / Juoxelen / dricker så småning-
 om eller sacht / bibo.

ÆNIGMATA quædam Finnonum Rhyth-
 mica etiam hic scribere placuit. ut:

Carri Cullaista Cuokoj / ylidz Orren tappeles-
 wat. Det är Ögonen / hwilkas emellan rum är
 Näsan / est descriptio oculorum, quod illorum
 interstitium sit nasus, tanquam maceries,

Cusa Curiet culla Juowat / hanhet Nywät
 Hopiat / Hwarest Tranor dricka Bull och Gåf
 Silfwer. ubi grues bibunt aurum & anseres bo-
 num argentum. hic opus est ædipo interprete.

Eläwä alla ähky / Cuollut päällä Löyhytteles/
 Lestwande stankar och pustar under / döder släck-
 tar ofwan på. det är en Människa som badar/
 och Qwasten / hæc est descriptio hominis in
 balneo sudantis.

Lyhyläinen Lylleröinen / tasapäinen talleroi-
 nen / Carjan corwesta cocopi / det är een Borsta/
 som församlar Booskapen ifrån Skogen / h. e.
 Löfen af Huswud / hæc est sericei descriptio pe-
 diculos ex capite colligentis,

Mies mene medjän / Silmä cadzo cotia/
 Karlen

Karlen går i Skogen / ögat seer heem ; det är en
 Yre på Bondens Axell / Est descriptio hominis
 euntis cum securi humero impositâ.

Pidembi pitkiâ puita / matalambi Maan ruoho /
 längre som Tråå / längre än Gråås / det är allman
 Wåg. Est viæ descriptio, quod longitudinem
 non vero altitudinem habet. Perhe syö / pöytä
 Laula / Folcket åter / Bordet sjunger / det är Griisen
 som direr / och Suggan som gryntar. Est descrip-
 tio porcorum lactantium & scrophæ lactantis.

Kyty kylmä kynnyresä / Nato naula per-
 mannosä / sensus hujus proverbii est, non facile
 tolerari in familia remotioris gradus affines.

Est enim Kyty / Mans eller Hustru Bro-
 der / Levir.

Nato / Mansens Syster / glos.

Kälhyet / Bröders Hustrur / fratrum
 uxores.

Miniä / Sona Hustru / nurus.

Nälämies / Hustru Broder / frater uxoris.

Nepaat vel orpanoret / Saarbrors eller
 Farstyter Son eller Dotter: eller och Bröder
 och Syster Barn / patruelles, vel fratrum & so-
 rorum liberi. Lango / som är skyldskap / remotior
 patris vel matris cognatus.

Suculainen / omäinen / Frände / Confan-
 gvineus.

Neimolainen / Svåger / affinis.

Sisarusten lapsset / Systonebarn / consobrini.
 Tåti / Saar eller Moorsyster / amita vel matertera.
 Appi / SwårFader / Socer.
 Anoppi / SwårModer / Socrus.
 Wåwy / Mågh / SwårSon / Gener.
 Såtå / Saarbroder / Patrus.
 Enoi Moorbroder / Avunculus.
 Nuotet / Brudgammens och Brudens Fåråls-
 drar / Sponsi & Sponsæ parentes.
 Nuoden Neidzy / Brudens Syster / Soror
 Sponsæ.

*Hic Rhythmus Finnonum Judicium de Solis &
 Lunæ halonibus continet.*

Nånwån sappi satehixi/
 Cuunkehå Poudixi ia tuulixi/
 King fring om Solen betydter Regn/
 Men King fring om Månen stoor tårcka och
 Storm.

*Halo portendit Solis de nubibus imbres ;
 Sed Lunæ siccum tempus signatq; procellam.*

Rhythmi sequentes indicabunt quanto tempore
 quædam animalia uterum gestent usq; ad partum.
 Efftersöllande Finnska Kånn gifwa tulkånna Tis-
 den / huru länge somblige Diur båra sitt Foster/
 förr ån dhe föda.

Kymminen Cuuta Naurawa/
 Tijo Månadztijd bår Dwinnan sitt Foster/
 Decem mensibus uterum gestat mulier ridens.

Rymmenen Cuuta ammuwa,
Tijo Månader böölande Koon/
Decem mensibus mugiens Vacca.

Capitoistakymmendå Cuuta Hirnuwa/
Tolf Månader wrånskande Stod/
Duodecim mensibus hinniens Equa.

Wiisi Cuuta winguwa/
Fåm Månadztijd gryntande Swijn/
Quinq; mensibus grunniens Sus.

Neljä Cuuta Popotaja//
Fyra Månader srawåliande Haran/
Quatuor mensibus vagiens Lepus.

Neljä Cuuta Naucuja/
Fyra Månader Kattan som jamar eller miålar/
Quatuor mensibus felis daucans.

Colme wijeko Tacottaja/
Tzee Beckor skrockande Hönan/
Tribus septimanis glocitans gallina.

Neljä Wijeko Coteotaja/
Fyra Beckor kocklande Gåsen/
Quatuor mensibus gingriens anser.

Seidzemen Cuuta Móköttåwå/
Siu Månader bråfande eller myskande Geet/
Septem mensibus mutiens capra.

Cuusi Cuuta Måkywå/
Sex Månader bråfande Gåår/
Sex mensibus balans ovis.

Cuusi Cuuta Råkywå/

Sex Månader gnyflande Råfven /
Sex mensibus ganniens Vulpes.

Hos Rhythmos etiam Carmine,
 Memoræ gratiâ, ita placuit exponere:
 Ante suum partum ventrem fert mensibus *Uxor*
Denis, ut physicum concio docta canit,
 Mollibus in pratis *quæ mugit femina tauris*,
 Post menses totidem *parturit atq; parit*:
 Ast *Equa* bis *senis*, *quinis* sed *sordida scropha*.
 Ipse *Lepus*, quatuor mensibus, atq; *Catus*;
 Hebdomades glocitans fert tres *Gallina*, sed *Anser*
 Hanc unâ superat; *Capra* petulca suum
 Post menses septem fœtum producit in auras;
 Molle gerens tergo, candida, *Vellus*, *Ovis*
 Sex uterum gestat menses, *sex* insidiosa
Vulpes, fert tumidi *Ventris* onusq; sui.

Quoniam Mensium mentio multoties hîc
 facta sit, in gratiam studiosorum hujus lingvæ,
 Mensium quatuor anni temporum, dierum septi-
 manæ & festorum præcipuorum Nomina, ap-
 ponere placuit.

Vocatur itaq; Annus, *Ahr* finnonicè *Wuo-*
sti / *Wuosicausi* / *ajastataica*.

Mensis, *Månad* / *Curcausi*.

I, Nomina Mensium sunt hæc se-
quentia.;

Primus Anni mensis vocatur à Finnonibus, Tam-
micuu / Januarius.

Secundus, Helmicuu / Februarius.

Tertius, Maaliscuu / Martius.

Quartus, Huhticuu / Aprilis.

Quintus, Loucoeuu / Majus.

Sextus, Kesäcuu / Junius.

Septimus, Heinäcuu / Julius.

Octavus, Elocuu / Augustus.

Nonus, Syyscuu / September.

Decimus, Locacuu / October

Undecimus, Marraseuu / November.

Duodecimus, Talvicuu / December.

II. Nomina Quatuor Anni tempo- rum sunt.

Kevä / Währ / Ver.

Suvi vel / Kesä / Sommar / Æstas.

Syys / Höst / Autumnus.

Talvi / Winter / Hyems.

Septimana, Vecka / Wijeko.

Dies, Dag / Päivä.

Dies festus, Heligdag / Pyhäpäivä.

Dies profestus, Söknedag / Arfio.

III. Nomina Dierum septimanæ sunt:

Sunnuntai / Söndag / Dies solis vel Dominicus.

Manan

Manantai/ Måndag / Dies Luna.

Tiistai/ Tiisdag / Dies Martis.

Keskiviikko / Onsdag / Dies Mercurii,

Tuorstai/ Torisdag / Dies Jovis.

Perjantai/ Fredag / Dies Veneris

Lauvantai/ Løgerdag / Dies Saturni.

Festum, Høgtijd/ Jubla.

IV. Nomina Festorum sunt.

Joulu/ Juledag/ Natalis Christi.

Uden tvøden Páivá/ Nyårsdag / Dies novi anni.

Kyntilän Páivá/ Kyndermåða / dies purificationis.

Päästäinen / Päästadağ / pascha.

Heluntai/ Pingesdag / Festum pentecostes.

Hela tuorstai/ Christi Himmelsfærd / dies ascensionis Christi.

Colmen Cuningan Páivá / Trettondag / Dominica Epiphaniæ, Loppiainen/ idem.

Pyhän Colminaisuden Páivá / Helge Treefaldigheeds Dag / Dominica Trinitatis.

ANALYSIS GRAMMATICA.

Dicti Gen. I. V. 1. 2. 3. 4. 5.

In principio creavit DEUS cælum & ter-

H 3

ram.

ram. Terra autem erat res informis & inanis, & tenebrae erant in Superficie abyssi: & Spiritus DEI incubabat superficiei aquarum. Dixitq; DEUS: fiat lux & facta est lux. Et vidit DEUS lucem esse bonam: Et divisit DEUS lucem a tenebris; Appellavitq; lucem diem, & tenebras noctem. Factumq; est Vesperè & manè Dies primus.

Thet år:

I Begynnelsen skapade Gud Himmel och Jord. Och Jorden var öde och toom/ och Mörker var på Diupet/ och Gud; Ande swäsfde öfwer Watnet. Och Gud sade: warde Ljus/ och thet wardt Ljus. Och Gud säg Ljuset/ at thet war godt. Så skilde Gud Ljuset ifrån Mörkret. Och kallade Ljuset/ Dag/ och Mörkret/ Matt. Och wardt af Afstton och Morgon förste Dagen.

Se on:

Allusa loi Jumala toivan ja Maan. Ja Maa oli autia ja tyhjä/ ja pimeys oli Syhyden päällä/ ja Jumalan Hengi liikui weden päällä. Ja Jumala sanoi: tulcon Walkeus/ ja walkeus tuli. Ja Jumala näki walkeuden hywäri. Niin Jumala eroitti walkeuden pimenessä/ ja cudzui walkeuden Päiwäri/ ja pimenden yöri. Ja tuli ehtosta ja Ainusta/ ensimäinen Päiwä.

Reso.

RESOLUTIO FINNICA:

LUKA / est Nomen Substantivum, Appellativum,

Numeri Singularis.

Casus Ablativi, Includentis vim præpositionis in ut; *alusa i begynnelsen* / in principio.

Declinationis Quintæ, formantis Genitivum in un/ ut: *alun*. Genit: *alun*. vide Declinationem Quintam.

Simplicis Figuræ: Primitivæ Speciei.

Hinc Verbum primæ Conjugationis *alan/ Jag begynner* / inchoo.

LUJA / est Verbum. Personale.

Generis Activi, Primitivæ Speciei,

Temporis Præteriti Perfecti,

Modi Indicativi, simplicis Figuræ.

Personæ Tertiæ, Numeri Singularis,

Conjugationis I:æ, formantis,

Infinitivum primæ terminationis in da/ ut: *Luoda/ at Skapa* / creare.

Conjugatur autem sic: *Minä luon* / creo, *Sinä luot* / creas. *hän luo* / creat. Plural: *Me luomme* / creamus. *Te luotte* / creatis. *He luovat* / creant. &c.

LUMMA / Nominis partis, Substantivum, Appellativum.

Numeri singularis: Casus Nominativi, Declinationis primæ, H 4 for-

formantis Genitivum in an/ ut: *Jumala/ Genit. Jumalan/ Gud/ DEus. vide Declin: primam. Simplicis figuræ. Speciei primitivæ.*

JAJWAN/ Nomen Substantivum.

Appellativum. Numeri Singularis.

Casus Accusativi. Declinationis primæ.

Simplicis figuræ. Speciei Primitivæ.

In Nominativo singulari, Jaitwas/ Genit: Jaitwan. &c. Himmel/ cælum.

JA/ est Conjunctio. potestatis copulativæ.

MAAN/ Nomen Substantivum.

Appellativum. Numeri singularis. Casus Accusativi. Declinationis primæ.

Figuræ simplicis. Speciei primitivæ.

In Nominativo sing: Maa/ Genit: Maan/ Jord/ terra.

JA/ ut supra.

MAA/ est Nomen, ut supra. Casus Nom:

OLE/ est Verbum, personale. Neutrius Generis. Speciei Derivativæ: ab olo/ warelse/ essentia.

Temporis præteriti perfecti.

Modi Indicativi. Figuræ simplicis.

Numeri singularis.

Conjugationis primæ, cujus Infinitivus primæ terminationis est OLEA/ at wara/ esse.

Conjugatur autem sic: Minä olen/ sinä olet/ hän on/ &c. Vide

Vide ipsum paradigma. pag. 73.

AUTIA / est Nomen. Adjectivum.

Numeri singularis, Casus Nominativi. Declinationis primæ.

Comparationis Regularis, ut: *Autia/ autiambi/ autiain.*

Figuræ simplicis: speciei, primitivæ.

AUTIA / Genit. *autian/ ôde/ informis.*

IA / ut supra.

TYHIA / Nomen Adjectivum.

Numeri singularis, Casus Nominativi. Declinationis secundæ. Comparationis regularis. ut: *Tyhia/ Tyhiambi/ tyhin. toom/ toomare/ toomast.*

Figuræ simplicis, Primitivæ speciei. *Tyhia/ Genit. tyhiân/ toom/ vacuus.* **IA** / ut supra.

PIMENS / Nomen, Substantivum. Appellat. Numeri Singularis, Casus Nominativi.

Declinationis Quartæ. Fig: simpl.

Speciei Derivativæ, à *Pimia/ môrf/ caliginosus.*

Inde *Pimens/ Genit. pimeyden/ môrfer/ caligo.*

IA / ut supra.

SYWYDEN / est Nomen Substant: Apellat. Numeri Singularis Casus Accusativi.

Declinationis Quartæ. Figuræ simplicis.

Speciei Derivativæ. à *Sywa/ diup/ profundus.* *Sywyden/ Genit. Sywyden/ Diupheet/ profunditas.*

WÄÄÄ est Præpositio. Accusat, adsciscit, & postponitur nomini **Sywyden**.

Ja / ut supra.

SUMÄÄN / ut supra.

HENGI / est Nomen Substantivum Appellat: Numeri singul. Casus Nominativi. Declinationis Quartæ. Figuræ simpl: Speciei primitivæ. **Hengi** / Gen. **hengen** / **Ända** / Spiritus.

LIJCKUJ / Verbum Personale.

Generis Neutrius. Speciei primit.

Temporis Præteriti perfecti.

Modi Indicativi. Figuræ simplicis.

Personæ Tertiæ. Numeri singularis.

Conjugationis secundæ.

Infinitivus **Lijectua** : Indicat. præf. **Lijectun** / **lifo** / **kut** / **Lijectu** / &c. moveor, eris, re, vetur.

WEDEN / est Nomen Substantivum,

Appellat: Numeri singularis. Casus Accus.

Declinationis Quartæ.

Figuræ simplicis. Speciei Primit.

In Nominativo sing. **Wesi** / Gen: **Weden** /

Watn / aqua.

WÄÄÄ / ut supra. **Ja** / ut supra.

SUMÄÄ / ut supra.

SANOGJ / Verbum Personale.

Activi Generis.

Speciei Derivativæ, â **Sana** /

Ord/Verbum: Indè Verbum **Sanon/ dico.**
 Temporis præteriti perfecti.
 Modi Indicativi, fig. simplicis.
 Personæ Tertix, Numeri singularis.
 Conjugationis secundæ, **Sanoa/at sano/**
 dicere. Indicat, præsentis, **Sanon/ sanot/**
sano/ &c.

Sulcon/ est Verbum, Personale
 Neutrius Generis.
 Speciei Derivatix, à **Sulo/ tilkomst/**
 adventus. Modi Imperativi.
 Figuræ simplicis.
 Personæ Tertix. Numeri singul.
 Conjugationis primæ. Infinitivus **Sulla/ at**
fomma/ Venire. Sulcon/warde/ fiat, vel esto.

Walkeus/ est Nomen, Substant. Appell.
 Numeri singularis, Casus Nominat.
 Declinationis Quartæ. Figuræ simpl.
 Speciei Derivatix, à **Walkeia/ Lius/ klaar/**
 lucidus. **Walkeus/ Genit. Walkeuden/**
Lius/ lux.

Ja/ ut supra. Walkeus/ ut supra.

Suli/ ut supra. Ja/ ut supra.

Jumala/ ut supra.

Näsi/ est Verbum. Personale.

Generis Activi, Speciei Primitivæ.

Temporis præteriti perfecti.

Modi Indicativi, Figuræ simplicis.

Perfo.

Personæ Tertiæ. Numeri singularis.
 Conjugationis primæ. Infinitivus, nåhdå/
 at see/ videre. Conjugatur sic: Nåen/vel
 nåan/nået vel nåat/nåe/ plur. Nåemme
 nåette/nåewåt/video, es, et .&c.

Walseuden/ ut supra.

Hyrwåri/ est Nomen Adjectivum.

Numeri Singularis. Casus Nominativi, cum
 terminatione **ÆJ**. significante rei condi-
 tionem.

Declinationis Secundæ.

Comparationis Irregularis, Hyrwå / parens
 bi / paras / godh / båttre / båtst / bonus, melior,
 optimus. Fig. simpl. speciei primit.

In Nominativo sing: Hyrwå / Genit. hyrwån/
 god / bonus. hic dicitur in Textu hyrwåri/
 in Nominativo sing: ut: Nåti sen hyrwåri/
 såg / at det war gott / vidit quod esset bo-
 num. Quia Terminatio **ÆJ** / significat
 rei conditionem.

Nijn / Adverbium, significat: similitudinis.

Gumala / ut supra.

Eroicti / est Verbum, Personale.

Activum. Speciei Derivativæ, ab Ero / af-
 søndring / separatio.

Temporis Præteriti perfecti.

Modi Indicativi. Figuræ simplicis.

Personæ tertiæ. Numeri singularis.

Conju-

Conjugationis primæ.

Infinitivus Eroitta / at skilia / separare. Conjugatur sic: Miná eroitan / siná eroitat / hån eroitta / &c. Jag åtskilier / tu åtskilier / &c.

Walkeuden / ut suprâ.

Pimendestå / ut suprâ. Ablativi casus Includentis præpositionem å, ut: Pimendestå / ifrån mörkret / å tenebris, vel caligine.

Ja / ut suprâ.

Cudzui / est Verbum, Personale.

Activum. Speciei Primitivæ.

Temporis Præteriti Perfecti,

Modi Indicativi. Fig. simplicis.

Personæ tertiæ, Numeri Singularis.

Conjugationis Secundæ.

Infinitivus cudzua att falla /, vocare. Indi-

cat: Præs. cudzun / cudzut / cudzu. cudzui / kallade / vocavit.

Walkeuden / ut suprâ.

Påivåxi / Nomen. Substant: Appellat:

Numeri Singularis.

Casus Nominativi, cum terminatione **Xi** / significante rei conditionem.

Declinationis Secundæ. Fig. simpl.

Speciei Primitivæ.

Påivå / Gen. Påivån / Dag / dies.

Ja / ut suprâ.

Pimeyden / ut suprâ.

Yöri/ Nomen Substant. Appellat:

Numeri Singularis.

Casus Nominativi, cum terminatione **Æg.**
 significante rei conditionem.

Declinationis septimæ. Fig: simplicis.

Speciei Primitivæ. **Yö/** Gen. **Yön/** **Natti/**
 nox.

Ja/ ut supra.

Zuli/ ut supra.

Ehtosta/ Nomen Substant. Appellat:

Numeri Singularis.

Casus Ablativi, Includentis

Præpositionem **ex.**

Declinationis sextæ. Fig: simpl:

Speciei Primitivæ.

In Nominativo singul: **Ehto/** Genit: **Ehton/**
Affton/ vespera.

Ja/ ut supra.

Amusta/ est Nomen. Substant. Appellat,

Numeri Singularis.

Casus Ablativi, includentis Præposit: **ex.**

Declinationis Quintæ. Fig: simpl:

Speciei Primitivæ.

In Nominativo singul: **Amu/** Genit: **Amur/**
Morgon/ manè.

Ensimmäinen/ est Nomen Adject:

Numeri singularis. Casus Nominat:

Declinationis Quartæ.

Non comparatur. simplicis Figuræ,
Speciei Primitivæ.

Ensimmäinen/ Genit: ensimmäisen/ förste/ primus.
Näinwä/ ut supra.

Aliud Exemplum Ex
Matth. XI.V. 28. 29. 30.

Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis: Et ego reficiam Vos. Tollite jugum meum super Vos, & discite a me, quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

Thet är:

Kommer til migj alle/ som arbeten och ären betungade/ och iag wil wedergwäckia Eder. Lager på eder mitt Dof/ och läver af mig/ ty iag är mild och ödmjuk af Hjerat/ och J skolen finna Noo til idra Siälar: Ty mitt Dof är lustigt / och min Börda är lätt.

Se on:

Tulcat caicki minun tygöni/ jotca työtä teette / ja oletta rascadetut / ja minä tahdon teitä wirgotta. Ottacat minun ifen teidän päällen/ ja opiccat minusta / että minä olen siwä ja nöyrä sydämeest/ ja te löydätte lewon teidän sieluillen: Sillä minun ifen on sowelias/ ja minun Cuorman on fersiä

Tulcat/

Fulcat / est Verbum. Personale.

Generis Neutrius.

Modi Imperativi.

Conjugationis primæ. vide supra.

Caicki / Nomen. Adjectivum.

Declinationis Quartæ.

Non comparatur. **Caicki** / alle / omnes.

Minun / est Pronominis partis.

Speciei Primitivæ.

Significationis Demonstrativæ.

Numeri singul; Fig: simplicis.

Personæ primæ. Casus Accusativi.

Nominativo sing: **Minã**. Gen. **Minun** / Dat:

Minulle / Accus. **Minun** / **Jag** / ego.

Engõni / Præpositio, ad.

Jotca / est Pronomen.

Speciei Primitivæ.

Significationis Relativæ.

Numeri Pluralis. Figuræ simplicis.

Personæ tertix. Casus Nominat.

In Nominat: sing. **Joca**. Gen. **Jonga** / **som** / **Qui**.

Eyõtã / est Nomen Substant: Appell:

Numeri Sing: Casus Accus.

Declinationis Septimæ.

In Nominat: sing: **Eyõ** / Gen. **tyõn** / **Arbe**
te / labor.

Teette / Verbum. Personale, Activum.

Speciei primitivæ. Temp: Præsent:

Modi.

Modi Indicativi, Figuræ simplicis.

Personæ secundæ. Numeri Pluralis.

Conjugationis primæ.

Infinitivus, tehdâ/ gôra/ facere

Indicat: Teen/ teet/ teke. Et Plural: temme / teete/ facitis.

Ja/ ut suprâ. Oletta // ut suprâ.

Kascadetut / participium.

Temporis præteriti perfecti, à Verbo Kascadetan/ Jag betungar/ gravo, onero. Kascadetut/ betungade/ onerati, à Kascas/ tung/ gravis.

Ja/ ut suprâ. minâ/ ut suprâ

Tahdon / Verbum. Personale.

Activum, Speciei Primitivæ.

Temporis Præsentis, Modi Indicativi.

Figuræ simplicis, personæ primæ.

Numeri singul: Conjug: Secundæ.

Infinitivus tahtoa/ at wilia/ velle.

Indicat. Tahdon/ Jag wil/ volo. tahdot/ tu wil/ vis, tahdo/ han wil/ vult.

Teitâ/ est Pronomen. Speciei Primit: significationis Demonstrativæ.

Numeri pluralis. Fig. simplicis.

Personæ Secundæ, Casus Accusativi.

In Nominativo sing: Sinâ/ tu. Vide pag. 49. in Pronomine.

Wiggotta/ est Verbum Personale, Activum, speciei Derivativæ à wircoa/ at upstiskas/ recreari.

J

Modi

Modi Infinitivi, Fig. simplicis.

Conjugationis primæ. *wirgotta/ at weder-
gwáctia/ recreare.*

Indicat. *Miná wirgottan/ siná wirgotat/
hán wirgotta/ &c.*

Ottacat/ Verbum. Personale. Activum. speciei
primit: Modi Imperat:

Simplicis Fig: Personæ secundæ.

Numeri plural: Conjug: primæ.

In Infinitivo, *Otta/at taga/ sumere.*

Indicat: præf: *Miná ottan/ siná otat/hán ot-
ta/ pl. otamme/ otatte/ he ottawat.*

Minun/ est Pronomen ut supra.

Ifen/ est Nomen. Substant: Appellat:

Numeri Sing: Casus Accusativi.

Declinationis Quartæ.

Figuræ simpl. Speciei primitivæ.

In Nominat: sing: *Gjes/ bissyllab. Dof/ iu-
gum. Gen. ifen.*

Hic nota mutationem syllabæ es in fen.

Teiden/ Pronomen, ut supra.

Påållen/ est Præpositio, cum notâ secundæ per-
sonæ, *EN/ på/ super,*

Ga/ ut supra.

Oppecat/ Verbum, Personale Activum.

Speciei Derivativæ ab *oppi/ lærdom/ doctrina.*

Modi Imperativi, Fig: simplicis.

Personæ Secundæ. Numeri Plural,

Conjugationis secundæ.

In In-

In Infinitivo *oppea/ at lara/asen annan/discere.*

Conjugatur ita: *Open/ opet/oppe.* Perf. *miná opin/ siná opit/ hán oppi/ &c.*

Minusta/ Pronomen. Ablativi Casus, ut supra,

Ettá/ Conjunctio. potestatis Causalis. tp/ quia,

Miná/ ut supra.

Olen/ est Verbum. ut supra,

Sivjá/ est Nomen. Adjectivum.

Numeri sing. Casus Nominativi,

Declinationis secundæ.

Comparisonis Regularis: ut: *Sivjá/ Sivjámbi/sivjin/ mild/ mildare/ mildast mitis, mitior, mitissimus.*

Figuræ simpl. Primit. speciei. Declinatus ita: Nomin: *Sivjá/ Gen: Sivján/ &c.*

Sa/ ut supra.

Nöyrá/ est Nomen. Adjectivum.

Numeri sing. Casus Nominat.

Declinat: Secundæ.

Comparisonis Regularis. ut: *Nöyrá/ Nöyrárembi/ nöyrin/ ódmiuf/ ódmiufare/ ódmiufast/ humilis/ humilior, humillimus.*

Figuræ simpl. speciei Primit:

Declin: sec: *Nöyrá/ Genit: Nöyrán/ &c.*

Sydáness/ est Nomen Substant:

Appellat. Numeri singul. Casus Ablativi, Includentis, Præposit. ex. ut: *Sydánessá/ af Hiertat/ ex corde. Declinat. Quartæ.*

Fig. simpl: speciei Primit:
In Nominat: sing: Sydån/ Gen: Sydåmen/ Hier:
ta/ cor. Vel; medium alicujus rei, appellatur
Finnonicè Sydån/ ut: Sydån Nö/ Midnatt/
media nox. Sydån päivä/ Middag/ meridies.
Puun Sydån/ medulla arboris.

Ja/ ut supra.

Je/ est Pronomen. Demonstrativum.

Numeri plur: Casus Nominat.

In Nominat. sing. Sinä/ Gen: Sinun/ tu/ tu.

Löydätte/ est Verbum. Pers. Activi Generis.

Temp. Præsent: Indic: Modi. Personæ secundæ. Num: Plur: Conjugationis primæ.

In Infinitivo, löytä/ at finna/ invenire. Conju-
gatur sic: Löydän/ löydät/ löytä. plur. löydäm-
me/ löydätte/ löysit. Perfect. Minä löysin/ sinä
löysit/ hän löysi/ &c.

Lewon/ Nomen. Substant: Appellat:

Numeri Sing: Casus Accusat. Declin: sextæ.

Fig: simpl: speciei Primit,

In Nominat: sing: Lepo/ Genit. Lewon/ hwijsa/
roo/ requies. Hinc Verbum, Lewän/ vel le-
pän/ iag hwijsar/ quiesco. Et Adject: Lewolli-
nen/ rolig/ quietus. Lewotoin/ orolig/ inquietus.
Adverb. Lewollifest/ roliga/ quietè. Lewotto-
mäst/ oroliga/ inquietè.

Leidän/ Pronomen. Casus Genit.

Num: pluralis ut supra,

Sieluillen / est Nomen. Substant. Appell. Numeri Plural: Casus Dativi. Declinat: Quintæ.

Vox origine Svecicâ, usu etiam Finnica facta, ut multa alia. Vox Svecica est **Siel** / Finnica lingua addit Vocalem u fit **Sielu** / anima. In Nominati-vo sing. **Sielu**. Genit: **Sielun** / &c.

Sillâ / Conjunctio Causalis.

Minun / est Pronomen, ut supra.

Ifen / est Nominativus Constructus, cujus absolutus ijes bissyllab: ut supra.

On / est Verbum, ut supra.

Sowelias / est Nomen. Adjectivum.

Appellat. Numeri sing. Casus Nominat: Declinationis primæ.

Comparat: Regul: ut: **Sowelias** / **Soweli** ambi / **soweljin** / vel **airwan sowelias**. **beqwem** sig / **beqwemligare** / **beqwemligast** / **commodus**, **commodior**, **commodissimus**.

Ja / ut supra. **Minun** / ut supra.

Euorman / est Nomen. Substant.

Appellat. Numeri singularis. Casus Nominat. Constructus, cujus absolutus est **Euorma**.

Declinationis primæ.

Figuræ simpl. Speciei primit: onus.

In Nom. sing. **Euorma** / Gen. **Euorman** / **bôrda**

On / est Verbum, ut supra.

Kewiâ / Nomen. Adjectivum. Numeri sing. Casus Nominat. Declinationis Secundæ.

Comparat: Regul: ut: Kewiá/ káwíámhi/ Kewew
 in/ látt/ láttare/ láttast/ lewis, levior, levissi-
 mus, dicitur etiam kóykáinen / kóykássembi/
 kóykásin.

Hæc Syntacticè ita resolvi possunt.

SUMMA Ioi/ Deus creavit.

Nominat: præcedit Verbum Personale, &c.

UJ alusa/ creavit in principio.

Ablativo casu efferuntur Verba, &c.

UJ Tainan/ creavit cælum, Activa Verba &c.

UJWAN ja maan/ Conjunctio similes. &c.

MA oli autia/ terra erat informis, Verba sub-
 stantiva præcedunt, &c.

UJJA ja tyhiá/ Conjunctio. &c.

UJMES soli/ tenebræ erant Nominativus
 præcedit, &c.

SYWYDEN páállá/ super faciem abyssi;
 Præpositio, &c.

SUMMAN Hengi/ Spiritus DEi, Substanti-
 vum cum substantivo, &c.

HENGY Lucui/ Spiritus movebatur, Nomina-
 tivus præcedit, &c.

WEDEN páállá/ super aquas, Præpositio, &c.

SUMMA sanoi/ Deus dixit, Nominativus
 præcedit, &c.

WALKeus tulcon/ fiat lux, Nominativus præce-
 dit, &c.

Walkeus

- WALKEUS** tuli/ facta est lux, Nominat. præcedit, &c.
SUWALU nästi/ DEus vidit, Nominat. præcedit, &c.
WÄKÄ walkeuden/ vidit lucem, Activa Verba, &c.
WÄKÄ walkeuden hymäri/ Etiam Nuncupandi verba, &c.
SUWALU eroitti/ DEus divisit, Nominat. præcedit, &c.
EXOJZI walkeuden/ divisit lucem, Activa Verba, &c.
EXOJZI pimendestä/ divisit tenebris, Ablativo casu efferuntur.
EXOJZI ja cudzui/ divisit & vocavit, Conjunctio, &c.
EUJZI walkeuden. Vocavit lucem, Activa Verba &c.
EUJZI walkeuden Päiwäri/ Vocavit, lucem diem, Etiam Nuncupandi Verba, &c.
EUJZI Pimenden/ Vocavit tenebras, Act. Verba, &c.
EUJZI pimenden yöri/ Vocavit tenebras noctem: Etiam Nuncupandi Verba, &c.
PÄJWÄRI ja yöri/ diem & noctem, Conjunctio, &c.

Coronidis loco de mutatione literarum & formatione Genitivi Singularis omnium Declinationum, hæc placuit breviter notare, quæ tamen Tabella ipsa luculentius demonstrabit.

- I. Literæ mutantur in aliam. E. G. J. in E. cum adiectione literæ terminalis omnium Genitivorum N. ut: änt/ änen/ Röst/ Vox. D. in T. ut: Sate/ Saten/ Kean/ pluvia. T. in D. ut: Tahto/ tahdon/ wilha/ Voluntas.
- II. Literæ in Syllabam, e. g. N. in Men/ ut: Istuin/ Istuinen/ scamnum. S. (1.) in Den/ ut: Laupiüs/ Laupiuden/ Barmhertigheet/ misericordia. (2) in Hen/ ut: Mies/ Wiehen/ Man/ Vir. (3.) in Een/ ut: Huocaus/ Huocayen/ Suckan/ suspirium. Jänes/ Jäneyen/ Hara/ lepus.
- III. Syllabæ in syllabam geminatam, V. G.

Maasi

Maas/ in Baan/ ut: Hammas/ Hambaan/ Tand/
dens, &c.

De his & aliis, vide Tabellam in fine appositam,
quæ formationi Genitivi singularis multum inservit.

Finniacæ linguæ studiosis plura relinquo.

Vestiganda, velint his exercere seipos.

Hic libuit finem nostro jam ponere Hodego.

Finniaco; Lector, te, candide, voce rogamus.

Zoilus haud eris, aut Momus, nec dente malignus,

Cum legis hunc nostrum, parvum tenuemq; libellum.

Sed bonus Interpres, famæ & defensor honestæ,

Ingeniû factum donec scribis meliorem!

Non nova, verùm aliena dedi, tamen utere rectè,

Insignem videas tunc fructum hinc indè venire.

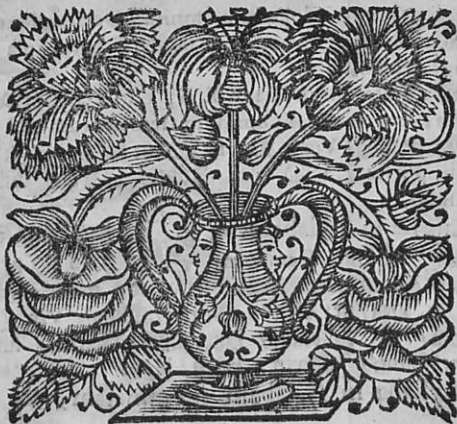

TABELLA HÆC

I. Demonstrat Mutationem, vel, Literæ in aliam literam, vel literæ in syllabam. vel, syllabæ in Syllabam, NB. *a*, denotat mutationem literæ in literam, *β*, literæ in syllabam. At talis asteriscus * mutationem syllabæ in syllabam. Observandum præterea: *u*, notat ultimæ literæ mutationem, *p*, penultimæ, *a*, verò antepenultimæ.

II. Inservit etiam formationi Genitivi singularis, additâ solummodo locis necessariis litera terminali omnium Genitivorum singularium scil. *N*. ut: *Kirjan/ Bode/ liber. Paitwâ/ Paitwân/ Dag/ dies. Aitti/ äitin/ Moor/ mater. Neste/ nesten/ wâtsta/ liquor. &c.*

LITERARUM ET SYLLABARUM VARIE USURPATIONES.

Literæ, *a*.

C. p. in	G.	Sucu/	gun/	Glächt/	Progenies.
	B.	Leuca/	wan/	Haka/	mentum.
	L.	Silda/	lan/	Broo/	pons.
D. p.	N.	Sonda/	nan/	Dyngta/	simus.
	E.	Sade.	ten/	Regn/	pluvia.
G. p.	R.	Naje/	fen/	Hagel/	grando.
G. u.	E.	Sarwi/	wen/	Horn/	cornu.
	G.	Räkä/	gän/	Enoor/	mucus.
R. p.	J.	Härfä/	jän/	Ore/	taurus.
	B.	Häufi/	win/	Gädda/	lucius.
* Ri.	Jen/	Solfi/	jen/	Sölia/	fibula.
L. p.	D.	Helle/	den/	Solenes heeta/	æstus.
	P D.	Canne/	den/	Anklagan/	delatio.
	u. β	Men	men/	Brud/	Sponsa.
N.	u. β.	Nen	men/	Säte/	sedile.
	a. S. tantum.	Hervoinen/	nen/	Heerde/	pastor.
			sen/	Häst/	equus.

P. p.	B.	Leipä/	wän/	Bröd/	panis.
R. u.	β.	Ren.	ren/	Syster/	soror.
		[Cuningas/	gan/	Ronung/	Rex.
	N. tantum	[Rumis/	min/	Kropp/	corpus.
		[Nauris/	rin/	Rofwa/	rapa.
	[Den.	Laupius/	den/	Warmhertighet/	misericordia.
G. u.	β.	[Den.	hen/	Man/	vir.
	[Nenet.	Mies/	nen/	den tridie/	tertius.
		Colmas/	nen/	Loo/	lynx.
	β. Ken.	[Ilwes/	ren/	Suck/	gemitus.
		[Huocaus/	ren/	Förrweed/	Teda.
		[Terwas/	ren/	Warg/	lupus.
	Den.	[Susi/	den/	Sex/	sex.
		[Eusin/	den/	Graan/	pinus.
	Gen.	[Euusi/	fen/	Pis/	urina.
	Nen.	[Eusi/	fen/	Magel/	ungvis.
	Nen.	Rynsi/	nen/	Strää/	stramen.
	D.	Torsi/	ren/	Nööt/	bos.
E. p.	R.	Nauta/	dan/	Stegg/	barba.
	Den.	Parta/	ran/	Lödf/	frons.
* Si.		Lehti/	den/	Jordtorfwa/	cespes.
W. p.	P.	Turwe/	pen/	[Ewä/	Duo.
* Ri.	hden.	[Cari/	hden/	[Stapp/	navis.
P. u.	E.	[Haari/	zen/	Jungfru/	Virgo.
		Neidiy/			

Additâ, Mutatâ, Geminatâq; literâ Seqventes

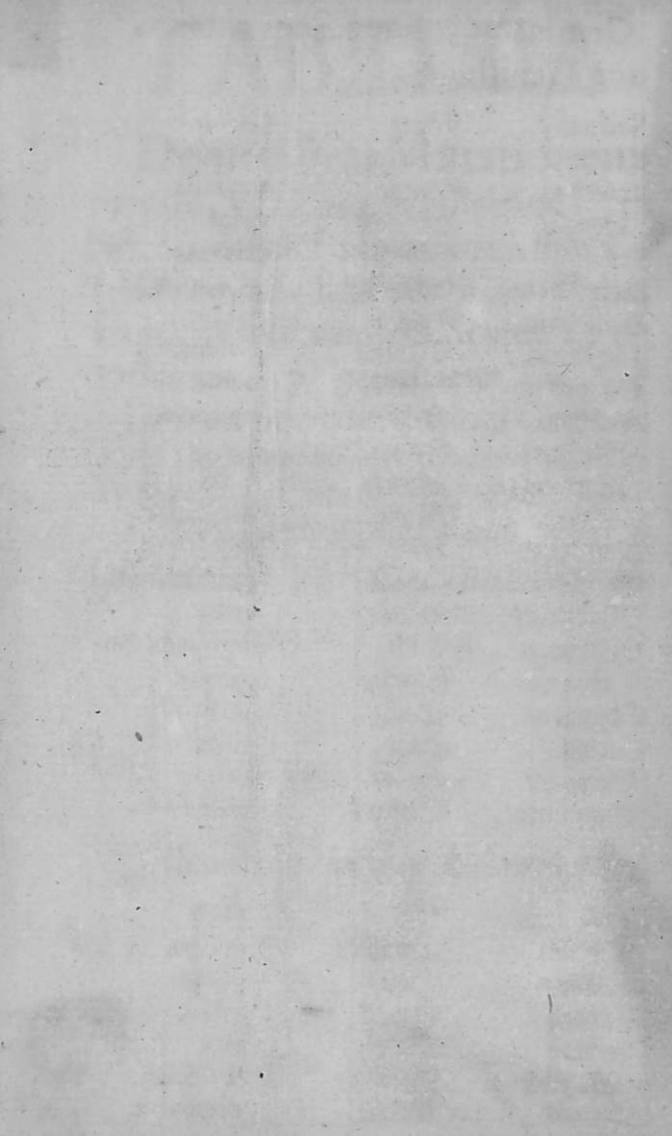
Syllabæ formant Genitivos

Eas	Kacas	Käckaan/	Käär/	Carus.
Das	Uhdas	ahtaan/	Eräng/	angustus,
Din	Udin	ntymen /	Märg/	medulla,
Gä	Kengä	Kenengä/	Hwilken/	quis?
Ast	Kengä	Kengän/	Stoo/	calceus.
Räs	Röykäs	Röykään /	förhäflig/	gloriosus,
Mas	Hammäs	Hambaan/	Tand /	dens.
Min	Lämmin	Lämbynän/	Wärm/	calidus:
Was	Saapas	Saappaan/	Stöfla/	ocrea.
	Paras	Parhan/	Väst/	optimus.
Ras	Baras	Barcan/	Tiuf/	fur.
	Barras	Bartaan /	Speet/	veru.
	Porras	Portan/	Späng/	ponticulus,
Eas	Ratas	Rattaaan /	Hül/	rota.
Eäs	Mätäs	Mättään/	Zulfwa/	grumus.
Ze	Waate	Waateen/	kläde /	vestis.
Was	Warwas	Warpaan/	Lää/	digitus pedis.
	Carwas	Carpaan/	Esping/	cymba.
At	Carwas	Carvaan/	Beß/	amarus.
	Carwa	Carwan/	Häär/	pilus.
Was	Seiwäs	Seipään/	Stöde/	sudes.
Win	Särwin	Särpimen/	Softvel/	obsonium.

Hæ verò abjectâ literâ & additâ terminali :

cka	Haracka/	Haraccan/	Stiur/	pica.
ckä	Myckä/	Myckän/	Dumbe /	mutus.
cki	Lacki /	Lackin /	Hatt/	pileus.
cko	Cuecko/	Cuecon/	Hana/	gallus.
cku	Luecku/	Luecun/	Lääs/	fera.
ppa	Waippa /	Waipan/	Weepa /	levidense.
	Wappi/	Wapin/	Präst/	presbyter.
ppi	Wppi/	Wpen/	Swärsader /	focer.
	Sappi/	Sapen/	Galla/	fel.
	Luppi/	Lupen/	Slida.	vagina.
ppo	Mies tappo/	Mies tapon /	Mandrap/	homicidium.
ppu	Loppu /	Lopun /	Anda/	finis.
ppy	Ryppy /	Ryppin /	Strynckia /	ruga.
zza	Lautta/	Lautan/	Glata/	ratis.
At	Lauta/	Laudan/	Bräder/	asser.
zzi	Zotti/	Zutin /	Zotta /	pensum.
zzo	Zotto /	Zoton/	Epiß/	focus.
zzu	Kettu /	Ketun /	Rääf/	vulpes.
zzy	Hytty/	Hytyn/	Ziäll/	tentorium.

Cætera Te Lector, docet usus quotidianus
 Improbus atq; labor, qui felix omnia vincit.

309. VIII. 69.

~~Luom. Kiel. 3.~~

Rv. Kielitiede 2

MartiniUS

